

**Jaarverslag 2018**  
**Jaarrekening 2018**



## **Inhoudopgave**

### **Deel 1 – Jaarverslag 2018**

**Pagina**

**Voorwoord**

**3**

**Begrotingsjaar 2018 in één oogopslag**

**4**

**1. Inleiding**

**5**

**2. Programmaverantwoording**

**5**

2.1.	Algemene verklaring	5
2.2.	Programma A. - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	6
2.3.	Programma B. - Verkeer en vervoer	10
2.4.	Programma C. - Economie & VHROSV	12
2.5.	Programma D. - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	14
2.6.	Programma E. - Sociaal domein	16
2.7.	Programma F. - Volksgezondheid en milieu	19
2.8.	Recapitulatiestaat rekening 2018	22

**3. Paragrafen**

**23**

3.1.	Bestuur en organisatie	23
3.2.	Bedrijfsvoering	23
3.3.	Weerstandsvermogen & risicomanagement	26
3.4.	Onderhoud kapitaalgoederen	43
3.5.	Financiering	45
3.6.	Lokale heffingen	48
3.7.	Verbonden partijen	55
3.8.	Grondbeleid	63

**Bijlage A**      Overzicht van opgenomen geldleningen

**Bijlage B**      Basisset (beleids)indicatoren

### **Deel 2 – Jaarrekening 2018**



## Voorwoord



Geacht raadslid,

Hierbij bied ik u, mede namens het College, de jaarverantwoording (jaarrekening en jaarverslag) over 2018 aan. De jaarverantwoording is een terugblik op het afgelopen jaar dat we door een efficiënte bedrijfsvoering en een aantal incidentele meevallers met een positief resultaat kunnen afsluiten. Een resultaat dat een substantiële bijdrage levert aan onze reservepositie om toekomstige investeringen mogelijk te maken en voldoende financiële weerstand kan bieden aan onvoorziene omstandigheden en risico's.

Naast de financiële effecten mogen we met een tevreden gevoel terug kijken op verschillende onderwerpen die afgelopen jaar zijn opgestart dan wel gerealiseerd.

In 2018 stond bestuurlijk in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Een nieuwe raad en een nieuw college is aangetreden, het coalitieakkoord is vertaald in het collegeprogramma 2018-2022. Raad en college zijn vol energie aan de slag gegaan en de eerste effecten waren merkbaar bij het opstellen van de begroting 2019. Ambities hebben een prijskaartje en daar heeft dit college de verantwoordelijkheid voor genomen. Dit neemt niet weg dat we moeten blijven zorgen voor voldoende weerstand om naast ambities ook onvoorziene omstandigheden het hoofd kunnen bieden. Dat houdt Boekel sterk en minder afhankelijk.

Waar Boekel ook trots op kan zijn is het initiatief om de Peelrandbreuk meer zichtbaar en bekend te maken. Op de Donk is een Peelrandbreukpark gerealiseerd en door maatschappelijke inbreng zijn concrete plannen opgesteld om een beleving pad en een wandelroute te realiseren. Ook is in 2018 gestart met de aanleg van het Kindpark waarbij onderwijs, opvang en medegebruik gecentraliseerd worden. Samen met ouders is gekeken naar een veilige schoolomgeving en de verkeersroutes. De participatie van de inwoners in de leefbaarheid van de gemeente speelt een belangrijke rol. Daar waar taken overgelaten kunnen worden geeft de gemeente ruimte voor initiatieven.

In 2018 zijn vervolgstappen gezet die de toekomstige leefbaarheid van Boekel nog aantrekkelijker maken, denk daarbij aan: in procedure brengen Omgevingsplan, verdere invulling aanleg Randweg, verkenning van de mogelijkheden m.b.t. de Zuidwand, actieve en gebiedsgerichte aanpak De Elzen, losweken beleidsmatige samenwerking afval zodat meer inhoudelijke zeggenschap ontstaat over beleid en financiën, meer mogelijkheden om in te spelen op klimaatverandering (kostendekkingsplan riolering 2018-2020). Maar ook de aandacht voor onze medemens stond uitdrukkelijk op de agenda, verdere transformatie van het sociale domein, overlap participatie en WMO in beeld brengen en met name voor de relatie dagbesteding en beschut werk, meer lokaal maatwerk realiseren zodat hulp zo dicht mogelijk bij huis plaats kan vinden, wachtlijsten beperken bij jeugdhulpaanbieders.

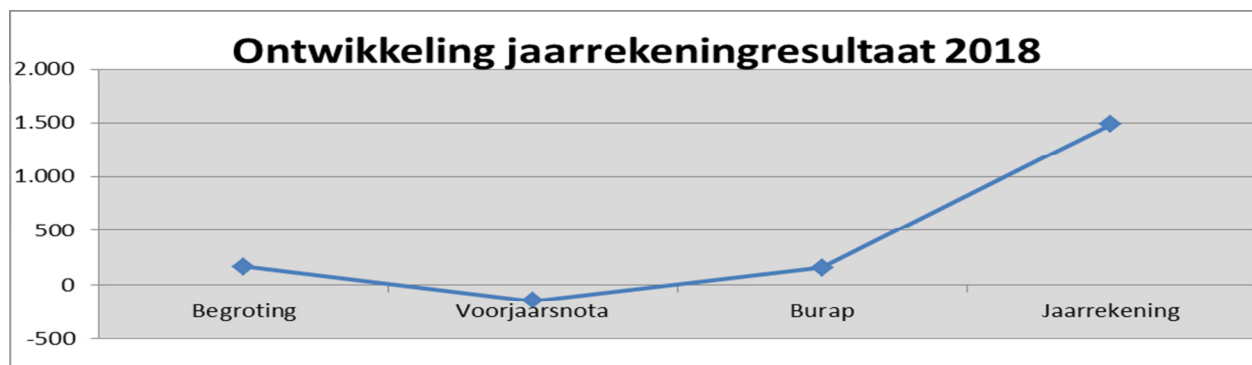
In 2018 zijn ook de eerste stappen gezet naar een actieve grondpolitiek om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen. De toekomstige uitbreidingsmogelijkheden op De Burgt zijn meer concreet geworden middels het vestigen van een WVG (Wet Voorkeursrecht Gemeenten). Om onze ambities waar te kunnen maken is voldoende grond in eigendom noodzakelijk. De gronduitgifte op De Run verloopt zeer voorspoedig, in 2018 zijn nagenoeg alle kavels uit fase 1 verkocht.

Tenslotte wijzen de resultaten van de vele audits die we doorlopen erop dat we de interne bedrijfsvoering ook op het vlak van gegevensbeheer en -verwerking goed op orde hebben. De komende jaren komen steeds meer wettelijk verplichte uitdagingen op ons af. We zullen ons blijven inzetten om die uitdagingen aan te gaan waarbij we vooral de Boekelse maat zullen hanteren ten behoeve van onze inwoners.

Burgemeester  
P.M.J.H. Bos

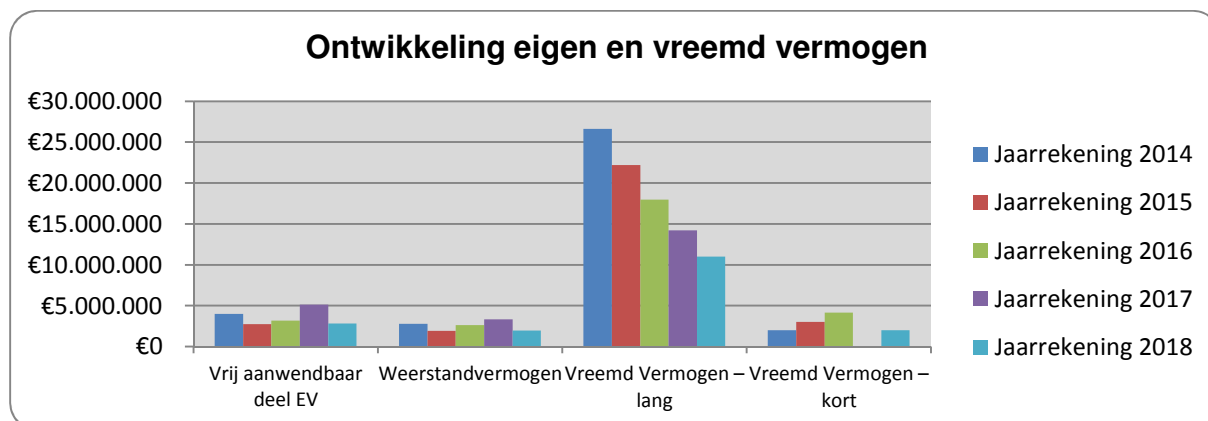
## Begrotingsjaar 2018 in één oogopslag

De behandeling van de begroting 2018 in de raadsvergadering op 9 november 2017, resulteerde in een primaire begroting met een verwacht overschot van € 168.000. Gedurende 2018 is dit resultaat, als gevolg van incidentele baten en lasten bijgesteld c.q. aangepast aan de op dat moment voorhanden informatie. De voorjaarsnota 2018 liet nog een verwacht negatief resultaat zien van +/- € 146.000 waarna bestuursrapportage 2018 een verwacht positief resultaat zien van € 160.000. Uiteindelijk kunnen we verantwoordingsjaar 2018 afsluiten met positief saldo van € 1.483.000. De voornaamste oorzaken die hieraan ten grondslag liggen zijn reeds toegelicht in de voorjaarsnota 2018, bestuursrapportage 2018 of worden toegelicht in de jaarverantwoording 2018.



Recapitulatie	
Voorzien met opstellen burap 2018	€ 160.000
Grondbedrijf	€ 445.000
Sociaal Domein	€ 321.000
Vennootschapsbelasting	€ 316.000
Algemene uitkering	€ 188.000
Diversen	€ 53.000
<b>Totaal</b>	<b>€ 1.483.000</b>

Andere parameters die een indicatie geven over de financiële gemoedstoestand van een organisatie zijn het weerstandvermogen en het saldo van aangetrokken vreemd vermogen. De ontwikkeling van de afgelopen vijf jaren is als volgt:



Het aantrekken van de economie betekent ook investeren in voorzieningen voor de inwoners van Boekel. De bezuinigingen vanuit het verleden maken plaats voor mogelijke groei. De gemeente Boekel wil actief participeren in de uitgifte van bouwgrond en industriegrond. Dit betekent ook meer investeren en risico's dragen. Weliswaar is de financiële positie van de gemeente Boekel verbeterd maar de financiële positie (m.n. aflossing langlopende leningen, opbouw weerstandvermogen) van de gemeente Boekel dient versterkt te worden als we daadwerkelijk risico's willen nemen in de grondexploitaties, maar ook bijvoorbeeld voor realisatie van het centrum. Bij elke exploitatie wordt een risicoanalyse opgesteld en worden maatregelen getroffen om de risico's zoveel als mogelijk te beperken.

## **1. Inleiding**

De jaarstukken van provincies en gemeenten worden vanaf verantwoordingsjaar 2004 conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) opgemaakt.

De inrichting van de begroting en daarmee ook van de jaarstukken wordt – naast hetgeen in het BBV is verwoord – ook beïnvloed door in de lokale verordeningen vastgelegde artikelen. In de verordening ex artikel 212 Gemeentewet wordt bijvoorbeeld verwezen naar de vastgestelde regels voor waardering en afschrijving van activa zoals opgenomen in de nota financieel beleid. Het aldaar bepaalde c.q. de uitwerking daarvan, mag uiteraard niet in strijd zijn met de voorschriften van het BBV.

Naast het oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening geeft de accountant vanaf verantwoordingsjaar 2006 ook een expliciet oordeel over de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansmutaties.

## **2. Programmaverantwoording**

Per programma wordt een tabel opgenomen die gespiegeld is aan het programmaplan, zoals opgenomen in de beleidsbegroting van hetzelfde boekjaar. Daarbij wordt aangegeven in hoeverre het beleid is gerealiseerd. De minimale inhoud van de programmaverantwoording is ten aanzien van de specifieke inrichtingsvereisten geregeld in de artikelen 25 en 26 van het BBV.

In de programmaverantwoording wordt uiteengezet waar het programma uit bestaat. Dit alles gelijk aan het programmaplan dat is opgenomen in de programmabegroting 2018.

### **2.1 Algemene verklaring**

#### **Verschillen**

Verschillen in baten en lasten groter dan € 25.000 worden toegelicht conform het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad. Aan het einde van de toelichting per programma zijn de overige verschillen gesaldeerd weergegeven.

#### **Kapitaallasten - Afschrijvingen**

Kredieten worden afgeschreven volgens een vaste vooraf bepaalde afschrijvingstermijn.

Ook de kredieten die t.l.v. een reserve lopen worden op de betreffende programma's verantwoord. De onttrekkingen aan de reserves worden via taakveld 0.10 verantwoord als opbrengst, e.e.a. verloopt daarmee dus budgettair neutraal.

#### **Reserves**

Onttrekkingen en stortingen van en naar de (bestemmings)reserves worden in de jaarrekening 2018 rechtstreeks verantwoord onder het betreffende programma. In bijlage B van de jaarrekening vindt u een overzicht van de reserves & voorzieningen, met toelichting. In bijlage C van de jaarrekening vindt u een specificatie van de mutaties.

## 2.2 Programma A. Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

### Portefeuillehouder

- P. Bos

### Waar gaat dit programma over?

- Bestuur (raad, college, burgemeester, raadscommissies, regionale samenwerkingen, voorlichting, accountantscontrole).
- Burgerzaken (rijbewijzen, paspoorten en burgerschap, leges, verkiezingen, referenda).
- Beheer overige gebouwen (beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente in bezit heeft en niet in exploitatie neemt).
- Ondersteuning en organisatie (overheadkosten: loonkosten overhead, ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering, bestuursondersteuning).
- Treasury (financiering, beleggingen, dividenden etc.).
- OZB (uitvoering wet WOZ), BAG en BGT.
- Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds.
- Overige baten en lasten (stelposten, taakstellenden bezuinigingen, mutaties reserves etc.).
- Crisisbeheersing en brandweer (brandbestrijding, preventie, rampenbestrijding).
- Openbare orde en veiligheid (integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde, preventie, APV, politie/Boa's).
- Informatiebeveiliging en gegevensbescherming.

### Wat hebben wij bereikt in 2018, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- De inwoners van Boekel activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid, door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, op een verantwoorde manier, bij de inwoners te laten.
- De sociale samenhang en leefbaarheid van de Boekelse gemeenschap versterken en de zelfstandigheid behouden.
- Een effectieve en efficiënte dienstverlening richting de Boekelse inwoners tegen zo laag mogelijke kosten.
- De gemeentelijke lasten voor de inwoners van Boekel zo laag mogelijk houden.
- Brandbestrijding en preventie goed op orde hebben.
- Rampenbestrijding: zorgen dat de organisatie is toegerust op de aanpak van crises en rampen.
- Preventie, toezicht en handhaving op orde.
- De boa-inhuur bij de gemeente Uden is geëvalueerd en wordt in 2019 voortgezet.
- Het integraal veiligheidsplan gemeente Boekel voor 2019 – 2022 is vastgesteld.
- Instellen van een meldpunt radicalisering.
- Wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening. Hierdoor wordt tevens de bestuurlijke weerbaarheid op het gebied van ondermijning vergroot.
- Doorontwikkeling ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) inzake verantwoording informatiebeveiliging en gegevensbescherming.

### Wat waren de prioriteiten in 2018?

- Opzetten collegeprogramma 2018-2022.
- Het op orde houden en versterken van de financiële positie van de gemeente Boekel.
- Bij bovenlokale onderwerpen de meerwaarde van het (regionale) samenwerken opzoeken.
- De gemeenteraadsverkiezingen op een efficiënte wijze organiseren.
- De gemeentelijke taken op het gebied van rampenbestrijding door de gemeenten in de regio Brabant-Noord gezamenlijk op blijven pakken. Deels via regionale functies en deels via lokale. Via opleiden, trainen en oefenen worden alle personen met een rol in het kader van bevolkingszorg in staat gesteld om deze optimaal te vervullen.
- Uitvoering van de kadernota integraal veiligheid.
- Voldoende toezicht en handhaving openbare orde.
- Preventie via onder andere het buurtpreventie-project.
- Handhaving APV.
- Implementatie en uitvoering van de Wet Algemene Verordening Gegevensbescherming.



### **Wat willen we nog bereiken na 2018?**

- Realisatie collegeprogramma 2018-2022.
- Blijven inzetten op de sociale samenhang en leefbaarheid van de Boekelse gemeenschap.
- Blijven investeren in samenwerking binnen en buiten de gemeente Boekel.
- Een blijvend gezonde financiële huishouding.
- Een blijvend goede dienstverlening.
- Versterken van de buurtpreventie, onder andere door de organisatie van een veiligheidsdag.
- De ontwikkelingen bij de Brandweer goed blijven volgen en indien nodig bijsturen. Oog houden voor de belangen van de Boekelse vrijwilligers van de brandweer.
- Zorgen voor een goede afwikkeling van de eigendomsoverdracht van de brandweerkazerne van Boekel aan Veiligheidsregio Brabant-Noord.
- Verdere samenwerking met overige gemeenten van de Veiligheidsregio op het terrein van de rampenbestrijding.

### **Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2018?**

- Uitvoering collegeprogramma 2018-2022.
- Wijzigen APV.
- Acties in verband met integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving.
- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving fysieke leefomgeving gemeente Boekel 2019.
- Evalueren uitvoeringsprogramma fysieke leefomgeving 2018.
- Actualiseren meerjarig beleidsplan toezicht en handhaving fysieke leefomgeving.
- Opstellen uitvoeringsplan integrale veiligheid 2019 en verder.
- Opstellen en uitvoering geven aan het jaarplan 2019 – 2020 van de boa's.
- Evaluatie BOA-inhuur bij gemeente Uden.
- Uitvoering geven aan het actieplan bestuurlijke weerbaarheid & ondermijnende criminaliteit.
- Uitvoering Gemeentelijk Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI) ter versterking digitale weerbaarheid.
- Doorontwikkelen kader informatiebeveiliging naar een Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

### **Verbonden partijen**

- Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)
- Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
- Brabant Water NV
- Agrifood Capital
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Regionaal Veiligheidshuis Maas & Leijgraaf
- Regionale Ambulance Voorziening (RAV)

### **Overige partijen**

- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)

### **Beleidsindicatoren (zie bijlage)**

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overhead
- Verwijzingen Halt
- Winkeldiefstallen
- Gewelddsmisdrijven
- Diefstallen uit woning
- Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

## Wat heeft het gekost?

Totalen lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2018	Rekening 2018	Vershil
Totale lasten	6.935.000	6.983.000	-49.000
Totale baten	16.563.000	15.789.000	-774.000
<b>Totaal saldo baten en lasten</b>	<b>9.628.000</b>	<b>8.806.000</b>	<b>-822.000</b>
Mutaties reserves	13.000	13.000	0
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>9.641.000</b>	<b>8.819.000</b>	<b>-822.000</b>

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Tegemoetkoming leden van de raad		116.000
2	Pensioen voorziening wethouders	46.000	
3	Algemene uitkering	188.000	
4	Voorziening belasting debiteuren (BSOB)	31.000	
5	Vennootschapsbelasting	316.000	
6	Batig saldo rekening 2018		
	- voorzien met Burap 2018	161.000	
	- definitieve saldo rekening 2018		1.483.000
7	Diversen	35.000	
	<b>Subtotaal</b>	<b>777.000</b>	<b>1.619.000</b>
	<b>Totaal</b>		<b>822.000</b>

- Ad. 1 Betreft de kosten van de verhoogde vergoeding t.b.v. de raadsleden.
- Ad. 2 Ultimo 2018 is de actuariële waarde berekening van de pensioen voorziening van de zittende wethouders her berekend. Als gevolg van een daling van de rekenrente (Nederlandse Bank) is de storting in de pensioen voorziening lager dan was voorzien.
- Ad. 3 De betaalspecificatie van december 2018 laat een positief effect zien op de algemene uitkering over 2018 ten opzichte van de septembercirculaire 2018.
- Ad. 4 De BSOB heeft afgelopen jaar flink geïnvesteerd in de optimalisatie van het invorderingsproces. Zowel interne als externe maatregelen zijn genomen waardoor de invorderingsprocedure meer efficiënt verloopt en de openstaande vorderingen sneller afgewikkeld konden worden. Hierdoor zijn de openstaande vorderingen deels afgelost en zijn debiteurensaldi meer realistisch en betrouwbaar dan voorheen. Met als gevolg dat een deel van de opgevoerde voorzieningen ultimo 2017 voor dubieuze debiteuren kan vrij vallen en resulteert in een voordeel van € 31.000.
- Ad. 5 De in de begroting opgenomen vpb-last is bepaald op basis van zeer voorzichtig standpunten. Destijds bestond veel onduidelijkheid over de fiscale openingsbalanswaardering (en fiscale jaarwinstbepaling) van grondexploitaties. Een van de redenen voor de zeer voorzichtig insteek is het feit dat 8% belastingrente is verschuldigd indien bij het samenstellen van de definitieve aangifte blijkt dat de werkelijke vpb-last hoger is dan de reeds betaalde voorlopige aanslagen. Eind december 2018 heeft de Belastingdienst een concept-vaststellingsovereenkomst (hierna: VSO) gepubliceerd waarin afspraken worden gemaakt inzake de openingsbalanswaardering en fiscale winstbepaling. De gemeente Boekel overweegt deze VSO te tekenen. Ten behoeve van de jaarrekening 2018 heeft BDO een herziene berekening gemaakt van de resultaten over 2016 tot en met 2018 op basis van de uitgangspunten in de VSO. Hieruit volgt dat de werkelijke vpb-last aanzienlijk lager is dan eerder begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de VSO voorziet in een ruimhartige rentetoerekening.
- Ad. 6 Met het opstellen van de bestuursrapportage 2018 was in 2018 een positief resultaat voorzien van € 161.000. Het definitieve positief saldo bedraagt € 1.483.000.

Ad. 7 Het voordeel van € 35.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma A.

## **2.3 Programma B. Verkeer en vervoer**

### **Portefeuillehouder**

- M. Tielemans

### **Waar gaat dit programma over?**

Dit programma gaat over de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid in de gemeente Boekel

Wat hebben wij bereikt in 2018, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

We streven naar een optimale bereikbaarheid in en toegang tot Boekel tegen acceptabele kosten. Door Boekel goed bereikbaar te maken stimuleren we de verdere ontwikkeling van Boekel. De verkeersveiligheid en leefbaarheid in onze gemeenten spelen een belangrijke rol. De gemeente zorgt voor dat de staat van de wegen, fietspaden en trottoir redelijk tot goed is.

### **Wat waren de prioriteiten in 2018?**

- Project Randweg.
- Met de ouders nadenken over veilige schoolomgeving en routes.
- Samen met VVN Boekel en Venhorst instructie verzorgen aan kinderen en ouderen.
- Uitvoeren onderhoud aan asfalt en elementen verhardingen.

### **Wat willen we nog bereiken na 2018?**

- Realisatie van Randweg en daaraan gelieerde projecten.
- Herinrichting centrum Boekel.
- Uitvoering wegonderhoud inclusief grootschalige aanpak wegbermen.
- Vergroten verkeersveiligheid.
- Adequaat openbaar vervoer dan wel alternatieven.

### **Verbonden partijen**

- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost (alternatieven openbaar vervoer)

### **Overige partijen**

- Provincie Noord Brabant (concessiehouder openbaar vervoer)
- GebiedsGerichte Aanpak Mobiliteit Noordoost Brabant (GGA Noordoost Brabant)
- De lokale partners van VVN
- De lokale partners inzake toerisme en landschap

### **Beleidsindicatoren (zie bijlage)**

- Niet van toepassing

### Wat heeft het gekost?

<b>Totale lasten en baten</b>	<b>Begroting incl. wijzigingen 2018</b>	<b>Rekening 2018</b>	<b>Verschil</b>
Totale lasten	804.000	800.000	4.000
Totale baten	57.000	57.000	0
<b>Totaal saldo baten en lasten</b>	<b>-747.000</b>	<b>-743.000</b>	<b>4.000</b>
Mutaties reserves	0	0	0
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>-747.000</b>	<b>-743.000</b>	<b>4.000</b>

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	<b>Omschrijving</b>	<b>Voordeel</b>	<b>Nadeel</b>
1	Diversen	4.000	
	<b>Subtotaal</b>	<b>4.000</b>	
	<b>Totaal</b>	<b>4.000</b>	

Ad. 1 Het voordeel van € 4.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma B.

## 2.4 Programma C. Economie & VHROSV\*

\* Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

### Portefeuillehouder

- M. Buijsse
- M. Tielemans

### Waar gaat dit programma over?

De gemeente wil haar economische activiteiten bevorderen en de economische structuur voor het buitengebied, bedrijventerrein en centrum versterken.

Tevens wil zij zorgdragen voor kwantitatief en kwalitatief voldoende woningbouwaanbod om in de eigen behoefte te voorzien.

Wat hebben wij bereikt in 2018, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

De uitvoering van de door de raad vastgestelde "Centrumvisie" is verder ter hand genomen en heeft geleid in 2018 tot besluitvorming in de raad tot herontwikkeling van de zuidwand aan het Sint Agathaplein.

Met een ontwikkelende partij wordt de haalbaarheid verder onderzocht en de planvorming opgepakt. De raad wordt in 2019 verder geïnformeerd over de planologische besluitvorming.

Het ontwerp omgevingsplan is in 2018 door de raad vastgesteld.

De uitgifte van bedrijfskavels op de Vlonder en Kraaijendonk verloopt nagenoeg volgens planning. Op de Vlonder hebben wij nog slechts circa 5000 m<sup>2</sup> ter beschikking. In plan Kraaijendonk zijn nog 2 kavels beschikbaar, waarvan reeds 1 in optie.

In het gebied Neerboek/Vlonder- Noord willen wij enkele kavels bedrijventerrein realiseren voor lichte bedrijvigheid.

De woningbouwkavels in het bestemmingsplan de Run worden momenteel uitgeven. In 2018 zijn nagenoeg alle woningbouwkavels uit fase 1 verkocht. Ook de kavel voor de bouw van 30 eco woningen is in 2018 verkocht. Voor 2019 staat de uitgifte van de 2<sup>e</sup> fase op de rol.

### Beoogde maatschappelijke effecten.

- Bevorderen en behouden van de werkgelegenheid.
- Het bevorderen van de welvaart in onze gemeente.
- Het verbeteren van de leefbaarheid in onze gemeente.

### Wat waren de prioriteiten in 2018?

- Verder uitvoering geven aan de ontwikkeling centrumvisie.
- Uitgifte van bedrijventerreinen.
- Werken aan de bereikbaarheid van Boekel middels een randweg.
- In procedure brengen van het Omgevingsplan.

### Wat willen we nog bereiken na 2018?

- Starten met de ontwikkeling zuidwand Sint Agathaplein.
- Afronden proceskavelruil randweg en starten uitvoering randweg.
- Afronden inplaatsingen Log en kostenverhaal provincie.
- Besluitvorming bestemmingsplan procedure toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen.

### Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2018?

- Planontwikkeling Sint Agathaplein, woningbouw en winkels.
- Afronden inplaatsing Log en kostenverhaal provincie.
- Vaststellen Omgevingsplan.
- Besluitvorming toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen.

### Verbonden partijen

- Agrifood Capital

### Overige partijen

- Ondernemersvereniging
- Peelrand Wonen
- Zlto

- Regiogemeenten
- Provincie

#### Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Functiemenging
- Vestigingen (van bedrijven)
- Gemiddelde WOZ waarde
- Nieuw gebouwde woningen
- Demografische druk
- Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden
- Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

#### Wat heeft het gekost?

Totalen lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2018	Rekening 2018	Verschil
Totale lasten	5.922.000	14.489.000	-8.566.000
Totale baten	5.597.000	14.609.000	9.011.000
<b>Totaal saldo baten en lasten</b>	<b>-325.000</b>	<b>120.000</b>	<b>445.000</b>
Mutaties reserves	-83.000	5.572.000	5.656.000
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>-409.000</b>	<b>5.692.000</b>	<b>6.101.000</b>

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Verkoop van gronden - inbreng gemeentegrond	175.000	
2	Doorbelaste kosten grondbedrijf	60.000	
3	Winst & Verlies grondbedrijf	155.000	14.000
4	Leges omgevingsvergunning	31.000	
5	Storting voorziening Grondbedrijf Peelhorst		125.000
6	Vrijval voorziening Grondbedrijf De Run	160.000	
7	Diversen	3.000	
	<b>Subtotaal</b>	<b>604.000</b>	<b>139.000</b>
	<b>Totaal</b>	<b>445.000</b>	

- Ad. 1 Betreft inbreng van verkochte gemeentegrond op de grondbedrijf complexen de Peelhorst en De Run.
- Ad. 2 Met het opstellen van de begroting 2018 is rekening gehouden met het doorbelasten van kosten van de algemene dienst naar het grondbedrijf van € 100.000. In de grondbedrijf rapportage 2018 is dit bedrag verhoogd naar € 160.000.
- Ad. 3 Betreft de genomen winst & verlies op de Donk fase 1 & fase 2 en De Driedaagse zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2019.
- Ad. 4 Betreft extra opbrengsten leges omgevingsvergunning dan was voorzien.
- Ad. 5 Betreft extra storting in de verlies voorzieningen grondbedrijf Peelhorst zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2019. Hiermee betreft het totaal verlies op de Peelhorst € 1.356.000.
- Ad. 6 Betreft vrijval van de genomen voorzieningen grondbedrijf De Run zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2019. Hiermee betreft het totaal verlies op De Run € 1.400.000.
- Ad. 7 Het voordeel van € 8.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma C.

## 2.5 Programma D. Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

### Portefeuillehouder

- H. Willems
- M. Tielemans

### Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het faciliteren van een evenwichtig onderwijsaanbod, afgestemd op de lokale behoefte en in samenhang met de directe omgeving. Het faciliteren van een uitgebreid sportaanbod met daarin stimulans voor onze inwoners om actief deel te nemen. Het faciliteren van culturele ontwikkeling van de gemeenschap en het bevorderen van het recreatieve gebruik van onze buitenruimte. Veel van deze activiteiten worden feitelijk verzorgd door lokale verenigingen, stichtingen en organisaties. Die zijn van groot belang voor de leefbaarheid van onze kernen. Hierdoor kunnen we ontspannen middels sport en spel, genieten van muziek en toneel, onszelf ontwikkelen door onderwijs en kunst en fietsen en wandelen door de natuur. Om dit in stand te houden zijn heel veel vrijwilligers actief. Deze willen wij ondersteunen en helpen.

### Wat hebben wij bereikt in 2018, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Implementatie accommodatiebeleid
  - Daarin opgenomen: keuzes toekomst maatschappelijk vastgoed
  - Ten aanzien van verenigingsgebouw Sint Jansgebouw: 2019 overgangsjaar
- Analyse Leefbaarheidsonderzoek Venhorst
- Sjors Sportief uitgebreid met Sjors Creatief
- Verlenging exploitatieovereenkomst Gemeenschapshuis De Horst met 4 jaar (2019-2022)
- Vaststelling notitie nieuwbouw KindPark Boekel en start bouw.
- Taakstelling huisvesting vergunninghouders behaald.
- Handhaving leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten.
- Uitbreiding subsidie bibliotheek De Lage Beemden o.a. ten behoeve van Taalhuis
- Opening Taalhuis Boekel
- De Peelrandbreuk wordt steeds bekender in Boekel. Op de Donk is een peelrandbreukpark gerealiseerd en vrijwilligers hebben concrete plannen voor een belevingspad en een lange wandelroute.
- Eind 2018 is een natuurwerkdag georganiseerd om burgers te betrekken bij het onderhoud van de bossen in de gemeente Boekel.
- Het integraal onderhoudsbestek voor de openbare ruimte is voor een periode van 5 jaar gegund aan IBN
- Het snoeibestek is voor een periode van 2 jaar, met de mogelijkheid om 2x met 2 jaar te verlengen, gegund aan Ploegmakers.
- Het vaststellen door de gemeenteraad van het uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel, waarin een impuls wordt gegeven aan recreatief fietsen en wandelen

### Wat waren de prioriteiten in 2018?

- Implementatie accommodatiebeleid.
- Implementatie subsidiebeleid.
- Verlenging exploitatieovereenkomst Stichting Binnensport Boekel.
- Aanpak laaggeletterdheid in samenwerking met bibliotheek de Lage Beemden.
- Voortgang project nieuwbouw KindPark Boekel voor onderwijs, opvang en medegebruik.
- De peelrandbreuk in Boekel bekender maken.
- Betrokkenheid van burgers bij de openbare ruimte stimuleren.

### Wat willen we nog bereiken na 2018?

- Volledige implementatie accommodatiebeleid
- Verlenging exploitatieovereenkomst Stichting Binnensport Boekel
- Beleid voor investeringen maatschappelijk vastgoed (verenigingsleven).
- Vervolgstappen vanuit leefbaarheidsonderzoek Venhorst.
- Faciliteren bundeling gezondheidsvoorzieningen (Gezondheidsplein Boekel)
- Afronding nieuwbouw KindPark Boekel.
- Uitvoering taakstelling huisvesting vergunninghouders.
- Verdere uitwerking van de plannen om de Peelrandbreuk en wijstgebieden in het landschap van Boekel meer zichtbaar en beleefbaar te maken.



- Burgers meer betrekken bij het onderhoud van de openbare ruimte.
- De verschillende projecten uit het uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied opzetten en starten
- Vaststelling meerjarenvisie en meerjarenovereenkomst met Stichting Binnensport Boekel.

#### Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2018?

- Opstellen notitie vervangings- en uitbreidingsinvesteringen
- Uitkomsten leefbaarheidsonderzoek Venhorst analyseren.
- Overleg met Stichting Gemeenschapshuis Venhorst over verlenging exploitatieovereenkomst.
- Overleg met Stichting Binnensport Boekel over verlenging exploitatieovereenkomst.
- Samen met schoolbesturen en medegebruikers realisatie KindPark Boekel.
- Samen met alle sportverenigingen, relevante maatschappelijke partners en Stichting Binnensport Boekel een gemeenschappelijke sportvisie opstellen.

#### Verbonden partijen

- Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten (RBL BNO)
- Vereniging van eigenaren Octopus

#### Overige partijen

- Stichting GOO Onderwijs en Opvang
- Stichting SAAM Onderwijs
- Stichting Binnensport Boekel
- Stichting Gemeenschapshuis Venhorst
- Sportverenigingen
- Culturele verenigingen
- Bosgroep Zuid
- Stichting D'n Eik
- Stichting Peellandschapspark Voskuilenheuvel
- Stichting de Speeltrein
- IBN

#### Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)
- % Niet-wekelijkse sporters

#### Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2018	Rekening 2018	Vershil
Totale lasten	2.307.000	2.334.000	-28.000
Totale baten	410.000	445.000	36.000
<b>Totaal saldo baten en lasten</b>	<b>-1.897.000</b>	<b>-1.889.000</b>	<b>8.000</b>
Mutaties reserves	5.000	18.000	13.000
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>-1.892.000</b>	<b>-1.871.000</b>	<b>21.000</b>

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Diversen	8.000	
<b>Subtotaal</b>		<b>8.000</b>	
<b>Totaal</b>		<b>8.000</b>	

Ad. 1 Het voordeel van € 8.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma D.

## 2.6 Programma E. Sociaal domein

Portefeuillehouder

- H. Willems

### Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het Sociale Domein. Het Sociale Domein betreft alle organisaties, diensten en voorzieningen voor Boekel die onze inwoners ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (het meedoen) bevorderen. Het gaat hier over het welzijn van onze inwoners in Boekel, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van de inwoners, aangevuld met de gemeentelijke vangnetvoorzieningen voor onze meest kwetsbare inwoners. Daarbij is onderscheid te maken tussen voorzieningen: van sociale basisvoorzieningen, eerstelijns zorg/ondersteuning, tweedelijns zorg / ondersteuning tot bescherming en veiligheid.

### Wat hebben wij bereikt in 2018, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Kwetsbare inwoners met ondersteunings-, zorg- en/of werk- en inkomensvragen hebben een beroep kunnen doen op de gemeente, waarbij de aandachtspunten zijn geweest:
  - Iedereen prettig kan blijven wonen, werken en leven, inclusief onze kwetsbare inwoners zoals kinderen, ouderen, vluchtelingen/statushouders, mensen met een minimum inkomen en mensen met een lichamelijke, psychiatrische, verstandelijke of een arbeidsbeperking.
  - Iedereen mogelijkheden heeft om mee te (blijven) doen in onze samenleving.
  - Iedereen zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen.
  - Iedereen de ondersteuning of zorg krijgt die zij nodig heeft
  - Iedereen die anderen zorg of hulp (willen) bieden, daarvoor alle ruimte en steun krijgt.
  - Ruimte en stimulansen voor initiatieven mogelijk zijn.
- Veiligheid zorggegevens: de regiogemeenten – inclusief Boekel - die samenwerken op het gebied van huishoudelijke verzorging (7 gemeenten) en de aanbieders (8) zijn in 2018 aangesloten op het landelijke Gegevensknooppunt waarmee digitaal en veilig uitgewisseld kunnen worden.
- Voorkomen eenzaamheid, langer thuis wonen en ondersteuning van mantelzorgers: Dagactiviteitencentrum De Pionier is geëvalueerd en besloten is dat De Pionier voor een groep kwetsbare inwoners en hun mantelzorgers in Venhorst van waarde is. Besloten is een structurele budgetsubsidie beschikbaar te stellen.
- Er heeft een kwaliteitsslag plaatsgevonden binnen het basisteam Jeugd en Gezin, is er extra FTE ingezet waardoor o.a. de wachtlijst is weggewerkt.

### Wat waren de prioriteiten in 2018?

- De oplosagenda Beschermd Wonen in praktijk brengen en daarmee een sluitende keten van zorg realiseren.
- Verdere transformatie van het Sociale Domein vorm geven: het integraal werken tussen professionals, taken en wetgeving bevorderen.
- De overlap tussen Wmo en Participatiewet in beeld brengen en daar waar mogelijk transformeren. Specifiek de relatie tussen (arbeidsmatige) dagbesteding en beschut werk.
- Implementatie van de beleidskeuzes rondom de doelgroep beschut werk, WSW en de groep met een afstand tot de arbeidsmarkt (arbeidsgehandicapten, doelgroep register en sociaal maatschappelijke problematiek).
- De wachtlijsten bij de jeugdhulpaanbieders beperken door (1) bij de inkoop ervoor te zorgen dat het aanbod (nog) beter aansluit bij de vraag en (2) in samenwerking met de Basisteams Jeugd en Gezin (onnodige) instroom terug te dringen en de afschaling te versterken.
- Meer lokaal maatwerk realiseren, met als doel de hulp/ondersteuning zo dicht mogelijk bij huis plaats te laten vinden, specialistische jeugdhulp meer naar voren te organiseren en de hulp/ondersteuning snel inzetbaar te laten zijn.
- Een nieuw Beleidsplan Wmo 2020-2023 opstellen.

### Wat willen we nog bereiken na 2018?

- De oplosagenda Beschermd Wonen in praktijk brengen en daarmee een sluitende keten van zorg realiseren.
- Verdere transformatie van het Sociale Domein vorm geven: het integraal werken tussen professionals, taken en wetgeving bevorderen.
- Het in praktijk brengen van de pilot van Zorg naar Werk en daarmee een sluitende doorstroom realiseren tussen dagbesteding/begeleiding en participatie/werk.

- De ontwikkelingen binnen de doelgroepen beschut werk en arbeidsgehandicapten volgen en het partnership met IBN daarin bijsturen als dat nodig is.
- Uitvoering geven aan de vier pijlers uit de Transformatieopgaven voor Jeugdzorg. Deze pijlers zijn: 1. Toegang op sterkte, 2. Wonen doe je thuis, 3. Regionale zorg waar dat kan, 4. Complexe problematiek.
- Bij de (regionale) inkoop van zorg en welzijn sturen op een sterke regievoering, kwaliteit van zorg en ruimte voor het bieden van lokaal maatwerk.
- Besluitvorming over het nieuwe Beleidsplan Wmo 2020-2023 en het verlengen van de Centrumregeling Wmo.
- Een doorontwikkeling van het armoedebeleid maken met daarbij specifieke aandacht voor preventiemaatregelen.
- Onderzoeken van de houdbaarheid van de resultaatfinanciering bij Huishoudelijke Verzorging.
- Sturen op het verbeteren van een transparante begroting bij ONS Welzijn.

#### **Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2018?**

- In samenwerking met Ons Welzijn en de GGD, preventie Jeugdzorg onderzoeken en eventueel een nieuwe werkwijze implementeren.
- Een nieuw beleidsplan Jeugdhulp 2020-2024, verordening en nadere regels opstellen en besluitvorming hierover.
- Een nieuwe centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2020 opstellen en besluitvorming hierover.
- Een nieuwe inkoopstrategie Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2020-2024 opstellen en zorgdragen dat de nieuwe inkoop geïmplementeerd wordt per 1 januari 2020.
- In samenwerking met Ons Welzijn en eventueel andere partijen een andere opzet van het basisteam Jeugd en Gezin onderzoeken.
- Uitvoering geven aan de vier pijlers uit de Transformatieopgaven voor Jeugdzorg.
- Een doorontwikkeling van de beleidssamenwerking met uitvoeringspartner voor Sociale zaken, gemeente Meierijstad

#### **Verbonden partijen**

- Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant
- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost
- GGD Hart voor Brabant

#### **Overige partijen**

- Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
- Regionale samenwerking Jeugdzorg en Wmo
- ONS Welzijn

#### **Beleidsindicatoren (zie bijlage)**

- Banen
- Jongeren met een delict voor de rechter
- Kinderen in uitkeringsgezinnen
- Netto arbeidsparticipatie
- Werkloze jongeren
- Personen met een bijstandsuitkering
- Lopende re-integratievoorzieningen
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdreclassering
- Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

## Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2018	Rekening 2018	Vershil
Totale lasten	8.084.000	7.892.000	192.000
Totale baten	1.724.000	1.853.000	129.000
<b>Totaal saldo baten en lasten</b>	<b>-6.360.000</b>	<b>-6.039.000</b>	<b>321.000</b>
Mutaties reserves	0	1.000	1.000
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>-6.360.000</b>	<b>-6.038.000</b>	<b>322.000</b>

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Kosten diensten derden Meierijstad	38.000	
2	Bijstand (Wwb, IOAW, IOAZ, Bbz, Minima)	28.000	
3	Wmo	89.000	
4	Jeugdzorg	153.000	
5	Diversen	13.000	
<b>Subtotaal</b>		<b>321.000</b>	
<b>Totaal</b>		<b>321.000</b>	

- Ad. 1 Door een lichte afname van het aantal aanvragen en uitkeringsdossiers zijn de kosten lager dan geraamd.
- Ad. 2 Deze onderbesteding op uitkeringslasten is verdeeld over verschillende uitkeringsposten (Inkomensdeel Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz en bijzondere bijstand) waarbij iets minder kosten zijn gemaakt dan voorzien.
- Ad. 3 Het restant wordt veroorzaakt door een overschot van middelen voor Huishoudelijke Verzorging. Dit is veroorzaakt doordat gemeenten wisten dat er een dubbele stijging van loonkosten plaats zou vinden in 2018 (als gevolg van verhoging salarisschalen en een reguliere cao verhoging), maar niet hoe hoog de stijging zou zijn. De maatregel is 1 april 2018 ingegaan en in oktober wisten we de nieuwe kostprijs 2018. Het budget is meerjarig vastgesteld en de stijging loopt de komende jaren verder op.
- Ad. 4 Jeugd betreft een openeind-financiering. In de voorjaarsnota 2018 en de bestuursrapportage 2018 zijn de budgetten bijgesteld. De eindafrekening ZIN (Zorg in Natura) heeft laten zien dat het zorgverbruik in de laatste maanden van 2018 lager ligt dan voorzien met het opstellen van de bestuursrapportage. Ook de PGB trajecten zijn minder dan wel niet verzilverd dan verwacht met het opstellen van de bestuursrapportage 2018.
- Ad. 5 Het voordeel van € 13.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma E.

## 2.7 Programma F. Volksgezondheid en milieu

### Portefeuillehouder

- H. Willems
- M. Tielemans

### Waar gaat dit programma over?

Het programma volksgezondheid en milieu zorgt ervoor dat de burgers voldoende aandacht ervaren voor de kwaliteit van hun leefomgeving en dat het bedrijfsleven minder last ondervindt van overbodige regelgeving. Er wordt gestreefd naar een duurzame samenleving waarin burgers en bedrijven bij hun afwegingen zowel de sociale, economische en ecologische aspecten meewegen.

Wat hebben wij bereikt in 2018, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

#### Volksgezondheid

- Er is uitvoer gegeven aan de nota lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020. Met name op de onderwerpen: alcohol- en drugsgebruik, depressie en eenzaamheid, overgewicht, dit komt ten goede aan de gezondheid van de burgers van gemeente Boekel.
- De ouder-kind avonden met de burgemeester, leerlingen en ouders aangaande het onderwerp alcohol zijn wederom succesvol verlopen. Dit op alle basisscholen van gemeente Boekel. Dit komt ten goede aan de bewustwording van de gevaren van alcohol- en drugsgebruik van de jeugdige en hun ouders.
- Goede samenwerking met andere beleidsterreinen waarmee het beleid integraal aangepakt wordt. Dit komt niet alleen het individu maar ook de leefomgeving ten goede.

#### Riolering

- Voldoen aan de zorgplichten zoals beschreven in het vGRP 2017-2022, dit betreft onder andere het inzamelen en transporteren van afvalwater en bestrijden van verontreiniging van het oppervlaktewater.
- Deelname in de regionale watersamenwerking as50+ en het uitvoeren van projecten met de samenwerkingspartners.
- Vaststellen kostendekkingsplan riolering 2018-2020 met daarin budgetaire ruimte om in te spelen op de gevolgen van de klimaatverandering.

#### Afval

- Veel energie is gaan zitten in het losweken van de beleidsmatige samenwerking afval binnen de BCA. Deze wordt uit de samenwerking ODBN gehaald zodat we meer inhoudelijke zeggenschap krijgen over beleid en financiën.
- Met de regio is uitgebreid stilgestaan bij de exploitatie van de mini milieustraten. Een eerste wijziging is ingevoerd die voorjaar 2019 geëvalueerd zal worden.

#### Milieu

- Er zijn vergunningen ingetrokken en er zijn nieuwe vergunningen verleend. Beide zorgen ervoor dat de geurbelasting op de bebouwde kom verder afneemt.
- Veel energie gaat zitten in de samenwerking met de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN). Getracht wordt om vanuit een meer positieve invalshoek de ODBN kansen te geven om door te ontwikkelen. Daarbij moet echter vanuit onze optiek de ODBN hun basis op orde brengen voordat nieuwe taken worden uitgevoerd.
- De pilot om te komen tot een meer lik op stuk handhaving is opgestart. De eerste controlerondes "nieuwe stijl" zijn uitgevoerd. Medio 2019 willen we dit met de partners evalueren.
- Veel energie is gaan zitten in een actieve aanpak van de problematiek op De Elzen. Dit heeft in twee stappen geresulteerd in een plan tot forse veranderingen in het buurtschap. Voorjaar 2019 is het plan aan de raad voorgelegd.

### Wat willen we nog bereiken na 2018?

#### Volksgezondheid

- Preventie op jeugd versterken.
- Aanbod thema alcoholgebruik herzien.
- Inwoners en professionals op een interactieve wijze betrokken laten zijn bij het vormgeven van het gezondheidsbeleid.

- Meer inzetten op kwetsbare groepen.
- Inbedding van het vaccinatieprogramma binnen de gemeentelijke taken.

#### Riolering

- Onderhoud aan riolering en uitvoeren benoemde projecten conform vGRP 2017-2022.
- Uitvoering geven aan de opgenomen maatregelen en zo komen tot een toekomstbestendig en klimaatproof Boekel.
- Deelname aan regionale samenwerking in de afvalwaterketen/waterbeheer en uitvoeren van projecten met de samenwerkingspartners.

#### Afval

- Analyseren van de proef op betere exploitatie mini milieustraten en op basis van rationele cijfers keuzes maken voor de toekomst. Dit samen met de 5 andere BCA gemeenten.
- De burgers van de gemeente Boekel verder stimuleren om hun afval beter te scheiden.
- De mini-milieustraat uitbreiden door een verruiming van de openingstijden.
- Het netwerk van zwerfafvalpakkers in de gemeente Boekel verder uitbreiden en deze vrijwilligers blijven waarderen.

#### Milieu

- De gebiedgerichte aanpak De Elzen verder uitwerken en bezien of een dergelijke brede aanpak ook op andere gebieden kan worden toegepast.
- Onze nieuwe manier van integraal toezicht (waarbij de nadruk niet alleen op controleren maar juist ook op informeren ligt) evalueren en wellicht als kader laten dienen voor de toekomstige aanpak.
- Ons inrichtingenbestand actualiseren en Inzichtelijk krijgen wat het effect van ingetrokken en verleende vergunningen van de afgelopen 2 jaar op de geurbelasting is.
- Een stevige basis voor de ODBN, waardoor de samenwerking verbetert.

#### **Verbonden partijen**

- GGD Hart voor Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening (RAV)
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
- Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel (BCA)

#### **Overige partijen**

- Watersamenwerking As50+

#### **Beleidsindicatoren (zie bijlage)**

- Omvang huishoudelijk restafval
- Hernieuwbare elektriciteit

#### **Wat heeft het gekost?**

<b>Totale lasten en baten</b>	<b>Begroting incl. wijzigingen 2018</b>	<b>Rekening 2018</b>	<b>Vershil</b>
Totale lasten	2.123.000	2.453.000	-329.000
Totale baten	1.825.000	2.198.000	374.000
<b>Totaal saldo baten en lasten</b>	<b>-299.000</b>	<b>-254.000</b>	<b>44.000</b>
Mutaties reserves	0	0	0
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>-299.000</b>	<b>-254.000</b>	<b>44.000</b>

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	vGRP	47.000	
2	Diversen		3.000
<b>Subtotaal</b>		<b>47.000</b>	<b>3.000</b>
<b>Totaal</b>		<b>44.000</b>	

- Ad. 1 In 2018 zijn meer kosten gemaakt dan was voorzien voor het 'product' riool, met als gevolg dat een hogere onttrekking uit de voorziening vGRP heeft plaatsgevonden dan was voorzien t.b.v. de BTW component.
- Ad. 2 Het nadeel van € 3.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma F.

## 2.8 Recapitulatiestaat rekening 2018

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018 (na wijziging)	Rekening 2018	Vershil rek. na begr. wijz.
Omschrijving programma	Saldo	Saldo	Saldo	
A Bestuur en ondersteuning & veiligheid	2.225.000	1.758.000	3.164.000	-1.406.000
B Verkeer en vervoer	696.000	747.000	743.000	4.000
C Economie & VHROSV	44.000	325.000	-120.000	445.000
D Onderwijs & sport, cultuur en recreatie	1.804.000	1.897.000	1.889.000	8.000
E Sociaal domein	6.436.000	6.360.000	6.039.000	321.000
F Volksgezondheid en milieu	257.000	299.000	254.000	44.000
Algemene dekkingsmiddelen*	-14.811.000	-15.094.000	-15.309.000	215.000
Overhead*	3.295.000	3.398.000	3.345.000	53.000
Heffing VPB*	55.000	310.000	-6.000	316.000
Bedrag onvoorzien*	0	0	0	0
<b>Sub-totaal programma's</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

\* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven.

### Omschrijvingen algemene dekkingsmiddelen:

	Saldo	Saldo	Saldo	
<b>Lokale heffingen</b>	<b>-3.965.000</b>	<b>-3.955.000</b>	<b>-4.088.000</b>	<b>132.000</b>
F Begravenisrechten	-26.000	-26.000	-22.000	-3.000
F Grafrechten	-76.000	-76.000	-71.000	-5.000
F Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten	-623.000	-623.000	-632.000	9.000
F Rioolrechten	-760.000	-760.000	-851.000	91.000
A Onroerend-zaakbelastingen gebuikers	-371.000	-371.000	-400.000	30.000
A Onroerend-zaakbelastingen eigenaren	-2.071.000	-2.071.000	-2.086.000	16.000
C Toeristenbelasting	-40.000	-30.000	-24.000	-6.000
<b>Algemene uitkeringen</b>	<b>-12.508.000</b>	<b>-12.768.000</b>	<b>-12.956.000</b>	<b>188.000</b>
A Algemene uitkeringen	-8.247.000	-8.407.000	-8.595.000	188.000
A Uitkering deelfonds Sociaal Domein	-4.262.000	-4.361.000	-4.361.000	0
<b>Dividend/beleggingen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
A Beleggingen	0	0	0	0
<b>Saldo financieringsfunctie</b>	<b>16.473.000</b>	<b>16.723.000</b>	<b>17.044.000</b>	<b>-321.000</b>

	Saldo	Saldo	Saldo	
<b>Overige algemene dekkingsmiddelen</b>	<b>-16.623.000</b>	<b>-17.056.000</b>	<b>-12.923.000</b>	<b>-12.923.000</b>
A Elimineren mutaties reserves	-18.000	172.000	-5.604.000	5.776.000
A Elimineren mutaties nadelig/batig saldo	168.000	161.000	1.483.000	-1.321.000
<b>Sub-totaal algemene dekkingsmiddelen</b>	<b>-149.000</b>	<b>-333.000</b>	<b>4.122.000</b>	<b>-4.455.000</b>
<b>Onvoorzien</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
A Elimineren mutaties onvoorzien	0	0	0	0
<b>Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten</b>	<b>-149.000</b>	<b>-333.000</b>	<b>4.122.000</b>	<b>-4.455.000</b>
<b>Toevoeging/onttrekking aan reserves:</b>	<b>-19.000</b>	<b>65.000</b>	<b>-5.604.000</b>	<b>5.670.000</b>
A Bestuur en ondersteuning & veiligheid	-14.000	-13.000	-13.000	0
B Verkeer en vervoer	0	0	0	0
C Economie & VHROSV	0	83.000	-5.573.000	5.656.000
D Onderwijs & sport, cultuur en recreatie	-5.000	-5.000	-18.000	13.000
E Sociaal domein	0	0	-1.000	1.000
F Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>-168.000</b>	<b>-268.000</b>	<b>-1.483.000</b>	<b>1.215.000</b>



### **3. Paragrafen**

Artikel 26 BBV schrijft voor dat in het jaarverslag dezelfde paragrafen opgenomen moeten worden als die in de begroting opgenomen zijn. De (minimaal) verplichte paragrafen staan in het onderstaande overzicht.

- 3.1 Bestuur en organisatie
- 3.2 Bedrijfsvoering
- 3.3 Weerstandsvermogen & risicomanagement
- 3.4 Onderhoud kapitaalgoederen
- 3.5 Financiering
- 3.6 Lokale heffingen
- 3.7 Verbonden partijen
- 3.8 Grondbeleid

#### **3.1 Bestuur en organisatie**

##### **3.1.1 Bestuur**

In 2018 is door college en organisatie invulling gegeven aan de afronding van het collegeprogramma 2014-2018. Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart is een nieuwe raad en een nieuw college geïnstalleerd. Ook is een nieuw collegeprogramma opgesteld (2018-2022).

#### **3.2 Bedrijfsvoering**

##### **3.2.1 Organisatiestructuur**

De organisatiestrategie is er op gericht om te werken als een kleine, regie-voerende organisatie. De medewerkers dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal gekeken worden wat de efficiëntste en effectiefste manier van het uitvoeren van de taken zal zijn. Om de organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie kan worden voldaan, streven we ernaar bij medewerkers de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn.

##### **3.2.2 Personeelsbeleid**

###### *Werving en selectie*

Voor de werving van personeel werd vooral gebruik gemaakt van Social Media en plaatsing op [www.gemeentebanen.nl](http://www.gemeentebanen.nl) met een doorplaatsing naar de landelijke bekende sites. In 2018 zijn er een aantal vacatures geweest. De arbeidsmarkt trekt weer aan en heeft ook binnen onze organisatie gezorgd voor meer verloop. De meeste vacatures zijn grotendeels ingevuld in 2018. Gebleken is dat specialistische functies lastig in te vullen zijn. Er zijn 6 medewerkers in dienst getreden en de overige vacatures zijn ingevuld d.m.v. inhuur van tijdelijk personeel.

###### *Feiten en cijfers*

Eind 2018 waren er 60 medewerkers (48 fte) in dienst van de gemeente Boekel. Dit is exclusief de burgemeester en wethouders. In 2018 zijn 8 medewerkers uitgestroomd en er zijn 5 medewerkers ingestroomd. De verhouding mannen / vrouwen was in 2018: 38% mannen en 62% vrouwen. De leeftijdsverhouding was in 2018: 8% medewerkers van 20 - 29 jaar, 17% van 30 - 39 jaar, 27% van 40 - 49 jaar en 48% medewerkers van 50 jaar en ouder. De gemiddelde leeftijd is 48 jaar. Door instroom van jongeren is de gemiddelde leeftijd met 2 jaar gedaald ten opzichte van 2017.

###### *Ziekteverzuim 2018*

Net als in de voorgaande jaren is in 2018 actief ingezet op het voorkomen en het terugbrengen van het ziekteverzuimpercentage. Het ziekteverzuimpercentage lag in 2018 op 9,4%. Dit is fors hoger dan het verzuimpercentage in 2017 (3,6%).

Het ziekteverzuimpercentage wordt grotendeels veroorzaakt door een aantal langdurige ziektegevallen, die buiten de invloedssfeer van de werkgever zijn gelegen. De gemeente Boekel heeft over 2018 een ziekteverzuimpercentage dat hoger ligt dan het landelijk gemiddelde (2017) van 5,4% op gemeenteniveau.

### *CAO ontwikkelingen*

Een aantal jaren is al sprake van de invoering van een meer uniforme arbeidsvoorwaardenregeling voor alle gemeenten. Inmiddels is De Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra) door de Eerste Kamer aangenomen.

De belangrijkste gevolgen zijn dat de arbeidsrechtelijke (rechts)positie van ambtenaren gelijk wordt aan die van werknemers in het private bedrijfsleven, en dat er een nieuwe (gewijzigde) Cao voor gemeenten komt.

Een werkgroep heeft zich gebogen over een nieuwe cao die voor alle gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden toepasbaar is.

Aan de nieuwe Cao tekst is ongeveer een jaar gewerkt: ze moet volledig passen in het civiele recht en moet op 1 januari 2020 kunnen ingaan. Gemeenten zoeken een één-op-één omzetting van de op het ambtenarenrecht gebaseerde CAR-UWO naar een op het Burgerlijk Wetboek (BW) gebaseerde Cao Gemeenten.

Verder hebben de VNG en de vakbonden afspraken gemaakt over de toekomst van lokaal overleg en over geschilbeslechting. De VNG zal bij publicatie van de Cao tekst ook deze voorgenomen afspraken uitgebreid toelichten en voorleggen aan de leden. Als uit de ledenraadpleging blijkt dat er voldoende draagvlak is, dan kan de VNG de afspraken definitief maken.

### *Wet Banenafpraak*

Op landelijk niveau is afgesproken de komende tien jaar extra banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Landelijk was het doel voor 2018 het creëren van 33.000 extra banen. Voor de gemeente Boekel betekent dit een taakstelling van iets meer dan 1 extra fte. Via detachering van IBN-medewerkers kan ook aan de taakstelling worden voldaan. In 2017 is daarom de detachering van een (IBN)medewerker aan de buitendienst van de gemeente Boekel uitgebreid. In maart 2018 is een tweede medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt via IBN gestart bij de afdeling facilitaire zaken. Met een invulling van 2 fte voldoet de gemeente Boekel ruimschoots aan de taakstelling.

### *Bedrijfshulpverlening (BHV)*

In 2018 hebben de leden van de BHV herhalingslessen (incl. AED), EHBO - Blussen van Branden gevolgd. In september 2018 is een aparte reanimatietraining gevolgd. Op de gemeentewerf en op het gemeentehuis zijn ontruimingsoefeningen uitgevoerd.

## **3.2.3 Samenwerking**

### *Samenwerking ICT*

De samenwerking op het gebied van ICT verloopt naar tevredenheid.

### *Regionalisering Brandweer*

Bij de start van de veiligheidsregio zijn de brandweerkazernes buiten de regionalisering gehouden. In 2018 is een opzet gemaakt om te komen tot het onderbrengen van de kazernes bij de regio. In 2019 zal de besluitvorming daarover plaatsvinden.

### *Samenwerking WOZ / Belastingen (BSOB)*

De samenwerking op het gebied van de lokale belastingen verliep naar tevredenheid. Per 1 januari 2018 is de gemeente Meierijstad uit het samenwerkingsverband gestapt. De gemeenten Laarbeek, Gemert-Bakel, Asten, Someren en Sint Anthonis zijn toegetreden.

### *Samenwerking met Meierijstad*

Na de ontbinding van Optimisd wordt de uitvoering van de sociale voorzieningen voor de gemeente Boekel uitgevoerd door de gemeente Meierijstad. Dit verloopt naar tevredenheid..

### *Samenwerking Begraafplaatsbeheer*

Met IBN is een samenwerking opgestart in het kader van begraafplaatsbeheer en –administratie.

### 3.2.3 Informatieveiligheid

Informatiebeveiliging is het middel om informatieveiligheid te bereiken. Het doel hierbij is dat wij een betrouwbare partner zijn voor inwoners, organisaties en ketenpartners. Dit doen wij door het borgen van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens. In de praktijk implementeert de gemeente het normenkader Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG), dat ruim 300 maatregelen omvat tegen zowel externe als interne bedreigingen.

De implementatie van de BIG wordt over het verantwoordingsjaar 2018 voor de tweede keer getoetst door middel van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Ten opzichte van 2017 zijn belangrijke verbeteringen doorgevoerd. Zo waren er vorig jaar een aantal tekortkomingen op het gebied van de Basisregistratie Grootchalige Topografie en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen. Deze problemen zijn opgelost.

Onderdeel van ENSIA is een audit op de beveiligingsmaatregelen voor DigiD en Suwinet. Hieruit blijkt dat we niet voldoen aan enkele normen inzake Suwinet. De tekortkomingen worden in 2019 hersteld. De gegevens zijn niet toegankelijk geweest voor onbevoegden en de dienstverlening van de gemeente wordt niet onderbroken.

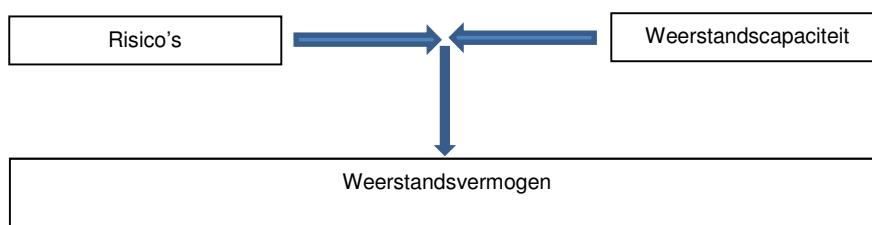
De belangrijkste activiteiten in 2018 betroffen de doorontwikkeling van ENSIA, doorvoering van de laatste veiligheidsstandaarden voor de gemeentewebsite en het vergroten van het bewustzijn inzake informatiebeveiliging en privacy. De gemeente werkt in 2019 aan de netwerkbeveiliging en implementeert de opvolger van de BIG.

### 3.3. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat sinds begrotingsjaar 2004 van kracht is, bevat regels voor de financiële verslaglegging. Volgens artikel 11 van het BBV moeten gemeenten en provincies inzicht verschaffen in hun weerstandsvermogen. Het gaat hierbij om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor géén (beheers)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten kunnen beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat hier om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals Algemene Reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves.

*Het weerstandsvermogen voor de gemeente is gedefinieerd als: 'het vermogen van de gemeente Boekel om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. En is eigenlijk niet meer of minder dan een confrontatie van de risico's met de weerstandscapaciteit.*

Een eerste stap bij het beoordelen van het weerstandsvermogen is het in kaart brengen c.q. identificeren van eventuele risico's. Zoals uit de onderstaande figuur blijkt en in de volgende paragraaf gebeurt.



#### 3.3.1. Inventarisatie van de risico's

##### Financiële risico's

De risico's, relevant voor het weerstandsvermogen, zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen en waarvoor géén voorzieningen worden gevormd. De hiertoe behorende risico's worden hieronder nader toegelicht. Het gaat hier dus niet om reguliere risico's die zich regelmatig voordoen, die meetbaar zijn en waarvoor een verzekering is afgesloten dan wel een voorziening is gevormd.

##### Loon- & prijsontwikkelingen

Reguliere loon- & prijsontwikkelingen vormen géén financieel risico voor de gemeente aangezien deze zijn doorgerekend en als één budget/post opgenomen in de onderhavige begroting:

2019	n.v.t.
2020	€ 242.000
2021	€ 461.000
2022	€ 704.000

##### Openeindregelingen in het Sociale Domein

Het financiële risico dat de gemeente bij een 'openeindregeling' loopt zit in het feit dat de gemeente verplicht is een voorziening te verstrekken indien een aanvrager hier volgens de geldende wet- en regelgeving recht op heeft. Ongeacht of hiervoor voldoende budget en/of financiële middelen beschikbaar zijn en ongeacht de volumegroei in één jaar. Voorbeelden van de belangrijkste 'openeindregelingen' zijn:

- Bijstandsverlening (o.a. Participatiewet –IOAW – IOAZ & Bbz).
- Minimabeleid (o.a. individuele inkomenslosgang – kwijtschelding gemeentelijke belastingen & Bijzondere Bijstand).
- Wmo (o.a. huishoudelijke verzorging, dagbesteding & begeleiding, woningaanpassingen, rolstoel- & vervoersvoorzieningen).
- Leerlingenvervoer
- Jeugdzorg.

Met maatschappelijke veranderingen en veranderingen in het Sociale Domein zullen er naar verwachting de komende jaren meer mensen een beroep doen op gemeentelijke voorzieningen. Denk

hierbij aan vergrijzing van de bevolking, bezuinigingen in de zorg, invoering van het Abonnementstarief Wmo, etc. In hoeverre daadwerkelijk sprake zal zijn van een toenemend gebruik van gemeentelijke voorzieningen in Boekel en wat de financiële consequenties hiervan zijn zal altijd pas achteraf blijken. Een kritische toets bij het toekennen van dergelijke voorzieningen, preventieve maatregelen en een sober beleid zijn middelen die ingezet worden om sterke negatieve financiële effecten te beperken.

#### Ontwikkelingen in 'Wonen met ondersteuning'

Door maatschappelijke ontwikkelingen en het overheidsbeleid zien we een stijgende ambulantisering in de zorg. Dit betekent dat mensen langer thuis blijven wonen, of weer in Boekel gaan wonen met ondersteuning aan huis. Zo verwachten we een uitgestelde instroom in de 24-uurs ouderenzorg, een uitstroom van mensen uit Beschermd Woonvormen, een toenemende vraag naar begeleid wonen in de eigen omgeving van jongeren met een zorgvraag en verwachten we een ambulantiseringsslag van GGZ Huize Padua. Dit vraagt om goede en integrale samenwerking en tijdige informatie-uitwisseling met partners (o.a. GGZ, BrabantZorg, Maatschappelijke Opvang), over grenzen binnen het Sociaal Domein heen kijken (Wmo, Jeugdzorg, Sociale Zaken), voldoende kleine, betaalbare, gelijkvloerse woonruimten beschikbaar stellen en waar nodig passende inkomensondersteuning. Hierdoor kunnen we anticiperen op veranderingen en negatieve financiële effecten tijdig in beeld krijgen en sturen.

#### Ontwikkelingen Jeugdzorg

De verschuiving van zwaardere jeugdzorg naar lichte jeugdzorg functioneert nog niet optimaal. De ingezette transformatie opgaven moeten deze verschuiving gaan bevorderen en op termijn moet dit leiden tot lagere uitgaven. Naar verwachting vanaf 2020 zijn er nieuwe afspraken gemaakt in de regio Brabant Noord-oost over de inkoop van de jeugdhulp. Voor de categorie JeugdzorgPlus zijn de gemeenten volledig solidair. Hier kunnen we dus geen invloed op uitoefenen. De gemeente kan via de lokale toegang en de nieuwe regionale inkoop naar verwachting beter sturen op de lichtere jeugdhulp en het leveren van maatwerk.

We hebben een beperkte invloed op directe doorverwijzingen naar jeugdhulp vanuit huisartsen en de Gecertificeerde Instellingen. Het aantal verwijzingen is dus van invloed op het aantal cliënten in jeugdhulp en dus de kosten. De instroom in zware landelijke voorzieningen via huisartsen is laag in vergelijking met andere gemeenten, dit komt door een goede samenwerking met de lokale huisartsen. We blijven investeren in deze samenwerking.

#### Dienstverleningsovereenkomst sociale zaken met Meierijstad

De gemeente Boekel neemt met ingang van 1 januari 2017 op het gebied van sociale zaken diensten af van de gemeente Meierijstad. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten in 2016. In deze overeenkomst is afgesproken dat indien de gemeente Boekel na drie jaar niet verlengt de gemeente Boekel een opslagpercentage moet betalen ter compensatie van de financiële (personele) verplichtingen van Meierijstad. In totaal bedraagt deze opslag voor het beëindigen van de dienstverleningsovereenkomst €138.705. De overeenkomst wordt met een jaar verlengd tot eind 2020, waardoor het besluit om al dan niet door te gaan met de samenwerking met een jaar is opgeschoven.

#### Subsidies (provinciaal en andersoortige subsidies)

Ten behoeve van diverse plannen ontvangt de gemeente Boekel aanzienlijke subsidiebijdragen van derden. Deze subsidiebijdragen worden als voorschot betaald in afwachting van de definitieve afrekening. Op grond van deze afrekening kan er eventueel een terugbetaling volgen als niet alle middelen conform geldende voorwaarden zijn besteed en/of niet volledig aan de gestelde subsidievoorwaarden wordt voldaan t.t.v. de uitvoering van het project.

#### Grondbedrijf

De verkopen van woningbouwkavels verloopt bijzonder goed, de gerealiseerde verkoop sluit aan bij de prognoses. De komende jaren bestaat een behoorlijke behoefte aan woningen. Van de gemeente Boekel wordt verwacht om voor 2028 ruim 600 woningen te realiseren. De uitgifte op de Run loopt voorspoedig en de eerste stappen voor een actieve grondpolitiek zijn inmiddels gezet door vestiging van een Wvg op het plan de Burgt. De raad zal in de vergadering van februari 2019 een uitspraak doen over de gewenste vorm van actieve grondpolitiek.

De bouwkosten zijn door de aantrekkende markt snel aan het stijgen. De netto contante waarde binnen de diverse complexen is verbeterd. Kleine complexen blijven onder druk staan. Inmiddels is in 2018 gestart met een verkenning voor de ontwikkeling van nieuwe locaties.

De ontwikkeling van het centrum en de Zuidwand is onderhanden. De juiste beheersing van het proces moet leiden tot een financieel haalbare gebiedsontwikkeling. Vooralnog is de verwachting dat geen extra risico's zullen ontstaan uit de lopende grondexploitaties, dan de reeds bekende exploitaties.

De raad heeft op 28 februari 2019 ingestemd m.b.t. actieve grondpolitiek. Toekomstige exploitaties zullen kritisch beoordeeld worden op hun financieel afbreukrisico.

Onderdeel van een actieve grondpolitiek is het nemen van beheersmaatregelen om risico's te beperken. In totaal worden 11 beheersmaatregelen benoemd die de risico's beperken:

1. Exploitaties conform BBV
2. Onafhankelijk adviseur bij opstellen exploitatieopzetten
3. Rendement bij exploitaties 3%
4. Maximale looptijd exploitatie 10 jaar
5. Opbrengstenstijging=kostenstijging
6. Risico reservering 10% (kosten)
7. Uitgifte conform provinciale bouwprognose
8. Uitgiftepercentage maximaal 60%
9. Getaxeerde aankooprijzen
10. Gefaseerde aankoopbetaling
11. Situationeel actief grondbeleid.

Door het nemen van bovenstaande maatregelen worden de risico's m.b.t. de exploitaties vooralnog op PM gewaardeerd.

#### Grondbedrijf/Zuidwand

Een nieuw dossier met aanzienlijke financiële risico's is de zuidwand. Bij de raadsbehandeling in 2018 is uitgebreid ingegaan op de risico's. Die zijn opgenomen in het risicodossier en worden daarin actueel gehouden. Doordat de ontwikkeling van de zuidwand als complex in het grondbedrijf is opgenomen worden in eerste instantie ook daar de risico's ondergebracht.

#### Reconstructie: Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)

Boekel heeft overeenstemming bereikt inzake het laatste openstaande onderwerp van de LOG exploitatie zijnde de nieuwvestiging Langstraat. Nu kunnen we de financiële consequenties daarvan vertalen in het eindresultaat op de exploitatie LOG. Met deze eindbalans willen we met de provincie schikken. Het resultaat zal financieel tussen het eerdere provinciale aanbod en onze claim liggen. Een exact bedrag is op dit moment nog niet te benoemen.

#### Randweg

In januari 2015 heeft de provincie besloten om de randweg daadwerkelijk ten uitvoer te brengen. In het voorjaar van 2015 zijn met de provincie afspraken gemaakt over de rolverdeling van het verdere proces tot en met de vaststelling van het bestemmingsplan. De voortgang verloopt voorspoedig. In haar uitspraak van juli 2018 heeft de Raad van State alle beroepen op hoofdlijnen naast zich neergelegd en is het bestemmingsplan nagenoeg ongewijzigd definitief geworden.

De provincie heeft de aanbesteding opgestart en naar verwachting zal de aanbesteding in de zomer van 2019 plaatshebben. Met het bekend worden van de aanneemsom wordt ook duidelijk of we binnen de financiële kaders tot uitvoering kunnen komen. Eerder al heeft de raad de uitgangspunten van de uitvoeringsovereenkomst waarin de kostendeling tussen gemeente en provincie is vastgelegd bekrachtigd. Kern daarbij is dat dit een provinciale weg wordt waarbij het merendeel van de kosten en risico's bij de provincie liggen. De gemeentelijke bijdrage aan de randweg is geschat op € 2,82 miljoen. Dat is in het voorjaar van 2017 vastgelegd en in de begroting is een bedrag van € 2,65 opgenomen waarbinnen dit moet kunnen worden uitgevoerd. Binnen het project is aandacht voor de financiële risico's. Op basis van een inhoudelijke analyse blijkt deze binnen de kaders van het project te vallen. In de overeenkomst is vastgelegd dat eventuele toekomstige onvoorziene risico's die niet binnen het projectbudget vallen naar rato van inbreng worden gedeeld.

#### Glasvezel

In het voorjaar van 2016 hebben we ingestemd met overname van de aandelen van BoekelNet (door de gemeente gefinancierd) tegen betaling van de gehele openstaande lening met rente. Daarmee is dat risico vervallen. Wel is de bankgarantie ad € 1 miljoen gehandhaafd. Deze wordt jaarlijks met 25% afgelost te starten in 2017. In mei 2018 is de bankgarantie volgens planning verlaagd tot € 532.000,-- Daarmee loopt ook dit risico sterk af en zal in de loop van 2020 geheel vervallen.

### Garantieverstrekingen – Particulieren

Door de gemeente zijn tot 1 januari 1995 garanties aan particulieren verstrekt door de betaling van rente en aflossing op de door hen aangegane hypothecaire geldleningen. Per 1 januari 1995 verstrekt de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (SWEW) deze garanties. Voor de garanties van vóór 1 januari 1995 heeft de gemeente het risico afgekocht, waarmee deze ten laste van de SWEW komen. Alleen in de situatie, dat de gemeente toestemming zou geven voor een wijziging van een gegarandeerde hypothecaire lening van vóór 1 januari 1995, welke niet past binnen de criteria van de SWEW en de hypotheeknemer betalingsproblemen krijgt, kan de gemeente hierop financieel worden aangesproken. Op dit moment is dit niet van toepassing. Als laatste kan de gemeente worden aangesproken bij financiële problemen van de SWEW.

### Gewaarborgde geldleningen woningbouw

De gemeente staat garant voor diverse leningen die PeelrandWonen in het verleden is aangegaan. Het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door het WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Wanneer het deze betaalverplichting niet kan voldoen, moeten rijk en gemeenten bijspringen. Zij moeten dan een renteloze lening aan het WSW verstrekken. Het Rijk verstrekt in alle gevallen 50% van de renteloze leningen. De zogenoemde 'schadegemeente' (in geval van een lening van PeelrandWonen dus de gemeente Boekel) verstrekt 25% van de renteloze leningen. Alle gemeenten die achtereenvolgens zijn van het (met inbegrip van de 'schadegemeenten') verstrekken samen de resterende 25% van de renteloze leningen.

Tot dusver is het landelijk nog niet voorgekomen, dat rijk en gemeenten moesten bijspringen. Voor wat betreft PeelrandWonen is de garantie nog nimmer aangesproken. Voor een bedrag van € 22,052 miljoen heeft het WSW leningen van PeelrandWonen geborgd. Over circa € 11,026 miljoen loopt de gemeente momenteel nog risico (situatie 31-12-2018).

### Startersleningen

Vanaf 2014 heeft de gemeente 22 startersleningen verstrekt. Het bedrag dat door de gemeente verstrekt is en nog open staat bedraagt € 116.715 (stand 31-12-2018). Over de hoofdsom van deze leningen loopt de gemeente geen risico omdat deze som gegarandeerd is via de NHG. Wel loopt de gemeente risico over misgelopen rente.

### Verzekeringen

De gemeente beschikt over een uitgebreid verzekeringspakket (o.a. op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid en brand/stormschade). Of de hoogte van de dekking afdoende is voor het risico, blijft steeds een onzekere factor. De toekomstige premies staan steeds onder druk vanwege verliezen bij verzekeraars. Eventuele stijging van de premies zijn het gevolg van het feit dat het gemiddelde claimgedrag blijft toenemen. Deze bedragen zijn echter niet te kwantificeren.

### Risico's op eigendommen

Het gebouwenbeheer vraagt een goede afstemming tussen klein en groot onderhoud. Verder is een integrale benadering tussen gebouwen die door de gemeente zelf worden beheerd en gebouwen die door derden worden beheerd noodzakelijk. Om op een efficiënte en effectieve manier invulling te kunnen geven aan het gebouwenbeheer in de komende jaren wordt de onderhoudsstatus en de behoefte van de diverse gebouwen jaarlijks bekeken. Aan de hand hiervan wordt vervolgens jaarlijks het meerjaren onderhoudsplan (MOP) geactualiseerd. Deze actualisatie wordt jaarlijks vertaald naar de meerjarenbegroting. Hetgeen overigens op een soortgelijke manier, maar met een andere frequentie, gebeurt voor wegen en rioleringen. Gezien de structurele en planmatige aanpak hiervan wordt het (financiële) risico tot een minimum beperkt. Daarnaast heeft de gemeente een risicoaansprakelijkheid jegens burgers en gebruikers van eigendommen.

### Latente juridische claim

Met een belanghebbende bestaat een mogelijk geschil over een omgevingsvergunning voor een mestverwerkingsinstallatie. Als er een verplichting voor de gemeente bestaat dan kan deze van substantiële omvang zijn. Aangezien op dit moment nog onvoldoende duidelijk is of wel/niet sprake zal zijn van een verplichting voor de gemeente wordt dit risico als p.m. post meegenomen.

### Planschade

Een vergoeding van schade (planschade) kan worden toegekend op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Een verzoek om een planschadevergoeding kan worden ingediend binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van een bestemmingsplan. Bestemmingsplannen De Run en N605 Randweg Boekel zijn inmiddels onherroepelijk, voor het Omgevingsplan wordt de onherroepelijkheid na uitspraak van de Raad van State in 2019 verwacht.

Het risico voor de gemeente wordt beperkt door het feit dat een deel als eigen risico bij de aanvrager wordt neergelegd en door planschadeverhaalsovereenkomsten te sluiten.

#### Planschadeverzoeken Randweg

Er zijn enkele verzoeken om een planschadevergoeding ingediend vanwege het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan voor de Randweg. Deze verzoeken zijn nu in behandeling.

De gemeente heeft met de provincie een overeenkomst gesloten, dat toe te kennen planschadevergoedingen voor rekening komen van de provincie.

### Nieuwe Omgevingswet

De huidige wet- en regelgeving wordt vervangen door de Omgevingswet. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus is het ook belangrijk om inzicht te krijgen in de gevolgen van de implementatie en organisatorische capaciteit. Wel wordt verwacht dat voor Boekel de invoering een geringere impact heeft dan voor andere gemeenten, omdat een belangrijk deel (de cultuurverandering) in Boekel al is geëffectueerd door de ontwikkeling van het Boekels model.

Belangrijkste kostenpost zal de aanpassing van de ICT met zich meebrengen. Grotendeels komen deze kosten (ontwikkeling Digitaal Stelsel Omgevingswet) voor rekening van het rijk. Ook de gemeente zal echter moeten investeren in de aansluiting op het landelijk systeem. De uitrol van het nieuwe systeem loopt van 2021 (inwerkingtreding Omgevingswet) tot 2029.

Over de kosten daarvan valt nu nog niets te zeggen. Er bestaat ook het risico dat de legesinkomsten verminderen als gevolg van de Omgevingswet. Ook dit risico is nog niet te kwantificeren.

### Systematiek indexering gemeente- en provinciefonds

De indexering van het gemeente- en provinciefonds via het accres vindt plaats via de meicirculaire op basis van de Voorjaarsnota en via de septembercirculaire op basis van de Miljoenennota. Eventuele gevolgen van de ontwikkeling van de rijksuitgaven via de trap-op-trap-af systematiek die bekend worden na de septembercirculaire zoals bijvoorbeeld in de jaarlijkse Najaarsnota van het rijk, vinden nog geen doorvertaling in het accres. Omdat de decembercirculaire geen bijstellingsmoment is voor het accres zijn de gevolgen hiervan voor het accres nog onbekend. Het definitieve accres voor jaar t wordt volgens de gebruikelijke systematiek bij het Financieel Jaarverslag over jaar t vastgesteld en gemeld in de meicirculaire van jaar t+1 en verwerkt in het uitkeringsjaar van jaar t+1 (als afwikkelingsverschil). Ten behoeve van de jaarafsluiting van jaar t is het accres zoals gemeld in de septembercirculaire van jaar t de laatstgemelde stand.

Op dit moment is niet bekend of sprake is van een eventuele tegenvaller of meevaller van de algemene uitkering t.o.v. het laatst bekende accres. Derhalve wordt bij deze risicoparagraaf hiervan melding gemaakt.

### Realisatie KindPark

De gemeenteraad heeft een budget van € 5 miljoen beschikbaar gesteld voor realisatie KindPark. Dit betreft bouwvoorbereiding, sloop, tijdelijke huisvesting en stichtingskosten nieuwbouw.

Voor de inrichting openbare ruimte, buiten het schoolplein, rondom de scholen en sporthal, inclusief aanpassing Bernhardstraat, heeft de raad een budget van € 868.000 beschikbaar gesteld.

Daarnaast gaan nog kosten gemaakt worden de inrichting van het schoolplein (samen met schoolbesturen). Inmiddels heeft de aanbesteding voor de inrichting van de openbare ruimte al inschrijvingen ontvangen die binnen het beschikbaar gestelde budget passen.

In hoeverre hiervoor extra kosten ten laste komen voor de gemeente is op voorhand nog niet aan te geven. Mocht dit zich voor doen dient de raad om aanvullende krediet te worden gevraagd.

### Persoonsgegevens en datalekken

Als informatieverwerkende organisatie werken we veel met (persoons)gegevens. Wij moeten hier zorgvuldig en vertrouwelijk mee omgaan. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geeft hiervoor de regels en kaders. Het risico bestaat dat gegevens onbedoeld vrijkomen of dat gegevens onrechtmatig verwerkt worden. In deze gevallen kan er sprake zijn van een datalek of onrechtmatig handelen door de gemeente. De gemeente Boekel heeft al veel maatregelen getroffen om persoonsgegevens te beschermen. Een datalek is echter nooit volledig uit te sluiten.



De Autoriteit Persoonsgegevens is toezichthouder van de AVG en controleert organisaties op de naleving van de wet. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft ook een boetebevoegdheid. Zij kunnen een boete uitdelen van maximaal € 20.000.000. Deze boete kan worden opgelegd als uit onderzoek blijkt dat de wet niet wordt nageleefd en de gemeente te weinig inspanning verricht om verbeteringen toe te passen. Een boete wordt niet zomaar opgelegd. De toezichthouder zal starten met dwangsommen om een organisatie te dwingen verbeteringen door te voeren. Pas wanneer een organisatie onvoldoende meewerkt zal de toezichthouder overgaan tot het opleggen van een boete. De gemeente Boekel heeft de vereiste maatregelen om aan de AVG te voldoen ingeregeld.

#### Frauderisico's

Van iedere overheidsorganisatie wordt verwacht dat zij volkomen integer en onkreukbaar is. Helaas bestaan er risico's op fraude en misbruik van gegevens en middelen van de gemeente. De organisatie voert jaarlijks een uitgebreide frauderisicoanalyse uit waarin frauderisico's worden geïdentificeerd, geclassificeerd en gekoppeld aan beheersmaatregelen.

Het college van burgemeester en wethouders heeft op 29-01-2019 de meest recente frauderisicoanalyse en bijbehorende maatregelen vastgesteld. Hieruit is gebleken dat zich in 2018 voor zover bekend geen gevallen van fraude hebben voorgedaan. Daarnaast zijn meer risico's dan voorheen in beeld gebracht, waardoor de organisatie daar passende maatregelen heeft kunnen toepassen. De gemeente Boekel gaat op deze manier bewust om met risico's op fraude en misbruik.

### 3.3.2. Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's / kwantificeren van risico's

Als onderdeel van risicomangement wordt de weerstandscapaciteit van de gemeente periodiek afgezet tegen een inschatting van de mogelijke financiële risico's die zich kunnen manifesteren. Voor het belangrijkste risico (de grondexploitatie) wordt al jaren de 'vinger aan de pols gehouden' middels het jaarlijks actualiseren van de exploitatieberekeningen, het doorrekenen van verschillende scenario's en de confrontatie van het gewenste met het beschikbare weerstandsvermogen. Met een organisatiebrede beoordeling van het weerstandsvermogen zijn de afgelopen jaren de eerste ervaring opgedaan. Een leer- en groeitraject dat continue aan verandering en verbetering onderhevig is.

Ondanks dat er géén zekerheid aan ontleend kan worden is risicomangement wel van toegevoegde waarde; het geeft een beeld van wat verwacht kan worden en of de organisatie hierop voldoende voorbereid is.

Hieronder zijn de belangrijkste risico's (o.b.v. de eerder uitgevoerde inventarisatie) waarmee de organisatie te maken kan krijgen in de toekomst weergegeven. Om een confrontatie van deze risico's met het weerstandscapaciteit mogelijk te maken dienen deze eerst financieel te worden gekwantificeerd. Hiertoe wordt een methode gebruikt waarbij, per geïdentificeerd risico, een inschatting wordt gemaakt van de volgende drie parameters:

Kans	de kans dat een risico zich manifesteert wordt ingeschat op basis van een kwalitatief oordeel. Ten behoeven van een transparant en handelbaar model zijn er (slechts) drie categorieën benoemd met een wegingsfactor: laag (0,05) – middel (0,50) – hoog (0,75).
Impact	wat is het (financiële)effect voor de organisatie als het risico zich voordoet? Ook hier wordt eerst een kwalitatief oordeel aan gegeven. Daarna wordt, afhankelijk van het kwalitatieve oordeel, een inschatting gemaakt van het financiële effect; in procenten afgezet tegen de totale lasten conform begroting. Waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd: klein impact tussen de 1 & 10 % middel impact tussen de 10 & 50 % groot impact tussen de 50 & 100%
Effect	voor het kwantificeren van het (financiële) risico is het van belang te weten of een risico van incidentele danwel structurele aard is. Indien het een incidenteel karakter kent wordt de factor '1' gehanteerd. Het risico kan zich immers maximaal één keer voordoen. Betreft het een structureel risico dan wordt de factor '3' toegekend. Dit wil zeggen dat het financiële effect van dit risico 'drie keer wordt ingerekend'; zodat de organisatie als het ware drie jaar de tijd heeft om adequaat te reageren en passende maatregelen te treffen.

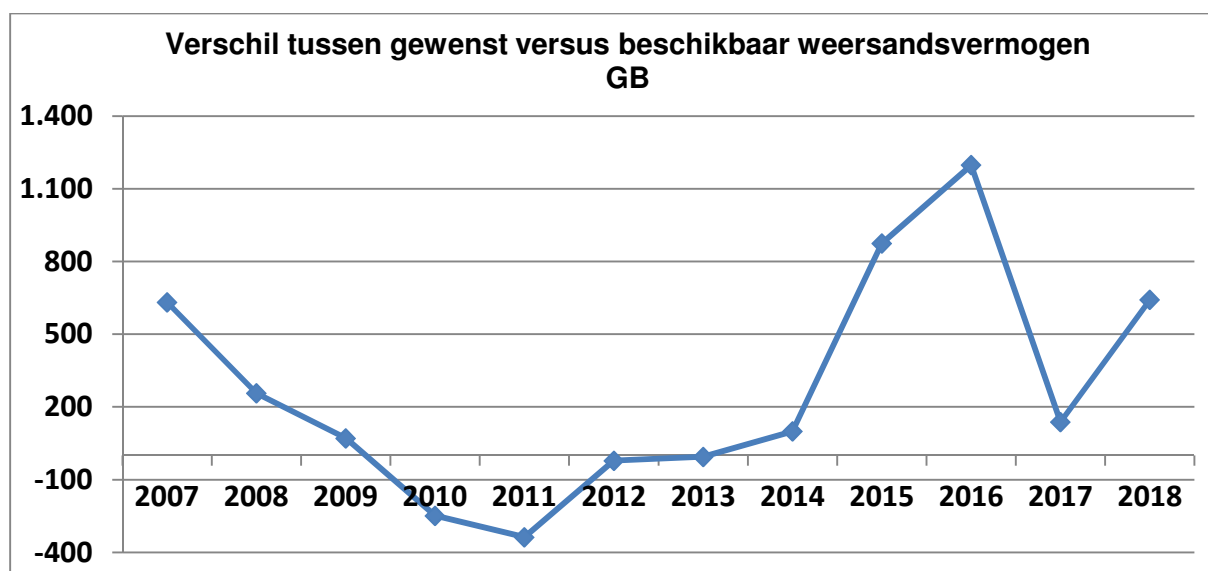
#### Het 'minimabeleid' als voorbeeld:

De kans dat de komende jaren meer aanspraak op onze minima-voorzieningen wordt gedaan wordt als 'gemiddeld' ingeschat (wegingsfactor 0,50). Het financiële effect hiervan voor de organisatie wordt eveneens als 'gemiddeld' ingeschat, met een impact van 15%. Aangezien dit risico een structureel effect zal hebben wordt bij het kwantificeren van het financiële risico een factor '3' toegepast. Het financiële risico voor dit onderdeel wordt dan als volgt berekend:

Budget cf. Begroting	Kans	Impact	Effect	Financieel risico
€ 220.000	* 0,5	* 15%	* 3	= € 50.000

#### **Grondbedrijf**

Voor het Grondbedrijf is, op basis van de door Arcadis in begin 2019 opgestelde exploitatieberekeningen, een berekening gemaakt van het gewenste versus beschikbare weerstandsvermogen. Op basis van de systematiek en rekenmodellen die hier in de afgelopen jaren voor zijn gebruikt. Uit deze berekening is gebleken dat de omvang van de reserves van het grondbedrijf, inclusief de gecalculeerde post onvoorzien in de grondexploitatie toereikend is. Het is van belang de ontwikkelingen ter zake in de nabije toekomst nauwlettend te blijven volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd.



Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2019 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.432.000 en is € 2.074.000 beschikbaar. In totaal aldus een overschot op het weerstandsvermogen van circa € 642.000.

### Overige risico's

Naast de financiële risico's in de grondexploitatie wordt er ook gekeken naar de andere risico's en de mogelijke financiële impact hiervan voor de gemeente.

Het kwantificeren van alle geïdentificeerde risico's levert het volgende beeld op:

Omschrijving Risico	Onderbouwing	Lasten 2018	Kans	Impact	Effect	Weerstands- vermogen
Wegbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	€ 799.000	Laag	Middel – 50%	Structureel	€ 60.000
Rioolbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	€ 847.000	Laag	Middel – 50%	Structureel	€ 64.000
Gebouwenbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	€ 87.000	Laag	Klein – 5%	Structureel	€ 2.000
Afgegeven garanties	Gewaarborgde geldleningen	€ 11.026.000	Laag	Groot – 75%	Incidenteel	€ 413.000
	Glasvezel (BoekelNet)	€ 532.000	Laag	Middel – 50%	Incidenteel	€ 13.000
	Startersleningen	€ 117.000	Laag	Middel – 15%	Incidenteel	€ 1.000
Autoriteit Persoonsgegevens	De AP kan een boete opleggen bij niet-naleving privacywetgeving.	€ 1.000.000	Laag	Groot – 75%	Incidenteel	€ 38.000
Rijksoverheid	Wmo (2015) - Transitie AWBZ	€ 1.229.000	Laag	Groot – 75%	Incidenteel	€ 138.000
	Jeugdzorg (2015) - Transitie Jeugdzorg	€ 1.735.000	Laag	Groot – 75%	Incidenteel	€ 195.000
	Participatie (2015) - Transitie Sociale Werkvoorziening	€ 1.396.000	Laag	Groot – 75%	Incidenteel	€ 157.000
Openeindregelingen	Leerlingenvervoer	€ 221.000	Middel	Middel – 15%	Structureel	€ 50.000
	Bijstandsverlening	€ 1.542.000	Middel	Middel – 15%	Structureel	€ 347.000
	Minimabeleid	€ 220.000	Middel	Middel – 15%	Structureel	€ 50.000
	Wmo (2007)	€ 1.065.000	Middel	Middel – 15%	Structureel	€ 240.000
Randweg	Uitvoering binnen gesteld kaders / meerwerk etc.	€ 2.650.000	Middel	Middel – 15%	Incidenteel	€ 199.000
Fiscale claims	BTW-sport	€ 110.000	Hoog	Middel – 15%	Incidenteel	€ 12.000
<b>Totaal</b>						<b>€ 1.979.000</b>

Nu de financiële risico's van de gemeente Boekel becijferd zijn dienen deze te worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit (zie volgende paragraaf) om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen van de gemeente.

### 3.3.3. Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen

Evenals iedere organisatie heeft ook onze gemeente op vele fronten te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen. Bij het becijferen van het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vaste reserve (€ 1.000.000) wordt niet ingezet, maar dient als extra buffer voor onvoorziene omstandigheden;
- Financieringskosten (rente) van nieuwe investeringen worden in de onderhavige uiteenzetting niet gedekt vanuit het eigen vermogen en komen diensgevolge ten laste van de dan lopende exploitatie.
- De reserves van het Grondbedrijf worden buiten beschouwing gelaten voor de Algemene Dienst. Het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is immers afzonderlijk in kaart gebracht en wordt als 'één totaal' in de vergelijking meegenomen;
- Fondsvorming vanuit de grondverkopen is stopgezet en geen mogelijkheid meer om de fondsen te laten groeien / te voeden in de toekomst.

De hierboven genoemde uitgangspunten resulteren in het 'vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves' van:

- Algemene Reserve + Fondsen (per 31-dec-2018)	€ 2.850.000
- Bestaande claims (zie overzicht hieronder & Bijlage C)	€ 35.000 -/-
<b>Totaal verwacht vrij aanwendbaar deel Eigen Vermogen</b>	<b>€ 2.815.000</b>

Specificatie bestaande claims:

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Dekking uit het fonds
-Boecult	2019-2022	20.000	Fonds Kunst & Cultuur
-Deelname de Cultuurloper	2019-2020	10.000	Fonds Kunst & Cultuur
-Groen-Blauwe diensten (uitvoering pva)	2019	5.000	Fonds Groen voor Rood
		35.000	

### 3.3.4. Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt doorgaans berekend uit de posten onbenutte belastingcapaciteit, het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve en de stille reserves. Een 'breder perspectief' op deze materie dan alleen vanuit de invalshoek 'vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen'; zoals in de voorgaande paragraaf becijferd.

<b>Weerstandscapaciteit</b> (volgens OZB art. 12, lid 2 FVW)	
1. OZB-ruimte (conform begroting 2019)	€ 927.000 -/-
2. vrij aanwendbare deel Algemene Reserve / Eigen Vermogen	€ 2.815.000
3. stille reserves:	
* gebouwen en bezittingen	€ 10.700.000
* gronden, niet zijnde bouwgrond (bos, landbouw, gras, erf & tuin)	€ 954.000
<b>Totaal weerstandscapaciteit</b>	<b>€ 13.542.000</b>

*Weerstandscapaciteit gemeente Boekel*

Ad.1 De limitering van de OZB is per 1 januari 2008 vervallen. Dat is voor de gemeentelijke belastingen de belangrijkste uitkomst van het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten van 4 juni 2007. Het vervallen van de limitering van de OZB mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk en het instellen van een macronorm moet dat voorkomen. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Op grond van doorrekeningen van de begroting 2019 kan worden gesteld dat de OZB-ruimte (het verschil tussen de rekkentarieven zoals opgenomen in de meicirculaire 2018 versus de gehanteerde tarieven) volledig ingezet is. In tegenstelling tot ons verleden halen we nu meer OZB-opbrengsten binnen dan waarmee bij het vaststellen van de Algemene Uitkering rekening wordt gehouden.

Ad.2 Het saldo per 1 januari 2018 van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve / eigen vermogen is opgebouwd zoals in paragraaf 4.3.3. uiteengezet.

Daar de Algemene Reserve van het grondbedrijf specifiek gevormd is voor het opvangen van risico's die voortvloeien uit de actieve grondpolitiek die de gemeente Boekel voert, is deze financiële buffer in de bovenstaande vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Ad. 3 De stille reserve van gebouwen en bezittingen zoals hierboven weergegeven betreft het verschil tussen de WOZ-waarde per 01.01.2017 (aanslag 2018) en de boekwaarde conform de balans per 31.12.2017. In het onderstaande overzicht wordt inzichtelijk gemaakt hoe deze stille reserve grofweg is opgebouwd;

	WOZ-waarde per 01-01-2017	Boekwaarde per 31-12-2017	Stille reserve 2018
Gebouwen - AD	€ 4.084.000	€ 5.112.000	€ -1.028.000
Sportterrein - Sporthal - Sportzaal	€ 6.520.000	€ 2.384.000	€ 4.136.000
Gemeenschapshuizen	€ 5.117.000	€ 2.265.000	€ 2.852.000
Clubhuizen	€ 1.862.000	€ 163.000	€ 1.699.000
Scholen & Peuterspeelzalen	€ 7.395.000	€ 4.934.000	€ 2.461.000
Diversen	€ 637.000	€ 128.000	€ 509.000
Trafo's	€ 71.000	€ -	€ 71.000
			<b>€ 10.700.000</b>

In de onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stille reserve in de grondvoorraad, niet zijnde bouwgrond, is opgebouwd;

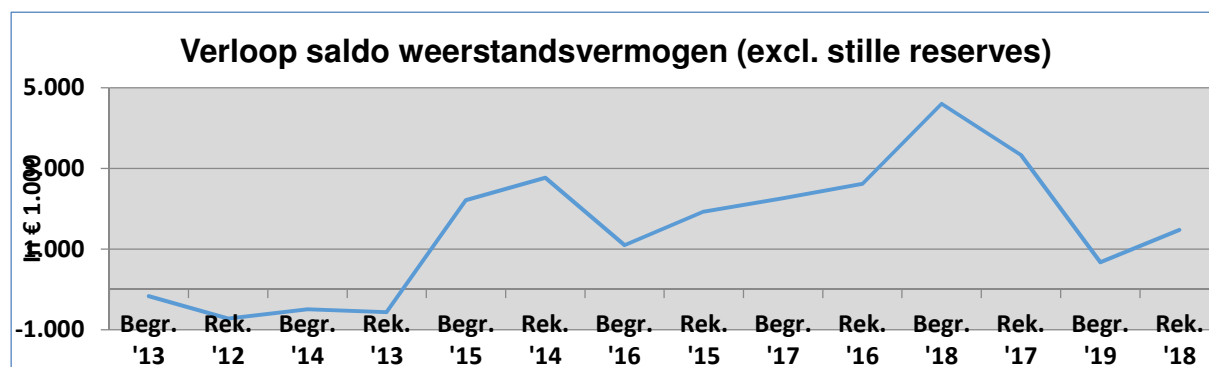
Categorie	m2	prijs per m2	Stille reserve
Terrein (grasland)	26.066	€ 8,00	€ 209.000
Terrein (akkerland)	27.101	€ 8,00	€ 217.000
Terrein (natuur)bos	319.245	€ 1,25	€ 399.000
Erf - tuin	1.724	€ 75,00	€ 129.000
			<b>€ 954.000</b>

### 3.3.5. Weerstandsvermogen – conclusies

De laatste stap van dit proces is de confrontatie van het berekende financiële risico aan het verwacht vrije deel van het eigen vermogen en aan de totale weerstandscapaciteit van de gemeente:

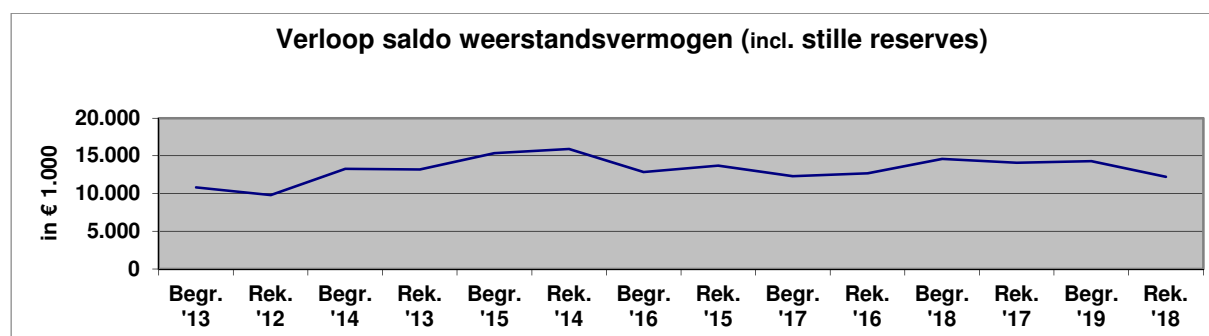
#### Confrontatie met verwacht vrije deel eigen vermogen

Financiële risico's (paragraaf 3.3.2)	€ 1.979.000 -/-
Verwacht vrije deel eigen vermogen (paragraaf 3.3.3)	€ 2.815.000
	€ 836.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 3.3.2)	€ 642.000
	€ 1.478.000



#### Confrontatie met weerstandscapaciteit

Financiële risico's (paragraaf 3.3.2)	€ 1.979.000 -/-
Weerstandscapaciteit (paragraaf 3.3.4)	€ 13.542.000
	€ 11.563.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 3.3.2)	€ 642.000
	€ 12.205.000



#### **Conclusie:**

Het weerstandsvermogen<sup>1</sup> van de gemeente Boekel staat onder druk. De transities sociaal domein zijn inmiddels ingebed in de reguliere budgetten en vormen onderdeel van de risico's open eindregelingen.

De afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in toekomstige en onderhanden investeringen, denk aan Kindpark, Randweg, Zuidwand en ook de afkoop Langstraat.

Deze bedragen zijn allemaal voorzien, betaald of opgenomen in de begroting en trekken een stevige wissel op het weerstandsvermogen van de gemeente.

Desondanks beschikte de gemeente Boekel over ruim € 2,8 miljoen vrij aanwendbaar eigen vermogen per 31 december 2018 waarbij dus rekening is gehouden met de forse investeringen zoals hierboven benoemd.

<sup>1</sup> Bezien vanuit de confrontatie met het verwacht vrije deel van het eigen vermogen, dus **zonder** rekening te houden met de bestaande ruimte in de stille reserves. De reden hiervoor is dat deze toekomst gericht en daarmee onzeker is. De becijferde stille reserve moet nog eerst ten gelde worden gemaakt en het is nog maar de vraag of de bedragen die hier genoemd zijn ook daadwerkelijk gerealiseerd worden bij een eventuele verkoop.

Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2019 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.432.000 en is € 2.074.000 beschikbaar. In totaal aldus een overschot op het weerstandsvermogen van circa € 642.000.

Het totaalbedrag aan voorzieningen voor verlieslatende complexen is in 2018 toegenomen met € 4.1 miljoen tot een bedrag van € 6.3 miljoen.

Het is zaak om de bestaande omvang qua weerstandsvermogen verder te laten toenemen zodat mogelijkheden blijven bestaan om tijdig te anticiperen op risico's die nu nog als p.m. post worden onderkend en op toekomstige risico's die nu nog niet in beeld zijn.

Dit geldt zeker voor risico's in de grondexploitatie die bij een actieve grondpolitiek groter kunnen zijn maar waarvoor diverse maatregelen genomen worden om die zo klein mogelijk te houden.

### 3.3.6. Kengetallen

Gebleken is dat gemeenteraden het lastig vinden om de financiële positie van hun gemeente te interpreteren en daarop te sturen. Om hen daarbij te ondersteunen is er, bij de vernieuwing van de begrotings- en verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten, een aantal kengetallen ontwikkeld. Deze zijn met ingang van de begroting 2016 en jaarrekening 2015 verplicht gesteld.

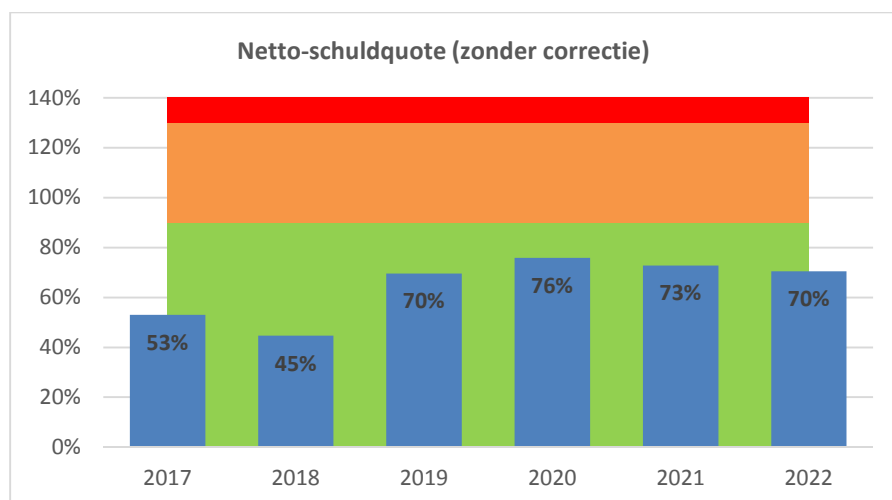
De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad. Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- Netto-schuldquote (zonder correctie)
- Netto-schuldquote (met correctie)
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze aandachtsgebieden vormen met de reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

Hieronder een weergaven van de kengetallen over de resultaten in jaarrekening 2018:

#### 3.3.6.1. Netto Schuldquote



Algemene normwaarden Netto schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90-130%
Zeer hoge schuld	> 130%

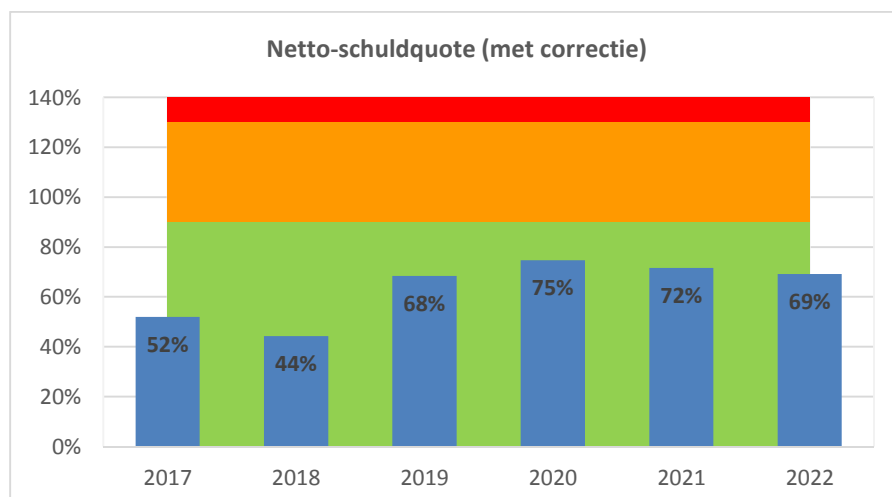
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte exploitatie totaal van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

De Netto schuldquote en Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen kunnen meerjarig als normaal worden aangemerkt.



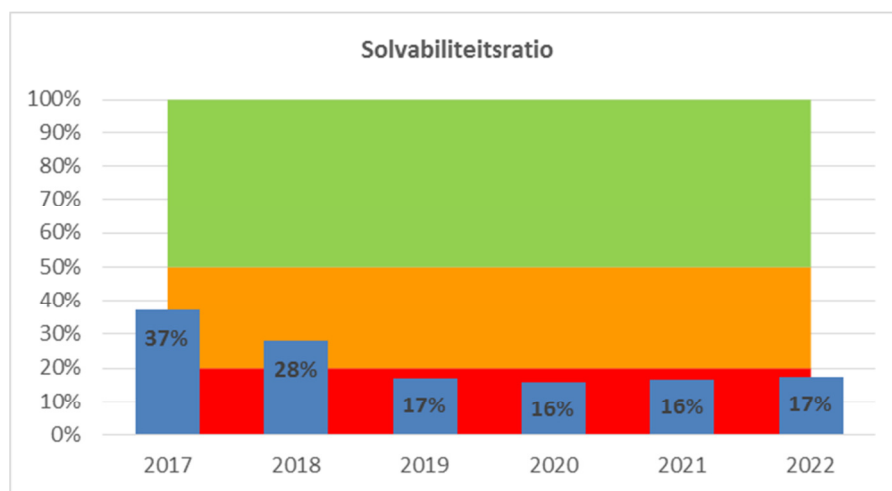
### 3.3.6.2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen



Algemene normwaarden Netto schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90-130%
Zeer hoge schuld	> 130%

De Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen kan meerjarig als normaal worden aangemerkt.

### 3.3.6.3. Solvabiliteit



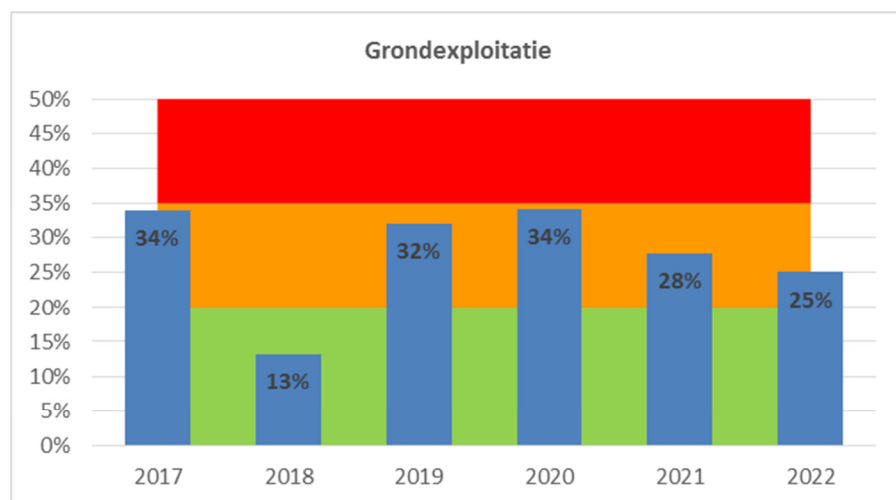
Algemene normwaarden solvabiliteit	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 50%
Voorzichtigheid is geboden	20 - 50%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.

De solvabiliteitsratio van de jaarrekening 2018 bedraagt 28% ten opzichte van 37% in 2017. Deze neerwaartse tendens laat zien dat de solvabiliteit van gemeente Boekel sterk afneemt. Dat betekent dat de organisatie veel bezit heeft wat is gefinancierd met vreemd vermogen. Dit beeld trekt zich meerjarig door. Daarmee is vanaf 2019 voorzichtigheid geboden bij het maken van investeringskeuzes waarbij vreemd vermogen dient te worden aangetrokken. Bij grote investeringen is het verstandig eerst te zien of er in komende jaren een stijgend exploitatieresultaat bestaat alvorens

langlopende leningen af te sluiten en daarmee het risico te lopen voor de jaren erop volgend geen vreemd vermogen meer te kunnen aantrekken.

### 3.3.6.4 Grondexploitatie



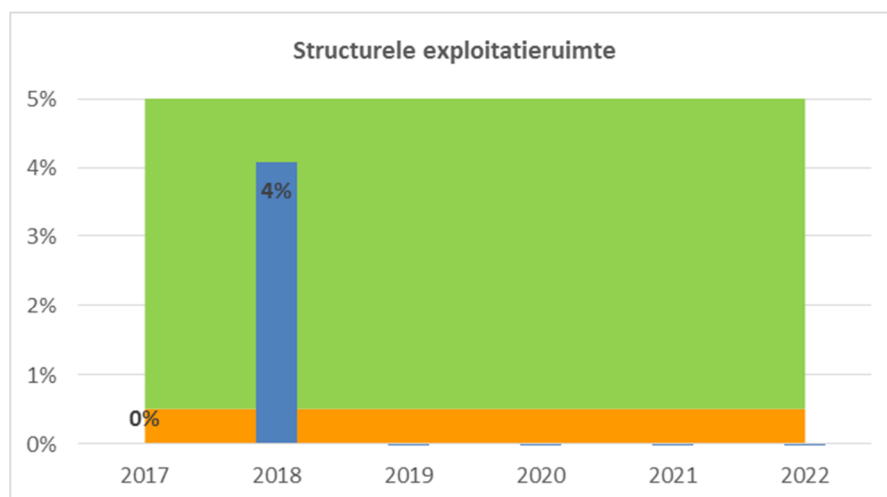
Algemene normwaarden grondexploitatie	Ratio Grondexploitatie
Veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	> 35%
Redelijk veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	20 - 35%
Normale hoeveel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	< 20%

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De verwachting is dat de huidige plannen binnen de verwachte termijnen zoals in de grondbedrijf rapportage 2018 zijn vermeld worden afgerond.

De ratio grondexploitatie voor jaarrekening 2018 bedraagt 13%. Er is voldoende omzet behaald ten aanzien van de hoeveelheid grond die in bezit is van gemeente Boekel om te spreken over een positieve grondexploitatie.

### 3.3.6.5. Structurele exploitatieruimte



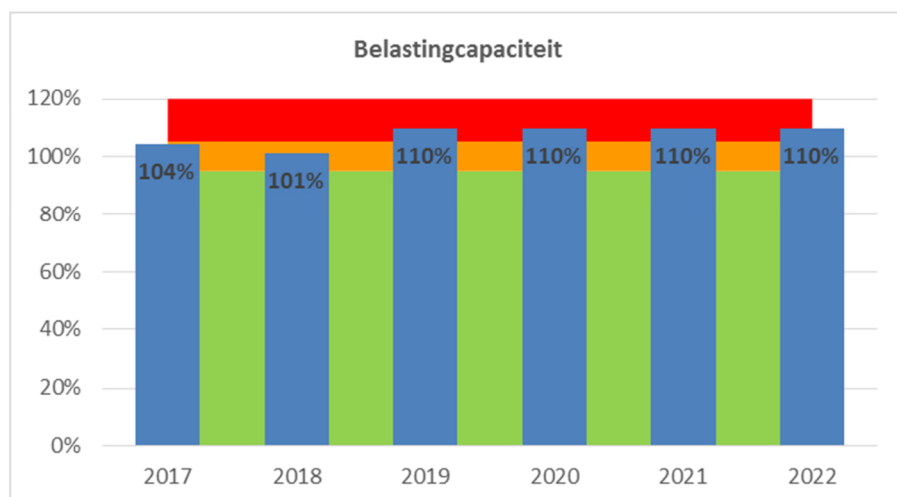
Algemene normwaarden structurele exploitatieruimte	Ratio Exploitatieruimte
Beschikbare structurele exploitatieruimte	> 0%
Vrijwel geen structurele exploitatieruimte	0%
Geen structurele exploitatieruimte	< 0%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de jaarrekening wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Op basis van het kengetal blijkt dat er geen structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige meerjarenbegroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten maar kan nieuwe investeringsplannen in de weg staan. De exploitatieruimte ratio voor jaarrekening 2018 bedraagt 4%. Dit betekent dat er incidenteel resultaat is behaald op de exploitatie.

### 3.3.6.6. Belastingcapaciteit



Algemene normwaarden belastingcapaciteit	Ratio Belastingcapaciteit
Ruimte in belastingcapaciteit	> 0%
Vrijwel geen ruimte in belastingcapaciteit	0%
Geen geen ruimte in belastingcapaciteit	< 0%

De belastingcapaciteit wordt berekend bij de begroting. Bij het maken van de jaarrekening wordt de belastingcapaciteit niet opnieuw berekend.

De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt.

Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor. De gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2018 bedragen volgens begroting 2018 € 721.

### 3.4. Onderhoud kapitaalgoederen

Om de leefbaarheid in de gemeente te behouden zijn diverse kapitaalgoederen nodig, waaronder wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij het beleid en de (financiële) consequenties ervan, ten aanzien van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen.

#### Wegen

Beleidskader:	Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheerplan. In februari 2019 heeft de raad een herziening vastgesteld met het beleidsplan wegen 2019-2023. In dat plan is geconcludeerd dat het onderhoudsniveau van de verhardingen op orde maar in de nabije toekomst wat extra aandacht behoeft. De gemeente heeft het beheer over een wegennet van 164 kilometer. Nieuw is dat we de wegen in functiegebieden met een eigen onderhoudsniveau hebben ingedeeld.
Financiële consequenties:	De storting bedraagt in 2018 € 263.000. De benodigde jaarlijkse storting is vanaf 2019 verhoogd naar € 320.000.
Jaarrekening:	De voorziening wegbeheer bedraagt per 31 december 2018 € 360.000 en is daarmee iets hoger dan aangenomen in het beheerplan.

#### Riolering

Beleidskader:	Het gemeentelijk beleid inzake riolering wordt verwoord in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Dit is in juni 2017 door de Raad vastgesteld en beslaat de periode 2017-2022. Daarin wordt aangegeven hoe de gemeente de zorgplicht voor de afvoer van afvalwater de komende periode gaat invullen. De gemeente Boekel beheert in totaal 56,3 km vrij verval riolering. Verder heeft de gemeente nog 367 mini gemaaltjes in het drukriool met daaraan zo'n 64,6 km persleiding. Met betrekking tot nieuw beleid worden in het vGRP keuzes gemaakt inzake beperking vuiluitwerp, beheer en onderhoud en de renovaties.
Financiële consequenties:	Onderdeel van het vGRP is een kostendekkingsplan. Het rioolrecht voor een gezin met een gemiddeld waterverbruik (51-150 m <sup>3</sup> per jaar) bedroeg in 2018 € 167. In oktober 2018 heeft de raad het kostendekkingsplan riolering 2018-2020 vastgesteld. Daarbij is besloten tot een eenmalige stijging van 16% in 2019 en vervolgens een stijging van 4% jaarlijks. Het rioolrecht voor een gezin met een gemiddeld waterverbruik (51-150 m <sup>3</sup> per jaar) komt daarmee in 2019 op € 195.
Jaarrekening:	De voorziening vGRP bedraagt per 31 december 2018 € 0,00.

#### Berm- en schouwsloten

Beleidskader:	Op basis van het beleid dat in 2011 is vastgesteld is een onderhoudsbestek opgesteld. In 2015 is een nieuwe bestek met aanpassingen opgesteld en een aanbesteding gehouden. De looptijd van het bestek is voor de periode van januari 2016 t/m 31 december 2018. Het bestek is in oktober 2018 verlengd met 2 jaar tot en met 31 december 2020.
Financiële consequenties:	De verlenging voor 2 jaar heeft wel financiële consequenties t.o.v. de geraamde budgetten in de meerjarenbegroting. Bij de verlenging voor het jaar 2019 en 2020 wordt jaarlijks een indexering op de subtotaal aanneemsom gedaan.
Jaarrekening:	In de begroting 2018 was een budget opgenomen van € 102.000 voor onderhoud berm- en schouwsloten. De werkelijke kosten bedragen € 125.000.

## Groen

Beleidskader:	Eind 2018 is een integraal onderhoudsbestek gegund aan IBN voor de periode van 2019-2023. Voor het snoeien van de bomen is er een bomenonderhoudsplan opgesteld. Vrijwel elke boom wordt om de 3 jaar gecontroleerd op veiligheid. Eind 2018 is een nieuw bestek opgesteld en aanbesteed voor 3 jaar (met de mogelijkheid om 2x met 3 jaar te verlengen), zodat dit gelijk loopt aan de cyclus van veiligheidscontroles.
Financiële consequenties:	De aanbidding van IBN voor het integraal onderhoudsbestek is uitgekomen op € 297.000 voor 2018. De aanbidding past hiermee binnen de beschikbare budgetten, waarbij de verhuur van de gemeentelijke vrachtwagen aan IBN als inkomsten ten gunste van het IBN bestek worden geraamd. In 2018 is een nieuw bestek opgesteld ingaande 2019.
Jaarrekening:	In de begroting 2017 is een bijgesteld IBN-budget inclusief de niet-chemische bestrijding van onkruid bedragen opgenomen van € 325.000. De werkelijke kosten inclusief de niet-chemische bestrijding van onkruid bedragen € 333.000. De kosten voor niet-chemische bestrijding van onkruid zijn sterk afhankelijk van de weersomstandigheden en daardoor moeilijk te budgetteren.

## Gebouwenbeheer

Beleidskader:	<p>De gemeente Boekel heeft een MeerJaren OnderhoudsPlan (MJOP) voor al haar gemeentelijke gebouwen. Het groot onderhoud waar de gemeente verantwoordelijk voor is, staat hierin opgenomen.</p> <p>Het onderhoud dat wordt beschouwd als gering en dagelijks onderhoud in de zin van de wet (art. 7A:1619 BW) is voor rekening van de gebruikers/beheerders/huurders van de gemeentelijke gebouwen.</p>
Uitvoeringsniveau:	<p>Per gebouw is een onderhoudskostenplan CAPEX (investeringen groter dan € 10.000 om de levensduur van de gebouwen te verlengen) en een onderhoudskostenplan OPEX (terugkerende kleinere kosten om het kwaliteitsniveau van de gebouwen in stand te houden) opgesteld.</p> <p>Jaarlijks vindt er een dotatie plaats in de voorziening, waaruit de kosten van OPEX betaald worden. De investeringenlasten (CAPEX) worden over een periode van de gebruikersduur afgeschreven. Tevens is er, in de exploitatie, een post opgenomen ten behoeve van de onderhoudscontracten voor gemeentelijke gebouwen, een post ten behoeve van de regievoering en een post voor onvoorziene kosten.</p> <p>Het onderhoud voor 2018 is binnen het vastgestelde budget uitgevoerd. Enkele posten die voor 2018 in het plan waren opgenomen zijn in 2018 niet uitgevoerd en zullen bij de actualisatie van het plan naar 2019 doorgeschoven worden. Dit betreft een bedrag van circa € 105.000.</p> <p>Voor 2018 is het MeerJaren OnderhoudsPlan geactualiseerd. Het plan zal in 2019 wederom geactualiseerd worden.</p>
Jaarrekening:	De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 31 december 2018 € 234.000.

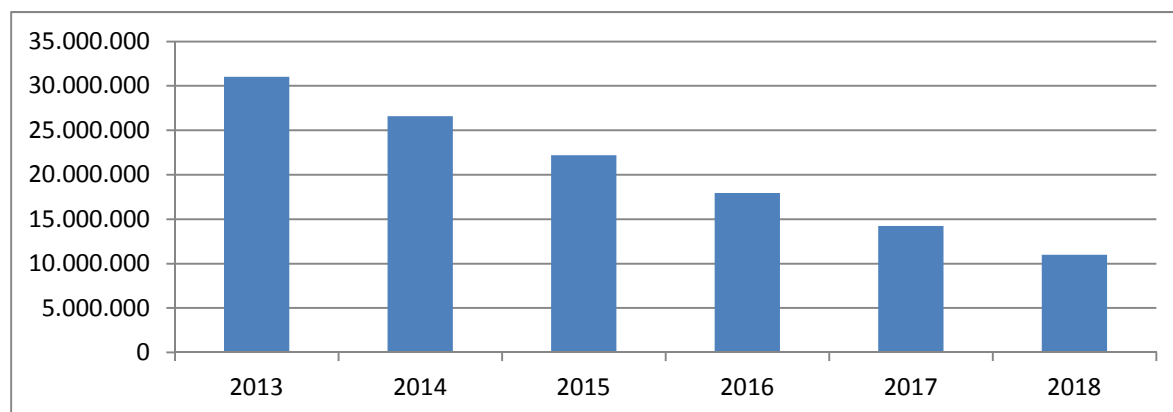
### 3.5 Financiering

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage A) blijkt dat er in 2018 géén nieuwe langlopende lening is aangegaan. Rekening houdend met het bovenstaande in relatie tot de reguliere aflossingen in 2018 van in het verleden afgesloten langlopende leningen, is de *langlopende* schuld per balansdatum in 2018 met € 3,2 miljoen afgenomen tot € 11 miljoen.

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen ook bepaald door de marktverwachtingen, het voldoen aan de wettelijke regelingen, aan de toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldnorm en de renterisiconorm (wet FIDO). Daardoor is het niet mogelijk/toegestaan om alles met 'kort geld' te financieren. Een instrument waar we overigens veelvuldig gebruik van maken aangezien de rentelast voor 'kort geld' over het algemeen lager is. Het risico hiervan ligt echter in de toekomst ten tijde van herfinanciering. Kan in de toekomst voor eenzelfde rentepercentage worden geleend, of wordt de gemeente op dat moment geconfronteerd met (aanzienlijke) financiële tegenvallers? Om dit risico te ondervangen dient volgens de wet Fido de financiering gestoeld te zijn op een combinatie van lang en kort vreemd vermogen. Voor meer detailinformatie over de ontwikkeling van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in 2018 wordt verwezen naar paragraaf 3.5.1 & 3.5.2. Daarnaast is in het jaarverslag 2018 het verplichte onderdeel renteschema in paragraaf 3.5.3 opgenomen.

In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de langlopende schuld in de afgelopen jaren inzichtelijk gemaakt. De jaarlijkse aflossingen van deze langlopende leningen bedragen in 2018 ruim € 3,2 miljoen (2017: € 3,7 miljoen), met een bijbehorende rentelast van € 374.000 per jaar (2017: € 500.000).

Het saldo van het kort vreemd vermogen (kasgeldlening) bedraagt per balansdatum € 2 miljoen. Het aflossen van onze bestaande lang lopende leningen heeft prioriteit en blijft dan ook hoog op de agenda staan in de komende jaren. Met de investeringen in het KindPark & het Centrumplan zal er in 2019 nieuw vreemd vermogen worden aangetrokken.



Figuur: ontwikkeling langlopende leningen per balansdatum

Daar het merendeel van de aangetrokken geldlening betrekking heeft op grondaankopen die binnen een termijn van 10 jaar tot voldoende omzet hebben geleid is de termijn van de geldlening teruggebracht van de reguliere 25 jaar naar 10 jaar. Deze lijn is in 2013 losgelaten en worden de nieuwe langlopende lening aangegaan met een looptijd van 20 jaar. Dit omdat de verwachte levensduur van de investeringen die met deze middelen gefinancierd zijn eerder 20 dan 10 jaar bedraagt.

Met behulp van onze liquiditeitsprognose, die periodiek wordt geactualiseerd, wordt getracht de bestaande en toekomstige liquiditeitsbehoefte zo goed mogelijk in beeld te brengen en het aangaan van leningen hierop af te stemmen. Het aantrekken van langlopende middelen zal echter nooit één op één kunnen worden afgestemd op de bestaande behoefte aangezien de planning en realisatie van investeringen en/of projecten altijd afwijkingen zullen vertonen. Fluctuaties die hierdoor op korte termijn ontstaan worden opgevangen middels het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar).

Waar voorheen het merendeel van de kosten van de langlopende geldlening in rekening werd gebracht bij de exploitatieopzetten van het grondbedrijf is dit inmiddels gekanteld. Gezien de huidige ontwikkelingen binnen de grondexploitatie is over 2018 +/- 1/3 van de totale gemeentelijke rentekosten in rekening gebracht bij het grondbedrijf. Het gehanteerde rente percentage bedraagt voor 2018 1,66% (2017: 1,75%) , dit sluit aan bij de notitie rente (BBV).

### 3.5.1 Renterisiconorm

Uitgangspunt van de renterisiconorm is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De wettelijk vastgestelde renterisiconorm van 20% houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van de gehele vaste schuld. De berekening van de realisatie van de huidige renterisiconorm is opgenomen in de volgende tabel.

<b>Renterisiconorm</b>		Begroot	Werkelijk
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g (schuldbedrag)	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g (schuldbedrag)	0	0
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)	0	0
3a	Nieuwe aangetrokken vaste schuld	0	0
3b	Nieuwe verstrekte lange leningen	0	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)	0	0
5	Betaalde aflossingen	3.220.000	3.220.000
6	Geherfinancierde schuld (laagste van 4 en 5)	0	0
<b>Renterisico</b>			
7	Stand van de vaste schuld per 01-01-2018 en 31-12-2018	14.230.000	11.010.000
8	Het bij Min. Regeling vastgesteld 20 %	2.846.000	2.202.000
9	Werkelijk Renterisico	3.220.000	3.220.000
<b>Toets renterisiconorm</b>			
10	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	-374.000	-1.018.000

### 3.5.2 Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Deze limiet geeft het bedrag aan dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het Ministerie van Financiën vastgesteld percentage, vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel is de realisatie berekening van de kasgeldlimiet van 2018 opgenomen.

<b>Kasgeldlimiet</b>	<b>Begroting</b>	<b>Werkelijk</b>			
		<b>1<sup>e</sup> kw.</b>	<b>2<sup>e</sup> kw.</b>	<b>3<sup>e</sup> kw.</b>	<b>4<sup>e</sup> kw.</b>
<b>1 Toegestane kasgeldlimiet</b>	26.175.127				
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
in een bedrag	2.224.886	2.224.886	2.224.886	2.224.886	2.224.886
<b>2 Omvang vlottende korte schuld</b>	<b>0</b>	<b>3.000.000</b>	<b>4.000.000</b>	<b>4.000.000</b>	<b>2.000.000</b>
Opgenomen gelden < 1 jaar	0	3.000.000	4.000.000	4.000.000	2.000.000
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0	0
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0	0
<b>3 Vlottende middelen</b>	<b>0</b>	<b>203.374</b>	<b>259.646</b>	<b>377.210</b>	<b>1.891.432</b>
Contante in kas	0	3.129	2.781	4.209	2.735
Tegoeden in rekening-courant	0	200.245	256.865	373.001	1.888.697
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0	0
<b>4 Toets kasgeldlimiet</b>					
Totaal netto vlottende schuld	0	5.227.204	6.000.228	6.496.376	6.952.528
Toegestane kasgeldlimiet	2.224.886	2.224.886	2.224.886	2.224.886	2.224.886
<b>Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)</b>	<b>2.224.886</b>	<b>-3.002.318</b>	<b>-3.775.342</b>	<b>-4.271.490</b>	<b>-4.727.642</b>



### 3.5.3 Renteschema

In het rapport Vernieuwing BBV van de Commissie Vernieuwing BBV was het advies opgenomen om de rentekosten transparant in het jaarverslag op te nemen. Waarna dit advies is overgenomen in het wijzigingsbesluit zoals verwerkt in artikel 13 BBV.

Om er voor te zorgen dat in de verantwoording de totale rentelasten en de daar aan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in artikel 13 voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties, en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand schema wordt deze over 2018 uiteengezet.

<b>Renteschema</b>		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 378.853,41
b.	De externe rentebaten (idem)	-/- € 13.874
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 364.980
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 158.815
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 0
c3.	De rentebaai van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ € 0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 158.815
d1.	Rente over eigen vermogen	+/+ € 0
d2.	Rente over voorzieningen	+/+ € 0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 206.165
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € 206.165
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 0

### 3.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

Belastingsoort	Begroting 2018	Rekening 2018	Vershil
Onroerende zaakbelastingen	€ 2.441.000	€ 2.468.591	€ 27.591
Afvalstoffenheffing	€ 623.000	€ 628.000	€ 5.000
Rioolrecht	€ 760.000	€ 847.200	€ 87.200
Toeristenbelasting	€ 30.000	€ 22.750	€ -7.250
Leges bouwvergunningen	€ 370.000	€ 400.875	€ 30.875
Graf- en begrafenisrechten	€ 101.500	€ 94.000	€ -7.500
Totaal	€ 4.325.500	€ 4.461.416	€ 135.916

#### 3.6.1 Onroerende zaakbelastingen

Doelstelling van de onroerende-zaakbelastingen is het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen door heffing en inning.

Ten aanzien van de opbrengst voor de onroerende-zaakbelastingen geldt dat de basisverhoging vanaf 2005 gebaseerd wordt op de consumentenprijsindex over een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar, door het Centraal Planbureau berekend op 1,38%.

Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt zijn de gerealiseerde OZB-opbrengsten € 28.000 meer dan in de begroting werd ingeschat, een geringe afwijking van ongeveer 1%. De hogere opbrengst is gelegen in het feit dat het marktniveau hoger uitvalt dan de landelijke taxatiewijzer.

OZB-tarieven 2018					
Gemeente	Tarief woningen	Gemeente	Tarief eigenaar niet-woning	Gemeente	Tarief gebruiker niet-woning
Geldrop-Mierlo	0,0803	Son en Breugel	0,1454	Geldrop-Mierlo	0,1238
Son en Breugel	0,0897	Geldrop-Mierlo	0,1523	Son en Breugel	0,1300
Uden	0,0989	Laarbeek	0,1834	Laarbeek	0,1517
Landerd	0,1008	Meierijstad	0,1929	Someren	0,1538
Laarbeek	0,1124	Someren	0,1943	Sint-Michielsgestel	0,1547
Boxmeer	0,1162	Deurne	0,2039	Meierijstad	0,1630
Asten	0,1166	Asten	0,2105	Gemert-Bakel	0,1645
Meierijstad	0,1183	Boxmeer	0,2269	Asten	0,1671
Cuijk	0,1217	Uden	0,2319	Boxmeer	0,1779
Someren	0,1236	Nuenen c.a.	0,2320	Deurne	0,1837
Sint Anthonis	0,1251	Gemert-Bakel	0,2354	Uden	0,1851
Oss	0,1263	Helmond	0,2355	Nuenen c.a.	0,1862
Bernheze	0,1301	Sint-Michielsgestel	0,2370	Helmond	0,1884
Sint-Michielsgestel	0,1395	<b>Boekel</b>	<b>0,2450</b>	Cuijk	0,1951
<b>Boekel</b>	<b>0,1463</b>	Oss	0,2454	Oss	0,1983
Nuenen c.a.	0,1497	Grave	0,2490	Grave	0,2012
Deurne	0,1499	Cuijk	0,2609	Landerd	0,2144
Mill en Sint Hubert	0,1544	Bernheze	0,2769	<b>Boekel</b>	<b>0,2146</b>
Grave	0,1611	Sint Anthonis	0,2823	Bernheze	0,2185
Gemert-Bakel	0,1617	Landerd	0,2838	Mill en Sint Hubert	0,2297
Helmond	0,1665	Mill en Sint Hubert	0,2856	Sint Anthonis	0,2429
<b>Gemiddelde</b>	<b>0,1281</b>		<b>0,2291</b>		<b>0,1831</b>

Bron: Coelo Atlas 2018; OZB-tarieven van omliggende gemeenten 2018

### 3.6.2 Afvalstoffenheffing

Doelstelling: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk en aanverwant afval. Daarbij is het streven om door middel van gescheiden ophalen het hergebruik van grondstoffen te bevorderen en het aanbieden van restafval te beperken en te verwerken tegen een kostendekkend tarief.

Met ingang van het jaar 2010 zijn meer kosten toegerekend aan de afvalstoffenheffing zoals: stortkosten zwerfafval, inzamelen en verwerken bladafval en bijdragen aan inzameling door derden ten behoeven van een volledig en betrouwbaar beeld van de totale kosten terzake en een 100% kostendekkend tarief.

Het aantal objecten waarvoor op grond van de Wet milieubeheer een verplichting tot inzameling van huishoudelijk afval geldt, bedraagt in 2018: 3.949.

Het tarief is voor 2018 berekend op € 159 (2017: € 159). Dit betreft het vaste tarief dat geldt voor zowel éénpersoonshuishoudens als voor meerpersoonshuishoudens. Het verschil tussen de huishoudens wordt tot uitdrukking gebracht via het gebruik van tariefzakken van 60 liter á € 1,25 per stuk (rol 10 stuks = € 12,50). Voor kleine zakken (30 liter) wordt € 0,63 in rekening gebracht. De geraamde opbrengst afvalstoffenheffing 2018 bedroeg € 623.000. De werkelijke opbrengst ligt ongeveer 1 % hoger en bedraagt € 628.000.

Op basis van het gemiddeld gebruik komt het Coelo-rapport voor de gemeente Boekel voor 2018 uit op € 169 (2017: € 181) voor een éénpersoonshuishouden en € 180 (2017: € 224) voor een meerpersoonshuishouden; zoals blijkt uit onderstaande tabel.

Afvalstoffenheffing 2018			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Sint-Michielsgestel	117	Gemert-Bakel	154
Asten	121	Cuijk	164
Gemert-Bakel	130	Sint-Michielsgestel	166
Someren	131	Sint Anthonis	167
Deurne	132	Boxmeer	171
Mill en Sint Hubert	132	Asten	173
Bernheze	138	<b>Boekel</b>	<b>180</b>
Laarbeek	145	Bernheze	182
Meerijstad	145	Someren	183
Cuijk	154	Mill en Sint Hubert	184
Son en Breugel	155	Grave	191
Sint Anthonis	157	Deurne	191
Boxmeer	161	Son en Breugel	194
Landerd	161	Meerijstad	196
Nuenen c.a.	165	Helmond	200
<b>Boekel</b>	<b>169</b>	Laarbeek	204
Geldrop-Mierlo	171	Nuenen c.a.	223
Grave	181	Uden	235
Uden	194	Oss	242
Helmond	200	Geldrop-Mierlo	248
Oss	242	Landerd	251
<b>Gemiddelde</b>	<b>157</b>		<b>195</b>

Bron: Coelo Atlas 2018; tarieven afvalstoffen van omliggende gemeenten 2018

### 3.6.3 Rioolrechten

Doelstelling: de kwaliteit van het rioleringsstelsel op een maatschappelijk geaccepteerd niveau te waarborgen t.b.v. de gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij wordt uitgegaan van een gesloten financieringsstelsel.

In het raadsbesluit (1 juni 2017) bij het vGRP (verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan) 2017-2022 is aangegeven dat de rioolheffing op een kostendekkend niveau dient te zijn. Sinds 2011 zijn er diverse ontwikkelingen geweest op basis waarvan te zien is dat de rioolheffing lager kan zijn. Er is daarom een nieuw kostendekkingsplan opgesteld (medio 2017). Uit het nieuwe kostendekkingsplan blijkt dat de rioolheffing jaarlijks, vanaf 2017, met 1,5% dient te stijgen, naast de reguliere inflatie. Voor het jaar 2019 heeft inmiddels een bijstelling plaatsgevonden maar heeft geen effect op 2018.

Ingaande het belastingjaar 2013 is het tarief dat in rekening wordt gebracht gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m<sup>3</sup>. Een systematiek die beter aansluit bij het uitgangspunt: de vervuiler betaald.

Categorie	Tarief 2017	Tarief 2018
t/m 50m <sup>3</sup>	€ 142	€ 144
51 t/m 150 m <sup>3</sup>	€ 165	€ 167
151 t/m 250 m <sup>3</sup>	€ 196	€ 199
251 t/m 500 m <sup>3</sup>	€ 228	€ 231
Indien per verbruiksperiode meer dan 500 m <sup>3</sup> wordt afgevoerd, is daarboven een tarief verschuldigd voor elke volle eenheid van 1m <sup>3</sup> afgevoerd water.		
501 t/m 5.000 m <sup>3</sup>	€ 1,01	€ 1,03
5.001 t/m 10.000 m <sup>3</sup>	€ 0,73	€ 0,74
10.000 t/m 25.000 m <sup>3</sup>	€ 0,47	€ 0,48
25.000 t/m 50.000 m <sup>3</sup>	€ 0,15	€ 0,15
> 50.000 m <sup>3</sup>	€ 0,05	€ 0,05

Figuur: tarief rioolrecht per categorie.

Het aantal objecten van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt geloosd bedraagt:

	2016	2017	2018
Woningen	3.834	3.937	4.019
Niet-woningen	350	356	359
Grootverbruik	46	46	46

De opbrengst rioolrechten woningen en bedrijven voor het jaar 2018 is geraamd op € 760.000. De werkelijke opbrengst ligt circa 11% hoger en bedraagt € 847.200. Hierbij is rekening gehouden met de ontvangsten die betrekking hadden op voorgaande jaren en verminderingen. Dit heeft o.a. te maken met de gewijzigde systematiek inzake het lozen door de grootverbruikers en ontvangsten over voorgaande jaren.

Rioolrechten 2018			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Nuenen c.a.	82	Cuijk	150
Sint Anthonis	119	Son en Breugel	150
Landerd	121	Sint Anthonis	155
Sint-Michielsgestel	134	Bernheze	160
<b>Boekel</b>	<b>144</b>	Someren	162
Boxmeer	145	Sint-Michielsgestel	164
Cuijk	150	<b>Boekel</b>	<b>167</b>
Son en Breugel	150	Oss	168
Meerijstad	158	Landerd	173
Bernheze	160	Geldrop-Mierlo	175
Someren	162	Gemert-Bakel	175
Oss	168	Meerijstad	175
Mill en Sint Hubert	169	Laarbeek	178
Geldrop-Mierlo	175	Uden	194
Gemert-Bakel	175	Grave	194
Laarbeek	178	Asten	200
Deurne	181	Helmond	213
Uden	194	Boxmeer	229
Grave	194	Nuenen c.a.	241
Asten	200	Mill en Sint Hubert	262
Helmond	213	Deurne	276
<b>Gemiddelde</b>	<b>161</b>		<b>189</b>

Bron: Coelo Atlas 2018; tarieven rioolrechten van omliggende gemeenten 2018

### 3.6.4 Toeristenbelasting

Doelstelling: het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen.

Voor 2018 is het bestaande tarief geïndexeerd met 1,38% en vastgesteld op € 1,06 per overnachting per persoon. De opbrengst 2018 is begroot op € 30.000 mede door het ophogen van het aantal forfaitaire dagen in de verordening. Het 1<sup>e</sup> opgelegde kohier bedroeg over 2018 € 24.500. Daarnaast zal nog een 2<sup>e</sup> kohier worden opgelegd op basis van aangifte. Op basis daarvan kan bepaald worden wat de totale realisatie is t.o.v. de begroting. Het 2<sup>e</sup> kohier is nog in onderzoek en valt mogelijk buiten de reikwijdte van het jaarrekeningproces 2018. De totale opbrengst voor 2018 valt iets lager uit met een bedrag van € 22.750 en wordt veroorzaakt door verminderingen en correcties over 2017.

Op basis van de gedeeltelijke realisatie kan geconcludeerd worden dat het 1<sup>e</sup> kohier € 5.500 lager uit valt dan begroot. De verwachting is dat beide kohieren het bedrag van € 30.000 zullen opleveren, alleen verspreid over twee dienstjaren. Gedurende 2018 zijn alle objecten nauwgezet gecontroleerd, zowel voor de categorie toeristen als de arbeidsmigranten.

### 3.6.5 Graf- en begrafenisrechten

Doelstelling: de mogelijkheid bieden voor het ter aarde bestellen van overledenen in een passende omgeving in het belang van de volksgezondheid.

De tarieven voor graf- en begrafenisrechten zijn in 2018 geïndexeerd met 1,38% en gebaseerd op alle lasten inclusief onderhoud.

De geraamde opbrengst graf- en begrafenisrechten bedroeg in 2018 € 101.500. De werkelijke opbrengst bedraagt € 94.000. De lagere opbrengst is in zijn geheel het gevolg van een lager aantal begravingen en verlengingen van grafrechten dan oorspronkelijk geraamd.

### 3.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen

Doelstelling: het door middel van het opleggen van leges en vergoedingen komen tot kostendekking van diverse door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten en producten. De tarieven voor de leges zijn in 2018 verhoogd met het consumenten prijsindexpercentage van 1,38%.

Een aantal leges is wettelijk gelimiteerd of vastgesteld; hiermee wordt natuurlijk rekening gehouden. De begrote opbrengst voor 2018 bedroeg € 370.000 en in werkelijkheid is € 400.875 gerealiseerd. Een hogere opbrengst dan begroot van 8,3%.

### 3.6.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om de armoede te bestrijden. Hierbij worden door de gemeente de wettelijke mogelijkheden ten volle benut. Als de aanslag juist is opgelegd en men niet in staat is vanwege de financiële situatie - ook niet door middel van een betalingsregeling - deze aanslag te betalen, kan men om kwijtschelding vragen.

Met betrekking tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering zou kunnen krijgen.

Volledige of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden toegekend voor rioolrechten en afvalstoffenheffing.

Géén kwijtschelding wordt verleend voor graf- en begrafenisrechten, marktgelden, toeristenbelasting en leges.

Kwijtscheldingen	2015	2016	2017	2018
Ingediende verzoeken	50	63	77	92
Toegekende verzoeken	35	54	43	46
Afgewezen verzoeken	15	9	34	46

Kwijtscheldingen	2015	2016	2017	2018
Ingediende verzoeken	50	63	77	92
Toegekende verzoeken	35	54	43	46
Afgewezen verzoeken	15	9	34	46

### 3.6.8. Ontwikkeling woonlasten

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde woonlasten in 2018 weer in de verschillende omliggende gemeenten van Boekel.

Woonlasten 2018			
Gemeente	Eénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Geldrop-Mierlo	539	Cuijk	573
Cuijk	563	Son en Breugel	613
Landerd	573	Geldrop-Mierlo	616
Son en Breugel	574	Sint Anthonis	651
Boxmeer	587	Laarbeek	665
Sint Anthonis	605	Uden	665
Laarbeek	605	Someren	672
Meierijstad	615	Boxmeer	682
Someren	620	Meierijstad	683
Uden	624	Oss	685
Asten	638	Asten	691
Bernheze	648	Bernheze	693
Sint-Michielsgestel	668	Landerd	715
Oss	685	Grave	721
Mill en Sint Hubert	686	<b>Boekel</b>	<b>732</b>
Deurne	691	Gemert-Bakel	736
<b>Boekel</b>	<b>698</b>	Sint-Michielsgestel	748
Nuenen c.a.	700	Helmond	752
Grave	710	Mill en Sint Hubert	830
Gemert-Bakel	713	Deurne	846
Helmond	752	Nuenen c.a.	917
<b>Gemiddelde</b>	<b>643</b>		<b>709</b>

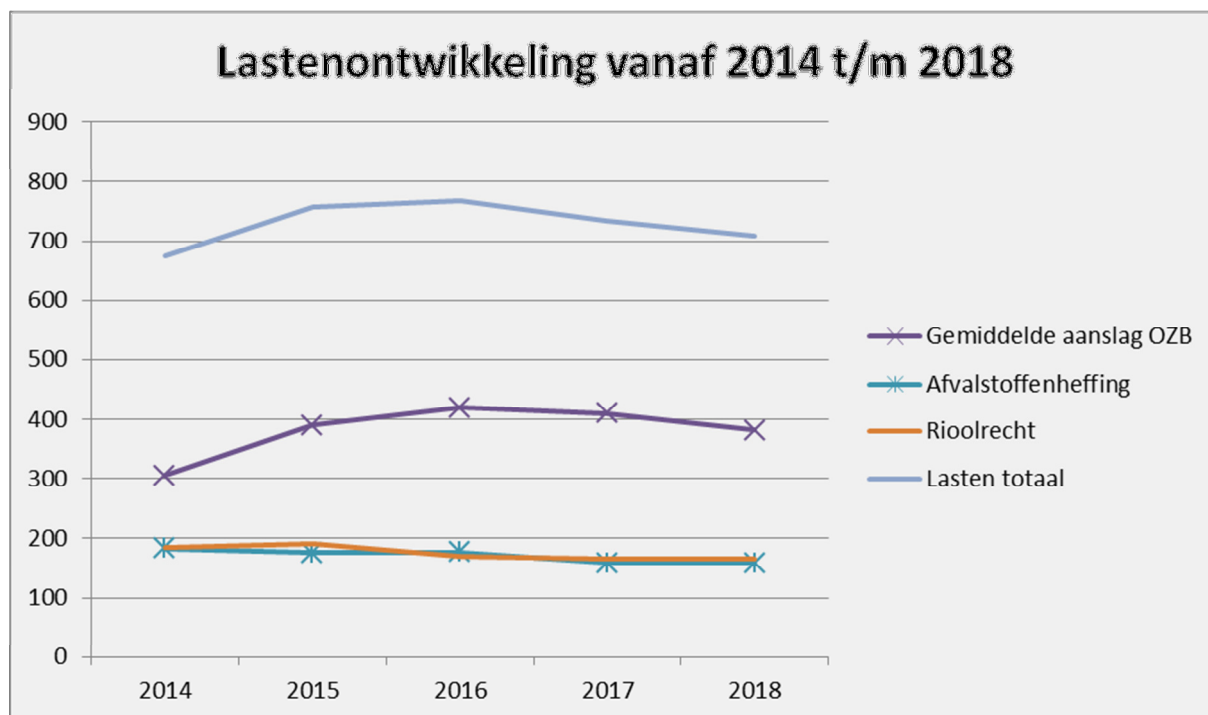
Bron: Coelo Atlas 2018; woonlasten van omliggende gemeenten 2018

Door middel van de navolgende tabel en grafiek maken wij inzichtelijk hoe vanaf 2010 de lokale woonlasten zich hebben ontwikkeld. De vergelijking met de omliggende gemeenten is in zoverre te

maken, dat er rekening moet worden gehouden met het verschil tussen het vastrecht en het totale bedrag aan afvalstoffenheffing dat betaald moet worden. In onderstaande lastenontwikkeling is de afvalstoffenheffing gebaseerd op het vastrecht.

Lastenontwikkeling 2014 t/m 2018					
	2014	2015	2016	2017	2018
Gemiddelde waarde woning	€ 279.600	€ 261.000	€ 245.800	€ 253.200	€ 252.800
Eenheid	%	%	%	%	%
OZB tarief woning	0,1094%	0,1493%	0,1710%	0,1619%	0,1511%
Gemiddelde aanslag OZB	€ 305,88	€ 389,67	€ 420,22	€ 409,88	€ 382,08
Afvalstoffenheffing	€ 183,94	€ 175,89	€ 177,06	€ 159,00	€ 159,00
Rioolrecht	€ 185,00	€ 191,00	€ 171,00	€ 165,00	€ 167,00
<b>Lasten totaal</b>	<b>€ 674,82</b>	<b>€ 756,56</b>	<b>€ 768,28</b>	<b>€ 733,88</b>	<b>€ 708,08</b>

Figuur: Lastenontwikkeling in de jaren 2014 t/m 2018



### 3.6.9 Totaaloverzicht kostendekkendheid leges 2018

Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor middels de legesverordening worden gevraagd.

De vereisten voor kostendekkendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendekkend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De 3 titels uit de legesverordening worden elk afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld, onderlinge kruissubsidiëring tussen de titels is toegestaan;
- Bij Titel 3 geldt dat behalve als geheel, tevens per hoofdstuk de maximale 100% kostendekkend geldt;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder;
  - Kosten van beleid;
  - Kosten van handhaving, toezicht en controle (m.u.v. 1e controle na oplevering) v.w.b. titel 2;
- De gecompenseerde BTW op kosten (BTW-compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen.

Totaaloverzicht kosten dekkendheid leges 2018		Las ten	Ba ten	Kos ten dekkendheid
		€	€	Percentage
<b>Titel 1</b>	<b>Algemene dienstverlening</b>			
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 14.305	€ 11.394	79,65%
Hoofdstuk 2	Rechtsdocumenten	€ 286.293	€ 170.628	59,60%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen			
Hoofdstuk 4	Verstrekkingen uit de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	€ 27.937	€ 12.040	43,10%
Hoofdstuk 5	Verstrekkingen uit het Kiezersregister *	-	-	-
Hoofdstuk 6	Verstrekkingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens *	-	-	-
Hoofdstuk 7	Bestuurstukken	€ 343	€ 280	81,62%
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie *	-	-	-
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€ 424	€ 346	81,62%
Hoofdstuk 10	Kinderopvang *	-	-	-
Hoofdstuk 11	Leedstandwet *	-	-	-
Hoofdstuk 15	Winkelwettenswet *	-	-	-
Hoofdstuk 16	Wet op de Kansspelen	€ 1.136	€ 928	81,68%
Hoofdstuk 18	Kabels en leidingen	€ 8.330	€ 6.801	81,64%
Hoofdstuk 19	Verkeer en vervoer	€ 1.603	€ 1.309	81,67%
Hoofdstuk 20	Diversen	€ 12	€ 10	83,21%
	<b>Totaal titel 1</b>	<b>€ 340.383</b>	<b>€ 203.736</b>	<b>59,85%</b>
<b>Titel 2</b>	<b>Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning</b>			
Hoofdstuk 1	Beziensomschrijvingen			
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling concept aanvraag			
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning			
Hoofdstuk 4	Verminderingen terugkeer	€ 474.256	€ 466.430	98,35%
N.v.t.	N.v.t.			
Hoofdstuk 6	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project			
Hoofdstuk 7	Bepalingen herzieningen en/of wijzigingen zonder activiteiten			
Hoofdstuk 8	In deze titel niet benoemde beschikking			
	<b>Totaal titel 2</b>	<b>€ 474.256</b>	<b>€ 466.430</b>	<b>98,35%</b>
<b>Titel 3</b>	<b>Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn</b>			
Hoofdstuk 1	Drank en Horecawet	€ 21.506	€ 1.990	9,25%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen	€ 8.072	€ 747	9,25%
Hoofdstuk 3	Gebruikvergunning in verband met brandveiligheid *	-	-	-
Hoofdstuk 4	Prostitutiebedrijven *	-	-	-
	<b>Totaal titel 3</b>	<b>€ 29.578</b>	<b>€ 2.737</b>	<b>9,25%</b>
	<b>Diversen</b>			
	Graven en begrafenisrecht	€ 118.036	€ 93.921	79,57%
	<b>Totaal Diversen</b>	<b>€ 118.036</b>	<b>€ 93.921</b>	<b>79,57%</b>
	<b>Totaal totale legesverordening</b>	<b>€ 962.254</b>	<b>€ 766.824</b>	<b>79,69%</b>

\* Geen afzonderlijke kosten / opbrengsten begroot!

\* In 2018 is de totale kostenverdeling opnieuw opgesteld op de laatste actuele tipsinschatting. Tipsverantwoording op producten vindt niet plaats



### 3.7 Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar gemeente Boekel bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt.

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV in de uitgave van 2016, maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht);
- een bestuurlijke belang;

beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen.

Het criterium om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen op te nemen in deze paragraaf als verbonden partij is gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het P&C proces de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en P&C cyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
  - gemeenschappelijke regelingen;
  - vennootschappen en coöperaties;
  - stichtingen en verenigingen, en,
  - overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Bij het opstellen van de jaarrekening kunnen de onderdelen c, d en e niet altijd worden ingevuld. Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten. Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij:

**Gemeenschappelijke regelingen:**

<b>Veiligheidsregio Brabant-Noord</b>	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken 20 gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen. de organisatie bestaat uit Brandweer, GHOR, BZ en MKOB.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 539.546 Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Brandweer € 503.473 GHOR € 19.797 GMC € 16.006
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 10.069.000/ 31-12-2018 € 9.559.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 24.104.000 / 31-12-2018 € 28.526.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Op basis van de jaarstukken 2018 bedroeg het resultaat van veiligheidsregio Brabant Noord een negatief saldo van € 1.619.000 na toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.
Risico's	Bij de Veiligheidsregio is een structureel tekort ontstaan van € 159.000 in 2018 oplopend naar € 320.000 in 2021. Met name als gevolg van de nog te realiseren bezuiniging van € 250.000 op de formatie van de Meldkamer Brandweer. Dit tekort wordt voor 2018 incidenteel opgevangen door een incidentele verlaging van het budget kapitaallasten. De provincie, als toezichthouder, kan instemmen met deze manier van sluitend maken van de begroting.

<b>GGD Hart voor Brabant</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 308.983
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 10.756.000 / 31-12-2018 € 10.147.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 19.658.000 / 31-12-2018 € 18.036.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Voor 2018 is een sluitende begroting aangeboden. Over 2018 is een batig resultaat behaald van € 357.000 en toegevoegd aan de algemene reserve.
Risico's	De begroting van de GGD bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn in beeld gebracht en zijn beperkt.

<b>Regionale Ambulance Voorziening (RAV)</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is
Financieel belang	Vanaf 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage meer gevraagd.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2017 € 12.569.000 / 31-12-2017 € 13.036.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2017 € 21.193.000 / 31-12-2017 € 27.307.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	In de jaarrekening 2017 is een batig saldo opgenomen van € 473.269 wat toegevoegd is aan verschillende reserves.
Risico's	<p>Een nieuwe rechtsvorm voor de RAV kan financiële consequenties hebben. Het Algemeen Bestuur heeft opdracht gegeven om onderzoek te verrichten naar de meest geschikte vorm voor de RAV. Aanleiding voor dit onderzoek is de veranderde rol van de gemeenten bij de uitvoering van de ambulancezorg en de eisen die op grond van de zorgspecifieke wet en regelgeving worden gesteld aan de governance en bestuurlijke inrichting van zorginstellingen. De conclusie van het onderzoek is dat een stichting, zonder winst oogmerk, met een combinatie van Raad van Bestuur en Raad van Toezicht model, het beste voldoet.</p> <p>Deze transitie kan grote financiële gevolgen hebben. Het financiële nadeel wordt nu geschat op 5,2 miljoen euro. Omdat nu nog veel onduidelijk is over de toekomst van de ambulancezorg, stelt het Dagelijks Bestuur voor om de besluitvorming over de rechtsvorm uit te stellen totdat de wetgever meer duidelijkheid biedt.</p>

<b>Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.
Financieel belang	De bijdrage in 2018 bedroeg €302.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 3.809.300 / 31-12-2018 € 10.552.700
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 6.424.600 / 31-12-2018 € 5.200.600
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Op basis van de jaarstukken 2018 bedroeg het resultaat na dotaties en onttrekkingen uit reserves € 7.882.600 positief.
Risico's	<p>Door de afname van de algemene reserve is het weerstandvermogen dusdanig laag dat aanvulling van deze reserve noodzakelijk kan worden. Dit betekent dat de deelnemers hier na rato aan bijdragen. dit merken wij door een steeds verder oplopende bijdrage.</p> <p>Zie jaarrekening 2018 van ODBN voor een uitgebreide risicoanalyse met daarin gekwantificeerde voorname risico's.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Extra vraag naar indirecte uren</li> <li>• Hoog ziekteverzuim</li> <li>• Steeds strengere eisen informatiebeveiliging</li> <li>• Boekwaarde kantoorpand Cuijk hoger dan marktwaarde</li> </ul>

<b>Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Ze verzorgen de administratie en gebruiken voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 1.286.036.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 27.047.800/ 31-12-2018 € 27.359.100
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 3.968.700/ 31-12-2018 € 5.422.200
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2018 is een positief bedrijfsresultaat gerealiseerd van € 311.300,- vóór resultaatsbestemming. Na toevoegingen en onttrekkingen aan diverse reserves resulteert dit in een exploitatieresultaat van € 0.
Risico's	De materiële uitvoering van de wsw is door het werkvoorzieningschap opgedragen aan de 100% deelneming IBN Holding B.V. Onderdeel van de afspraken met IBN Holding B.V. is dat zij voldoende weerstandsvermogen vormt voor het opvangen van mogelijke toekomstige risico's. de risico's die ontstaan zijn voor rekening van IBN Holding B.V. De activiteiten van het werkvoorzieningschap zijn goed meerjarig te ramen en is het goed in te schatten hoeveel dekkingsmiddelen benodigd zijn. om de hierboven vermelde redenen is het niet nodig dat het werkvoorzieningschap zelf een weerstandsvermogen hanteert. Daarmee is het risico voor Boekel in de samenwerking nihil.

<b>Brabant Historisch Informatiecentrum (BHIC)</b>	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 33.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2017 € 2.906.805 / 31-12-2017 € 3.818.059
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2017 € 2.880.888 / 31-12-2017 € 2.474.301
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2017 bedroeg het positief resultaat € 53.964. Deze wordt toegevoegd aan een bestemmingsreserve. Over 2018 zijn nog geen gegevens gepresenteerd.
Risico's	Het BHIC heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.

<b>Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost Darryl/ Vera</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.
Financieel belang	De bijdrage beheerskosten 2018 bedroeg € 109.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 1190.974 / 31-12-2018 € 837.167
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 620.833 / 31-12-2018 € 315.632
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2018 sluit zonder saldo. De jaarrekening 2018 presenteert een negatief resultaat van € 64.210

Risico's	Binnen de GR KCV is voor de exploitatiekosten geen weerstandsvermogen opgebouwd. hier is sprake van outputfinanciering met een open einde karakter. Dit kan risicovol zijn wanneer in een jaar de kosten incidenteel oplopen. de deelnemende gemeenten betalen dan een hogere bijdrage (achteraf)
----------	---

<b>Openbaar Onderwijs Oost Brabant Mark van den Elzen</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Coördinatie en uitoefening bevoegd gezag openbaar onderwijs in Bernheze, Oss, St. Oedenrode, Uden, Veghel, Boekel en Landerd.
Financieel belang	Allen gezamenlijk.
Eigen vermogen	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Er worden geen kosten gemaakt. tevens is er nog geen jaarrekening bekend over 2018.
Risico's	N.v.t.

<b>Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO/ RMC)</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede handhaving van de leerplichtwet en aanpak van voortijdig schoolverlaten. Dit geldt voor al het onderwijs: basisscholen, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (ROC's). De geformuleerde ambities voor de periode 2017-2020 zijn: - Onze regio heeft het laagste percentage voortijdig schoolverlaters in Nederland; - In onze regio zit geen enkel leerplichtig kind langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg; - In onze regio komt geen kwetsbare jongere (16-23) tussen wal en schip: Alle jongeren die niet in staat zijn om een startkwalificatie te behalen zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen een traject naar werk of zorg.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 23.299.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 173.367 / 31-12-2018 € 391.619
Vreemd vermogen	N.v.t. De exploitatie kent géén balans.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarstukken 2018 sluiten met een positief resultaat van € 218.252. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de reserves.
Risico's	Nihil.

<b>Belastingensamenwerking Oost-Brabant (BSOB)</b>	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De BSOB voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van het waarden van onroerende zaken en het heffen en innen van belastingen.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 134.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 1.002.000 / 31-12-2018 € 453.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 11.174.000/ 31-12-2018 € 10.534.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het	De organisatie draait resultaatneutraal. De gerealiseerde financiële resultaten worden op basis van de bestaande verdeelsleutel terug uitgekeerd aan de deelnemers.

begrotingsjaar	
Risico's	<p>De kostenverdeling tussen alle deelnemers wordt jaarlijks bijgesteld. Een werkgroep is op zoek naar een andere methodiek van de kostenverdeling. Het is de bedoeling dat de nieuwe regeling per 2019 wordt ingevoerd. een nieuwe regeling kan invloed hebben op de hoogte van de financiële bijdrage die Boekel levert.</p> <p>Risico's met nadelige effecten in resultaten komen voor rekening van de deelnemers naar rato van het aandeel in de activiteiten.</p> <p>Voor onvoorziene risico's hanteert BSOB, zoals vastgesteld in de nota financieel beheer, een stelpost onvoorzien van €50.000. hiermee tracht BSOB het effect op de eindafrekening met negatief effect te minimaliseren.</p>

<b>Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Organiseren en coördineren van inzameling en verwerking van huishoudelijk afval
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 603.000 (inclusief vergoeding kunststof en zwerfafvalvergoeding).
Eigen vermogen	Zie ODBN
Vreemd vermogen	Zie ODBN
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begr.jaar	Zie ODBN
Risico's	De kosten afvalverwerking worden voor 100% doorberekend in de tarieven reinigingsrechten.

## Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden:

### Vennootschappen en coöperaties

<b>Brabant Water N.V.</b>	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening
Financieel belang	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend aan Boekel meer plaats. Daarmee is er geen direct financieel belang
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2017 € 577.940.000 / 31-12-2017 € 609.107.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2017 € 399.576.000 / 31-12-2017 € 438.726.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2017 is een batig netto resultaat gepresenteerd van € 31.167.000. Voor 2018 zijn nog geen gegevens voorhanden.
Risico's	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.

### Stichtingen en verenigingen

<b>Regionaal Veiligheidshuis Maas &amp; Leijgraaf Rianne</b>	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 4.242.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2017 € 183.856 / 31-12-2017 € 150.858
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2017 € 60.500 / 31-12-2017 € 101.314
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2017 sluit met een tekort van € 32.998. Dit wordt onttrokken uit de reserves.
Risico's	Er wordt toegewerkt naar een fusie met het veiligheidshuis van 's-Hertogenbosch per 1 januari 2019. Voor de bekostiging wordt voortaan gewerkt met rijks gelden en een bedrag per inwoner. De deelnemers van beide veiligheidshuizen krijgen een deel van de reserves uitgekeerd. Met de reserve voor de nieuwe organisatie wordt een stabiele organisatie voorzien. De risico's zijn daarmee beperkt.

<b>Stichting AgriFood Capital</b>	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regio heeft ten doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Noordoost-Brabant. Dit doel wordt verwezenlijkt door de ontwikkeling van projecten en programma's, het stimuleren van economische samenwerking en innovatie, actieve werving van economische activiteiten en ondernemingen, het initiëren, adviseren en bemiddelen bij subsidies en ander overheidsinstrumentarium, het verstrekken van bijdragen om niet en risicodragende investeringen in (projectmatige) economische activiteiten en

	ondernemingen en alle andere activiteiten en werkzaamheden die bijdragen aan het bereiken van de doelstelling. Daarnaast is er nog een bestuursconvenant met gemeenten en waterschappen.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 49.569.
Eigen vermogen	N.v.t. geen begroting / jaarrekening bekend
Vreemd vermogen	N.v.t. geen begroting / jaarrekening bekend
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	N.v.t. geen begroting / jaarrekening bekend De BRG stelt 4 juli 2019 de jaarrekening vast en gaat daarna gaat deze ter informatie naar de Raden.
Risico's	Geen risico

#### **Vereniging van eigenaren Octopus Mark van den Elzen**

Bestuurlijk belang	Ambtelijk
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het regelen van het onderhoud en alle andere gemeenschappelijke belangen van de eigenaren voor huisvesting bij scholen.
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 8.452.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2017 € 98.190 / 31-12-2017 € 109.228
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2017 € 613 / 31-12-2017 € 1.373
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2017 is een negatief resultaat gepresenteerd van €1.722 Voor 2018 zijn nog geen gegevens voorhanden. 21 mei is de jaarvergadering waarin de jaarrekening gepresenteerd en ter vaststelling wordt voorgelegd
Risico's	N.v.t.

#### **Vereniging van eigenaren Ontmoetingscentrum Boekel Boszicht**

Bestuurlijk belang	Ambtelijk
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het regelen van het onderhoud en alle andere gemeenschappelijke belangen van de eigenaren
Financieel belang	De bijdrage 2018 bedroeg € 1.800.
Eigen vermogen	E.V. 01-01-2018 € 11.362 / 31-12-2018 € 15.570
Vreemd vermogen	V.V. 01-01-2018 € 158 / 31-12-2018 € 0
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2018 is een positief resultaat gepresenteerd van €4.735
Risico's	N.v.t.



### 3.8 Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote invloed op -en samenhang met de realisatie van programma's, zoals bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw. Het grondbeleid heeft daarnaast een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, vormen een onderdeel van de totale exploitatie van de gemeente. Gelet op de risico's in relatie tot de omvang van de bedragen is een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid verplicht gesteld.

#### Visie

De visie van het gemeentelijk grondbeleid is in 2013 verwoord in de "Nota Grondbeleid". Deze nota is in december 2013 door de raad vastgesteld.

De gemeente Boekel heeft de komende jaren nog een fors woningbouwprogramma te realiseren. Binnen onze huidige complexen is geen ruimte meer voor een substantiële hoeveelheid woningen. Begin 2019 zullen wij u voorstellen een actiever aankoopbeleid te voeren voor de ontwikkeling van de locaties "Centrumplan Boekel" en "De Burgt". Wij zijn voornemens voor deze beide ontwikkelingen de bestemmingsplanprocedure in 2019 aan de raad ter besluitvorming voor te leggen.

#### Aanduiding van de wijze waarop gemeente grondbeleid voert

Binnen de organisatie is een werkgroep grondbedrijf actief waarbinnen de diverse ambtelijke vakgebieden gestructureerd overleg voeren. Middels een planning per complex worden de actiepunten afgestemd. Jaarlijks wordt middels de actualisatie van de grondbedrijfrapportage het bestuur geïnlicht over de toekomstige ontwikkelingen binnen de diverse complexen.

#### Actuele prognose resultaten

De in 2019 door het gemeentebestuur vastgestelde grondbedrijf rapportage sluit met een positief resultaat.

Vanwege de nu geldende regelgeving hebben wij binnen de complexen De Donk, fase 2 en De Driedaagse voor € 155.000 winst genomen volgens de POC-methode. Tevens is vrijval voorziening plan De Run van € 160.000. Zie voor beide zaken tabel 2.

#### In exploitatie genomen complexen

Met betrekking tot de complexen die in exploitatie zijn genomen wordt onderstaande toelichting op hoofdlijnen gegeven. Voor detailinformatie verwijzen wij naar de grondbedrijf rapportage en onderstaande tabel 1. Tevens is in Bijlage A van de jaarrekening een overzicht "verloop boekwaarde grondbedrijf" opgenomen.

#### *Complex De Donk, fase 1*

Binnen dit complex zijn in 2018 zijn alle kavels verkocht. Er dienen nog infrastructurele aanpassingen te worden uitgevoerd.

#### *Complex De Donk, fase 2*

De uitgifteprocedure van de grond is afgerond. Met de realisatie van de locatie Donkstraat 5 zal in 2019 worden gestart.

#### *Complex De Peelhorst*

In 2018 is een kavel verkocht. Het complex heeft nu een boekwaarde van € 727.213. Er is meer interesse in afname van kavels binnen Peelhorst. Naar verwachting zullen in 2019 enkele kavels meer worden verkocht.

#### *Complex Run*

De uitgifte van het complex de Run verloopt voorspoedig. Nagenoeg alle geplande bouwkavels voor 2018 zijn verkocht. Ook de gronden voor Ecodorp zijn in 2018 verkocht zodat er gestart kan worden met de start van de bouw van 30 ecowoningen. Met de uitgifte van het 2<sup>e</sup> gedeelte zal medio 2019 worden gestart.

#### *Complex Irenestraat*

Het complex zal in 2019 worden afgerond. De woningen zijn gerealiseerd.

#### *Professor van de Veldenstraat*

Er moeten nog enkele woningen worden gerealiseerd door een ontwikkelaar. Realisatie wordt in 2019 verwacht.

#### *Complex Bedrijventerrein De Vlonder West, fase 3*

In 2018 is een perceel grond verkocht. Wij hebben nog de beschikking over slechts een halve hectare uitgeefbaar terrein.

#### *Complex Bedrijventerrein Venhorst*

In 2018 zijn geen bedrijfskavels verkocht. We hebben nog de beschikking over 2 kavels, waarvan er 1 in optie is.

#### *Complex De Driedaagse*

In 2018 zijn geen kavels verkocht maar 2 koopovereenkomsten getekend voor afname in 2019.

#### *Complex De Schutboom*

In 2019 zullen starten met de procedure voor de invulling van het complex Schutboom. Vooralsnog houden we rekening met een bedrijfsbestemming.

#### *Complex De Burgt*

Wij willen naar verwachting eind 2019 de bestemmingsplan procedure starten. Bedoeling is het plan dat geschikt wordt voor de bouw van circa 500 woningen gefaseerd uit te voeren. De eerste fase zal ruimte bieden voor ongeveer 300 woningen. Tevens ruim aandacht voor de realisatie van landschapspark ten behoeve van de beleving Peelrand breuk.

#### *Complex Centrumplan Boekel*

Het plan bevat de totale sloop en nieuwbouw van de zuidwand van het Sint Agathaplein. Bedoeling is de planprocedure in 2019 op te starten. Het plan voorziet in de bouw van winkelruimte en een 60-tal appartementen.

#### *Complex Neerbroek Vlonder Noord*

Wij zijn voornemens hier ruimte te realiseren voor de ontwikkeling van een kleinschalig bedrijventerrein met een lichte milieucategorie. De planprocedure moet in 2019 worden gestart.

#### Nog niet in exploitatie genomen complexen

Met betrekking tot de complexen die *nog niet* in exploitatie zijn kan de volgende toelichting worden gegeven:

De kosten die op deze complexen worden verantwoord zijn over het algemeen terug te herleiden tot voorbereiding- en financieringskosten. Het is de bedoeling u in 2019 een bestemmingsplan Zandhoek ter besluitvorming aan te bieden voor de ontwikkeling van een beperkt bedrijventerrein. Daarmee wordt ook het huidige gebruik geformaliseerd.

Het bestemmingsplan Centrum-Oost is afgerond. De beide ontwikkelaars van Centrum-Oost zijn in een afrondende fase van realisatie van de woningen. De openbare ruimte wordt daarna ingericht.

#### Beleid inzake reserves en risico

Op basis van de omvang van de grondbedrijfrapportage 2019 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.432.000 en is € 2.074.000 beschikbaar. In totaal aldus een overschot op het weerstandsvermogen van circa € 642.000.

#### Project specifieke risico's

##### *Complex Bedrijventerrein Venhorst*

Deze exploitatie is al opgestart voor 2009 toen de Grondexploitatiewet inwerking is getreden. Vanaf die tijd is de gemeente verplicht een exploitatieplan op te stellen als de gemeente niet alle gronden in bezit heeft om de ontwikkelkosten terug te vorderen bij de ontwikkeling.

Nu het bestemmingsplan voor 2009 inwerking is getreden kan de Gemeente de particulier niet dwingen te ontwikkelen en de bijdrage te bepalen. De hoogte van het bedrag is bepaald op basis van de exploitatieplan systematiek. Het gaat om een bedrag van circa € 177.000.

Bovenstaande is een risico voor de Gemeente die ze zelf niet in handen heeft. Gelet op het feit dat dit voor alleen dit project geldt is het een project specifiek risico. Daarnaast heeft het niks te maken met economische groei danwel de vastgoedmarkt. Dit gaat over de medewerking van een derde aan de ontwikkeling van dit plan die niet gedwongen kan worden.

#### *Complex De Schutboom*

Zoals aangegeven in de grondbedrijf rapportage is de grond aangekocht in 2010, maar is er nog geen bestemmingsplan vastgesteld door de gemeenteraad. De bestaande gebouwen zijn gehandhaafd gebleven en in 2015 doorverkocht. De gemeenteraad wil hier graag bedrijfskavels realiseren en heeft hierop de grondexploitatie gebaseerd, omdat de gemeente inschat dat hier vraag naar is (op termijn). Het risico is in dit geval dus niet op het gebied van economische groei dan wel de vastgoedmarkt.

Het risico zit in het feit dat de provincie de groei van bedrijventerreinen reguleert op regioniveau en de verdeling niet altijd baseert op economische groei dan wel de vastgoedmarkt. In het geval van de Schutboom is de gemeente al een aantal jaar in gesprek met de provincie om het gewenste programma zoals opgenomen in de grondexploitatie voor elkaar te krijgen om zodoende de bestemmingsplan procedure te kunnen gaan opstarten.

Onzes inziens is de provincie dus de risicofactor in de ontwikkeling van het complex. Het geldt specifiek voor dit project en het is zeker geen macro effect op het gebied van economische groei dan wel de vastgoedmarkt. Dit zou ook voor een ontwikkelaar een risico zijn dat hij zou opnemen in zijn risicoregister en dus invloed heeft op de jaarrekening van een ontwikkelaar.

Wij schatten op dit moment de kans van optreden in op circa 25%.

#### Tabellen

<b>Tabel 1</b>	<b>Boekwaarde 1-1-2018</b>	<b>Boekwaarde 31-12-2018</b>	<b>Nog uit te geven m<sup>2</sup></b>	<b>Boekwaarde per m<sup>2</sup></b>	<b>Eind Looptijd</b>	<b>Netto Contante waarde</b>	<b>Nominale waarde</b>
<b>Woningbouw</b>							
De Donk (fase 1)	€ 138	€ -158.541	0	€ 0,00	t/m 2018	€ 14.178	€ 14.461
De Donk (fase 2)	€ 416.820	€ -381.538	1.613	€ 236,54	t/m 2019	€ 157.952	€ 146.333
Peelhorst	€ 1.145.297	€ 727.213	6.366	€ 114,23	t/m 2027	€ 932	€ 1.114
De Run	€ 3.431.553	€ 1.037.508	15.593	€ 66,54	t/m 2023	€ 8.913	€ 10.038
Irenestraat Boekel	€ -77.978	€ -47.572	0	€ 0,00	t/m 2018	€ 5.660	€ 5.773
De Burgt, fase 1	€ 0	€ 54.539	68.580	€ 0,80	t/m 2027	€ 1.115.998	€ 1.138.318
<b>Bedrijventerrein</b>							
Vlonder-West (fase 3)	€ 801.032	€ 634.000	4.824	€ 131,43	t/m 2020	€ 13.217	€ 14.026
Venhorst Bedrijventerrein	€ 492.748	€ 506.906	7.458	€ 67,97	t/m 2021	€ 20.814	€ 22.088
Neerbroek Vlonder Noord	€ 0	€ 475.852	11.800	€ 40,33	t/m 2022	€ 67.840	€ 74.901
<b>Mix</b>							
Schutboom	€ 1.657.657	€ 1.688.784	20.181	€ 83,68	t/m 2027	€ 186.933	€ 223.402
De Driedaagse	€ 1.699.879	€ 1.809.058	11.952	€ 151,36	t/m 2021	€ 80.643	€ 89.036
Centrumplan Boekel	€ 0	€ 0	6.220	€ 0,00	t/m 2022	€ 900	€ 976

<b>Tabel 2</b>	<b>Boekwaarde 31-12-2018</b>	<b>Voorziening verwacht verlies 2018</b>	<b>Vrijval voorziening 2018</b>	<b>Winst- neming 2018</b>	<b>Raming nog te maken kosten</b>	<b>Raming te realiseren opbrengsten</b>
<b>Woningbouw</b>						
De Donk (fase 1)	€ -158.541	€ - 14.000	-	-	€ 142.250	€ 0
De Donk (fase 2)	€ -381.538	-	-	€ 135.000	€ 550.506	€ 356.680
Peelhorst	€ 727.213	€ - 125.000	-	-	€ 379.590	€ 1.508.022
De Run	€ 1.037.508	-	€ 160.000	-	€ 1.702.289	€ 4.066.267
Irenestraat Boekel	€ -47.572	-	-	-	€ 37.750	€ 0
De Burgt, fase 1	€ 54.539	-	-	-	€ 16.134.877	€ 18.791.344
<b>Bedrijventerrein</b>						
Vlonder-West (fase 3)	€ 634.000	-	-	-	€ 24.878	€ 705.231
Venhorst Bedrijventerrein	€ 506.906	-	-	-	€ 45.692	€ 606.927
Neerbroek Vlonder Noord	€ 475.852	-	-	-	€ 536.807	€ 1.214.840
<b>Mix</b>						
Schutboom	€ 1.688.784	-	-	-	€ 546.653	€ 2.976.245
De Driedaagse	€ 1.809.058	-	-	€ 20.000	€ 435.022	€ 2.479.866
Centrumplan Boekel	€ 0	€ - 4.100.000	-	-	€ 7.460.277	€ 5.395.000

<b>Tabel 3 – Uitgeefbare m2</b>										
<b>Woningbouw</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>	<b>2028</b>
De Donk (fase 1)										
De Donk (fase 2)	1.613									
Peelhorst	1.922		1.092		1.142		1.124		1.086	
De Run	2.172	4.813	3.882	2.047	2.679					
Irenestraat Boekel										
De Burgt, fase 1			10.852	10.852	10.852	10.852	10.852	10.852	3.469	
<b>Bedrijventerrein</b>										
Vlonder-West (fase 3)	2.180	2.644								
Venhorst Bedrijventerrein	1.161	1.939	4.358							
Neerbroek Vlonder Noord		3.300	2.500	6.000						
<b>Mix</b>										
Schutboom			5.029	2.957	2.854	2.256	2.355	2.470	2.260	
De Driedaagse	4.973	4.189	2.790							
Centrumplan Boekel		1.555	3.110	1.555						

## Bijlage A - Overzicht van (kort- en langlopende) geldleningen (stand per d.d. 31.12.2018)

Oorspronkelijk bedrag	Jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2018	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2018
€ 1.000.000	2028	4,350%	€ 440.000	€ 0	€ 18.210	€ 40.000	€ 400.000
€ 4.500.000	2030	3,735%	€ 2.340.000	€ 0	€ 83.347	€ 180.000	€ 2.160.000
€ 5.000.000	2018	4,232%	€ 500.000	€ 0	€ 3.420	€ 500.000	€ 0
€ 4.500.000	2018	4,980%	€ 450.000	€ 0	€ 12.955	€ 450.000	€ 0
€ 4.000.000	2019	3,600%	€ 800.000	€ 0	€ 22.724	€ 400.000	€ 400.000
€ 4.000.000	2020	2,330%	€ 1.200.000	€ 0	€ 24.845	€ 400.000	€ 800.000
€ 5.000.000	2021	2,700%	€ 2.000.000	€ 0	€ 53.556	€ 500.000	€ 1.500.000
€ 5.000.000	2022	1,740%	€ 2.500.000	€ 0	€ 42.380	€ 500.000	€ 2.000.000
€ 5.000.000	2033	2,835%	€ 4.000.000	€ 0	€ 112.759	€ 250.000	€ 3.750.000
€ 2.000.000	2018	-0,300%	€ 0	€ 2.000.000	€ 0	€ 0	€ 2.000.000
			<b>€ 14.230.000</b>	<b>€ 2.000.000</b>	<b>€ 374.196</b>	<b>€ 3.220.000</b>	<b>€ 13.010.000</b>

## Bijlage B - Basisset (beleids)indicatoren

Beleidsveld (Taakveld)	Naam Indicator	Eenheid	Boekel	Nederland	Jaar
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,2	onbekend	2018
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,2	onbekend	2018
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	526	onbekend	2018
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	13,66	onbekend	2018
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	%	13	onbekend	2018
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	124	131	2017
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,3	2,2	2017
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,9	5,1	2017
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,4	2,9	2017
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,4	6,3	2017
3. Economie	Functiemenging	%	48,8	52,4	2017
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	113	120	2017
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	0	1,82	2017
4. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	4,02	26,58	2017
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,2	2	16-17
5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-wekelijkse sporters	%	42,3	48,7	2016
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	488,8	651,5	2017
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1,47	1,45	2015
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2,19	6,58	2015
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	71,2	66,6	2017
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,32	1,52	2015
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	15,7	40,1	2018
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	10	26,1	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	8,1	9,2	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,9	1	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	geen data	0,3	2018
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	43	58	2018
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	34	174	2017
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	6,7	13,5	2017
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	261	230	2018
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	18,4	7,2	2016
8. Vhrosv	Demografische druk	%	73,3	69,6	2018
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	698	649	2018
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	732	721	2018

Bron: <http://www.waarstaatjegemeente.nl> - d.d. 20.03.2019

## Inhoud

### Deel 2 - Jaarrekening 2018

pagina

Hoofdstuk 1	Balans	2
Hoofdstuk 2	Overzicht van baten en lasten	4
Hoofdstuk 3	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	6
Hoofdstuk 4	Toelichting op de balans	12
Hoofdstuk 5	Incidentele baten & lasten	19
Hoofdstuk 6	SiSa verantwoordingsinformatie	21
Hoofdstuk 7	Begrotingsrechtmatigheid	23

### Bijlagen

A	Overzicht verloop boekwaarde grondbedrijf
B	Overzicht van reserves en voorzieningen
C	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
D	Toelichting aard en reden van reserves en voorzieningen
E	Overzicht kredieten
F	Toelichting overzicht kredieten en restant
G	Overzicht van (gewaARBorgde) geldleningen en garantstellingen
H	Overzicht baten en lasten per taakveld
I	Overzicht taakveld / programma
J	EMU-saldo

## Hoofdstuk 1 - Balans

(bedragen x € 1.000,-)

<b>ACTIVA</b>	<b>31-12-2018</b>	<b>31-12-2017</b>
<b>Vaste activa</b>		
<b>Immateriële vaste activa</b>	<b>143</b>	<b>152</b>
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
- Bijdrage aan activa van derden	143	152
<b>Materiële vaste activa</b>	<b>21.003</b>	<b>18.861</b>
- Investerings met een economisch nut;		
- gronden uitgegeven in erfpacht	0	0
- overige investeringen met een economisch nut	14.396	15.193
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;		
- grond-,weg- en waterbouwkundige werken	1.749	1.356
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut;		
- gronden en terreinen	199	244
- bedrijfsgebouwen	2.651	171
- grond-,weg- en waterbouwkundige werken	1.472	1.370
- machines, apparaten en installaties	41	24
- overige materiële vaste activa	495	503
<b>Financiële vaste activa</b>	<b>387</b>	<b>1.502</b>
- Kapitaalverstrekkingen aan;		
- deelnemingen	1	1
- gemeenschappelijke regelingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0
- Leningen aan;		
- woningbouwcorporaties	54	57
- deelnemingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0
- Overige langlopende leningen u/g	117	154
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	215	1.290
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>21.533</b>	<b>20.515</b>
<b>Vlottende activa</b>		
<b>Voorraden</b>	<b>6.346</b>	<b>9.567</b>
- Grond- en hulpstoffen;		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
- overige grond- en hulpstoffen	0	0
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	6.346	9.567
- Gereed product en handelsgoederen	0	0
- Vooruitbetalingen	0	0
<b>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</b>	<b>2.695</b>	<b>2.515</b>
- Vorderingen op openbare lichamen	-27	1.375
- Verstrekte kasgeldleningen	0	0
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	0	0
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0
- Overige vorderingen	2.722	1.140
- Overige uitzettingen	0	0
<b>Liquide middelen</b>	<b>3</b>	<b>2</b>
- Kassaldi	3	2
- Banksaldi	0	0
<b>Overlopende activa</b>	<b>405</b>	<b>128</b>
<b>Totaal vlottende activa</b>	<b>9.449</b>	<b>12.212</b>
<b>TOTAAL ACTIVA</b>	<b>30.982</b>	<b>32.727</b>



(bedragen x € 1.000,-)

<b>PASSIVA</b>	<b>31-12-2018</b>	<b>31-12-2017</b>
<b>Vaste passiva</b>		
<b>Eigen vermogen</b>	<b>8.002</b>	<b>12.124</b>
- Algemene reserve	5.750	8.046
- Bestemmingsreserves;		
- voor egalisatie van tarieven	0	0
- overige bestemmingsreserves	769	727
- Gerealiseerd resultaat	1.483	3.351
<b>Voorzieningen</b>	<b>3.383</b>	<b>1.460</b>
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.488	581
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	596	619
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	299	260
<b>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</b>	<b>11.107</b>	<b>14.345</b>
- Obligatieleningen	0	0
- Onderhandse leningen van;		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	11.010	14.230
- binnenlandse bedrijven	0	0
- overige binnenlandse sectoren	0	0
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
- Waarborgsommen	97	115
- Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>22.492</b>	<b>27.929</b>
<b>Vlottende passiva</b>		
<b>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</b>	<b>6.953</b>	<b>3.330</b>
- Kasgeldleningen	2.000	0
- Banksaldi	1.888	1.430
- Overige schulden	3.065	1.900
<b>Overlopende passiva</b>	<b>1.537</b>	<b>1.469</b>
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>8.490</b>	<b>4.798</b>
<b>TOTAAL PASSIVA</b>	<b>30.982</b>	<b>32.727</b>

## Hoofdstuk 2 - Overzicht van baten en lasten

Omschrijving programma	Primitieve begroting 2018			Begroting 2018 (na wijziging)			Rekening 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
A Bestuur en ondersteuning & veiligheid	3.492.000	-1.267.000	2.225.000	3.052.000	-1.295.000	1.758.000	3.428.000	-264.000	3.164.000
B Verkeer en vervoer	734.000	-39.000	696.000	804.000	-57.000	747.000	800.000	-57.000	743.000
C Economie & VHROSV	3.973.000	-3.929.000	44.000	5.922.000	-5.597.000	325.000	14.489.000	-14.609.000	-120.000
D Onderwijs & sport, cultuur en recreatie	2.114.000	-311.000	1.804.000	2.307.000	-410.000	1.897.000	2.334.000	-445.000	1.889.000
E Sociaal domein	8.127.000	-1.690.000	6.436.000	8.084.000	-1.724.000	6.360.000	7.892.000	-1.853.000	6.039.000
F Volksgezondheid en milieu	2.069.000	-1.813.000	257.000	2.123.000	-1.825.000	299.000	2.453.000	-2.198.000	254.000
Algemene dekkingsmiddelen*	154.000	-14.965.000	-14.811.000	133.000	-15.227.000	-15.094.000	134.000	-15.443.000	-15.309.000
Overhead*	3.306.000	-11.000	3.295.000	3.439.000	-41.000	3.398.000	3.427.000	-82.000	3.345.000
Heffing VPB*	55.000	0	55.000	310.000	0	310.000	-6.000	0	-6.000
Bedrag onvoorzien*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Sub-totaal programma's</b>	<b>24.024.000</b>	<b>-24.024.000</b>	<b>0</b>	<b>26.175.000</b>	<b>-26.175.000</b>	<b>0</b>	<b>34.952.000</b>	<b>-34.952.000</b>	<b>0</b>

\* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven. De wetgever heeft hiermee beoogd de transparantie en vergelijkbaarheid te bevorderen.

### Omschrijvingen algemene dekkingsmiddelen:

	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Lokale heffingen</b>	<b>0</b>	<b>-3.965.000</b>	<b>-3.965.000</b>	<b>0</b>	<b>-3.955.000</b>	<b>-3.955.000</b>	<b>0</b>	<b>-4.088.000</b>	<b>-4.088.000</b>
F Begravenisrechten	0	-26.000	-26.000	0	-26.000	-26.000	0	-22.000	-22.000
F Grafrechten	0	-76.000	-76.000	0	-76.000	-76.000	0	-71.000	-71.000
F Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten	0	-623.000	-623.000	0	-623.000	-623.000	0	-632.000	-632.000
F Rioolrechten	0	-760.000	-760.000	0	-760.000	-760.000	0	-851.000	-851.000
A Onroerend-zaakbelastingen gebuikers	0	-371.000	-371.000	0	-371.000	-371.000	0	-400.000	-400.000
A Onroerend-zaakbelastingen eigenaren	0	-2.071.000	-2.071.000	0	-2.071.000	-2.071.000	0	-2.086.000	-2.086.000
C Toeristenbelasting	0	-40.000	-40.000	0	-30.000	-30.000	0	-24.000	-24.000
<b>Algemene uitkeringen</b>	<b>0</b>	<b>-12.508.000</b>	<b>-12.508.000</b>	<b>0</b>	<b>-12.768.000</b>	<b>-12.768.000</b>	<b>0</b>	<b>-12.956.000</b>	<b>-12.956.000</b>
A Algemene uitkeringen	0	-8.247.000	-8.247.000	0	-8.407.000	-8.407.000	0	-8.595.000	-8.595.000
A Uitkering deelfonds Sociaal Domein	0	-4.262.000	-4.262.000	0	-4.361.000	-4.361.000	0	-4.361.000	-4.361.000
<b>Dividend/beleggingen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
A Beleggingen	0	0	0	0	0	0	0		0
<b>Saldo financieringsfunctie</b>	<b>24.024.000</b>	<b>-7.551.000</b>	<b>16.473.000</b>	<b>26.175.000</b>	<b>-9.452.000</b>	<b>16.723.000</b>	<b>34.952.000</b>	<b>-17.907.000</b>	<b>17.044.000</b>

	Primitieve begroting 2018			Begroting 2018 (na wijziging)			Rekening 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Overige algemene dekkingsmiddelen</b>	<b>-5.000</b>	<b>-16.618.000</b>	<b>-16.623.000</b>	<b>-88.000</b>	<b>-16.861.000</b>	<b>-16.950.000</b>	<b>-88.000</b>	<b>-12.834.000</b>	<b>-12.923.000</b>
A Elimineren mutaties reserves	5.000	-23.000	-18.000	88.000	-23.000	65.000	88.000	-5.693.000	-5.604.000
A Elimineren mutaties nadelig/batig saldo	0	168.000	168.000	0	161.000	161.000	0	1.483.000	1.483.000
<b>Sub-totaal algemene dekkingsmiddelen</b>	<b>24.019.000</b>	<b>-24.169.000</b>	<b>-149.000</b>	<b>26.087.000</b>	<b>-26.313.000</b>	<b>-227.000</b>	<b>34.863.000</b>	<b>-30.742.000</b>	<b>4.122.000</b>
<b>Onvoorzien</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
A Elimineren mutaties onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten</b>	<b>24.019.000</b>	<b>-24.169.000</b>	<b>-149.000</b>	<b>26.087.000</b>	<b>-26.313.000</b>	<b>-227.000</b>	<b>34.863.000</b>	<b>-30.742.000</b>	<b>4.122.000</b>
<b>Toevoeging/onttrekking aan reserves:</b>	<b>5.000</b>	<b>-24.000</b>	<b>-19.000</b>	<b>88.000</b>	<b>-23.000</b>	<b>65.000</b>	<b>88.000</b>	<b>-5.693.000</b>	<b>-5.604.000</b>
A Bestuur en ondersteuning & veiligheid	0	-14.000	-14.000	0	-13.000	-13.000	0	-13.000	-13.000
B Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C Economie & VHROSV	0	0	0	83.000	0	83.000	83.000	-5.656.000	-5.573.000
D Onderwijs & sport, cultuur en recreatie	0	-5.000	-5.000	0	-5.000	-5.000	0	-18.000	-18.000
E Sociaal domein	5.000	-5.000	0	5.000	-5.000	0	5.000	-6.000	-1.000
F Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>24.024.000</b>	<b>-24.193.000</b>	<b>-168.000</b>	<b>26.175.000</b>	<b>-26.337.000</b>	<b>-161.000</b>	<b>34.952.000</b>	<b>-36.435.000</b>	<b>-1.483.000</b>

Voor de toelichting op de verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie wordt verwezen naar de programmaverantwoording in het begin van het jaarverslag.

Deze analyse maakt integraal onderdeel uit van de jaarrekening.

Artikel 28c BBV - incidentele baten lasten per programma, zie hoofdstuk 5 van de jaarrekening

Artikel 28d BBV - overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, zie bijlage C van de jaarrekening.

Artikel 27.1 lid b, heffing VPB is opgenomen in het jaarverslag H2, programma A

## Hoofdstuk 3 - Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

### 3.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Daarnaast dient als basis de op 11 december 2014 door de gemeenteraad vastgestelde nota 'financieel beleid van de gemeente Boekel'. In deze nota is zo goed als mogelijk rekening gehouden met de ontwikkelingen en vereisten vanuit het BBV, dat met ingang van verantwoordingsjaar 2004 van toepassing is. In een situatie waarin het BBV en de nota 'financieel beleid van de gemeente Boekel' met elkaar conflicteren is de geldende wetgeving, in casu het BBV, leidend.

### 3.2 Algemene grondslagen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. In de grondexploitatie worden de winsten (tussentijds) genomen op basis van geactualiseerde meerjarenramingen en de feitelijke voortgang/realisatie binnen een complex. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. Veelal is dit het jaar volgend op het begrotingsjaar waarover dividend wordt uitgekeerd.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod tot het vormen van voorzieningen voor arbeid gerelateerde verplichtingen, die jaarlijks van vergelijkbaar volume zijn, worden deze lasten verantwoord in het jaar waarin deze tot uitdrukking (uitbetaling) komen. Bijvoorbeeld ziektekostenpremies van gepensioneerden, overlopende vakantiegeldverplichtingen, verlofaanspraken die worden uitbetaald en wethouderpensioenen komen ten laste van de op dat moment lopende exploitatie.

Indien er géén sprake meer is van een vergelijkbaar volume, een schokeffect a.g.v. bijvoorbeeld een reorganisatie, zal er voor de toekomstige verplichtingen wel een voorziening worden gevormd.

De uitkering van de behoedzaamheidsreserve wordt door het Rijk gecommuniceerd middels de maartcirculaire en is gebaseerd op de voorlopige jaarcijfers van het Rijk. Gezien de ontwikkeling van het gemeentefonds in de afgelopen jaren is met ingang van jaarrekening 2008 géén behoedzaamheidsreserve over het betreffende jaar meer als opbrengst meegenomen. En wordt bij het opmaken van de jaarrekening, voor de opbrengsten uit de Algemene Uitkering, uitgegaan van de meest recente betaalspecificatie die op dat moment beschikbaar is. Voor de onderhavige jaarrekening is dit nr. 9 van 24 januari 2019.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor toegelicht.

Op 31 oktober 2018 is de nieuwe Kadernota 2018 uitgekomen. In deze nieuwe kadernota heeft een integratie plaatsgevonden tussen de kadernota rechtmatigheid en notities van voorheen het platform rechtmatigheid. Hierdoor is meer eenduidigheid ontstaan. Uitgangspunt voor opstellen van hoofdstuk 3 is de kadernota 2018.

### 3.3 Vaste Activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Investerings voornamelijk gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval worden op de balans opgenomen in de afzonderlijke categorie: investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

#### 3.3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Met ingang van 2016 zijn bijdragen aan activa van derden gerubriceerd onder de immateriële vaste activa als gevolg van wijziging in het BBV. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Artikel 64 lid 6 stelt aan de afschrijving van immateriële vaste activa een maximum van 5 jaar. Dit geldt met name voor ontwikkelings- en onderzoekskosten. Een uitzondering vormen de als immateriële activa opgenomen kosten van het sluiten van geldleningen en disagio. Op grond van art. 64, lid 5 is in deze situatie de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

#### 3.3.2 Materiële vaste activa

##### Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings –of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkooprij en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

##### Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het resterende saldo (totale lasten -/- bijdragen van derden) afgeschreven gedurende de looptijd van het actief.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij voornamelijk geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van

de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Conform de notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsmaatregel heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan zal dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

#### Materiële vaste activa met maatschappelijke nut

Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven (tijdelijk) verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

De infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals b.v. wegen, pleinen, etc. worden overeenkomstig het raadsbesluit d.d. 11 december 2014 afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringsubsidies en andere bijdragen van derden mogen en worden wel nog in mindering gebracht.

Op basis van het raadsbesluit 11 december 2014 (Nota financieel beleid 2015 van de gemeente Boekel) zullen in principe de navolgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

- 40 jaar Nieuwbouw woonruimten, bedrijfsgebouwen en scholen
- 30 jaar Rioleringen
- 25 jaar Renovatie, restauratie, aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen
- 20 jaar Uitbreidingen/verbouwingen bestaande activa
- 20 jaar Vervanging daken en dakbedekkingen
- 15 jaar Technische installaties bedrijfsgebouwen (lift, cv)
- 10 jaar Telefooninstallaties, kantoormeubilair, kantoormachines, schoolmeubilair, onderwijsleerpakketten, groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen, parkeerterreinen, verkeersregelinstallaties
- 10 jaar Zware transportmiddelen (vrachtwagen, tractoren, sneeuwplougen)
- 7 jaar Lichte transportmiddelen (o.a. pick-ups)
- 5 jaar Immateriële activa (kosten onderzoek en ontwikkeling), lichte transportmiddelen
- 4 jaar Automatiseringsapparatuur, hard- en software (voor zover niet geleased)
- niet Gronden en terreinen. Ingeval een investering inclusief grond is en de grondkosten niet afzonderlijk tot uitdrukking kunnen worden gebracht, wordt afgeschreven volgens de voor de opstellen geldende waarderingmethodiek.

De hiervoor genoemde afschrijvingstermijnen gelden zowel voor investeringen met economisch nut als voor investeringen met maatschappelijk nut.

### 3.3.3. Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkings aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn- tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

*Kapitaalverstrekkings aan:*

- Deelnemingen
- Gemeenschappelijke regelingen
- Overige verbonden partijen

*Leningen aan:*

- Deelnemingen
- Woningbouwcorporaties
- Overige verbonden partijen
- Overige langlopende leningen
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van **één jaar of langer**

Het begrip rentetypische looptijd verdient een toelichting. Het gaat bij dit begrip om de definitie vanuit de Wet Fido en is ingegeven door beheersing van renterisico's. De definitie luidt: het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante rentevergoeding. Voor een uitzetting die een looptijd kent van tien jaar met een vaste rente, geldt dat deze altijd als vast activum dient te worden opgenomen ook al resteert er minder dan 1 jaar van de oorspronkelijke looptijd.

Van een "deelneming" is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkings aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken, daar de actuele waarde hoger is dan de verkrijgingsprijs.

### 3.4 Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend; grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijpmaken, alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voorzover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan géén sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- grond- en hulpstoffen
- onderhanden werken
- gereed product en handelsgoederen
- vooruitbetalingen op voorraden

### 3.5 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is met ingang van 2006 een voorziening ingesteld. Een dergelijke voorziening wordt statisch bepaald.

De voorgeschreven indeling voor wat betreft vorderingen is:

- vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)
- verstrekte kasgeldleningen
- rekeningcourantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- uitzettingen in 's Rijks schatkist
- overige vorderingen
- overige uitzettingen

Op het punt van uitzettingen is gekozen om de terminologie van de Wet Fido te volgen. Het begrip uitzettingen heeft zowel betrekking op vorderingen als op effecten. Het onderscheid tussen beiden is komen te vervallen. Voor zover op grond van het treasurystatuut effectenbezit niet is toegestaan, dan wel niet aanwezig kan dit in de toelichting uiteengezet worden. In de Gemeente Boekel zijn de kaders middels vaststelling van het treasurystatuut bepaald.

### 3.6 Budgetoverhevelingen

Met ingang van begrotingsjaar 2008 is het mogelijk om 'niet volledig bestede specifieke budgetten' middels een bestemmingsreserve over te hevelen naar het volgend begrotingsjaar. In de jaarrekening van gemeente Boekel is ten behoeve van budgetoverhevelingen per programma een afzonderlijke specificatie opgenomen in hoofdstuk 7: Begrotingsrechtmatigheid, die door de raad van Boekel wordt geautoriseerd middels het vaststellen van de jaarrekening. Om bovenstaande problematiek rechtmatig op te lossen zijn een **viertal opties** aangereikt door Commissie BBV:

- Budgetoverschrijdingen via begrotingswijziging toevoegen aan bestaande bestemmingsreserve en begrotingswijziging vaststellen voor 31 december.
- Raadsbesluit tot het vormen van een bestemmingsreserve van waaruit in toekomstige jaren specifieke lasten kunnen worden gedekt.
- Als de raad niet voor 31 december een besluit heeft genomen om de bedragen over te hevelen ontstaat een voordeling effect op het rekeningresultaat dat zonder bestemming aan de algemene reserve wordt toegevoegd. De raad kan in het nieuwe boekjaar besluiten dat de niet uitgevoerde activiteiten van voorgaand boekjaar worden opgepakt in het lopende boekjaar. De lasten kunnen gedekt worden uit de algemene reserve of gedekt worden uit het budget van het lopende boekjaar. In het nieuwe jaar nemen van een raadsbesluit van een begrotingswijziging hieromtrent.
- Een laatste mogelijkheid die wordt aangereikt is om de overhevelingen ten laste van de exploitatie in het nieuwe boekjaar te verantwoorden. bij de resultaatbestemming van de vastgestelde jaarrekening van het oude boekjaar, stemt de raad in met het overhevelen van de niet aangewende middelen naar het nieuwe boekjaar. Op deze manier kunnen budgetten worden overgeheveld zonder dat voor 31 december door de raad hiervoor toestemming is gegeven. Het gaat hier wel alleen om activiteiten die passen binnen het beleid van de raad.

Afspraken omtrent budgetoverheveling zijn vastgelegd in de financiële verordening van Boekel.

### 3.7 Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

### 3.8 Voorzieningen

De nota reserves en voorzieningen is een onderdeel van de nota financieel beleid. Deze nota is op 11 december 2014 vastgesteld en vormt met het BBV het beleidsuitgangspunt van de reserves en voorzieningen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44, lid 1 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.
- b. bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

De rioolvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het vGRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening op basis van artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk.



### **3.9 Vaste schulden**

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

### **3.10 Vlottende passiva**

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

### **3.11 Borg- en Garantstellingen**

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de gewaarborgde geldleningen per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is een specificatie per afzonderlijke garantstelling opgenomen.

## Hoofdstuk 4 - Toelichting op de balans per 31 december (bedragen x 1.000)

### ACTIVA

#### 4.1 Immateriële vaste activa

##### 4.1.1. Immateriële vaste activa

<b>Immateriële vaste activa</b>	<b>2018</b>	<b>2017</b>
Kosten afsluiten geldleningen/saldo agio en disagio	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Bijdrage aan activa van derden	143	152
<b>Totaal immateriële vaste activa</b>	<b>143</b>	<b>152</b>

	<b>Boekw. 1-1-2018</b>	<b>Investe- ringen</b>	<b>Desinves- teringen</b>	<b>Afschrijv- ingen</b>	<b>Bijdr. Derden</b>	<b>Boekw. 31-12-2018</b>
Kosten geldleningen	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek/ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan activa van derden	152	0	0	9	0	143
<b>Totaal</b>	<b>152</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>9</b>	<b>0</b>	<b>143</b>

## 4.2. Vaste activa

### 4.2.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2018	Investing	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
<b>Materiële vaste activa met economisch nut</b>					
Gronden en terreinen	4.011	0	0	269	3.742
Bedrijfsgebouwen	10.602	0	0	454	10.148
Grond-, weg- en waterbouw	146	0	0	16	130
Vervoermiddelen	66	0	0	12	54
Machines, apparaten, installaties	288	0	0	34	254
Overige	77	35	0	44	68
<b>Totaal vaste activa met economisch nut</b>	<b>15.190</b>	<b>35</b>	<b>0</b>	<b>829</b>	<b>14.396</b>
<b>Investing met economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven</b>					
Grond-, weg- en waterbouw	1.356	475	0	82	1.749
<b>Totaal vaste activa met economisch nut</b>	<b>1.356</b>	<b>475</b>	<b>0</b>	<b>82</b>	<b>1.749</b>
<b>Materiële vaste activa met maatschappelijk nut 2018</b>					
Gronden en terreinen	245	0	45	1	199
Bedrijfsgebouwen	171	2.490	0	10	2.651
Grond-, weg- en waterbouw	1.368	277	64	109	1.472
Machines, apparaten, installaties	25	17	0	1	41
Overige	503	28	0	36	495
<b>Totaal vaste activa met maatschappelijk nut</b>	<b>2.312</b>	<b>2.812</b>	<b>109</b>	<b>157</b>	<b>4.858</b>
<b>Totaal materiële vaste activa</b>	<b>18.858</b>	<b>3.322</b>	<b>109</b>	<b>1.068</b>	<b>21.003</b>

In de bijlage E "Overzicht kredieten" is een overzicht van de totaal investeringen per programma opgenomen en de restantkredieten die naar 2019 overgaan. De methode van afschrijving die wordt gehanteerd is cf. Nota financieel beleid, zie ook bijlage E "Overzicht kredieten" waarin dit is opgenomen en waar tevens het afschrijvingstermijn wordt vermeld. Ook wordt in deze bijlage ten aanzien van de investeringen aangegeven welke reserves hiervoor beschikbaar zijn.

## 4.2.2. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2018	Investing	Des- investering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
<b>Kapitaalverstrekingen aan:</b>					
- Deelnemingen	1	0	0	0	1
- Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0
<b>Leningen aan:</b>					
- Deelnemingen	0	0	0	0	0
- Woningbouwcorporaties	57	0	0	3	54
- Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0
<b>Overige langlopende leningen:</b>	<b>154</b>	<b>0</b>	<b>37</b>		<b>117</b>
<b>Overige uitzettingen met een looptijd &gt; 1 jaar:</b>	<b>1.290</b>	<b>0</b>	<b>1.075</b>	<b>0</b>	<b>215</b>
<b>Totaal Financiële vaste activa:</b>	<b>1.502</b>	<b>0</b>	<b>1.112</b>	<b>3</b>	<b>387</b>

## 4.3. Vlottende activa

### 4.3.1. Voorraden

Voorraden	2018	2017
Grond- en hulpstoffen:	0	0
- overige grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	10.403	11.840
Voorziening Grondbedrijf (verlies gevende complexen)	-4.057	-2.273
<b>Totaal</b>	<b>6.346</b>	<b>9.567</b>

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de bijlage 'overzicht verloop boekwaarde 2018 Grondbedrijf' (bijlage A) en de toelichting m.b.t. het grondbeleid in het jaarverslag (paragraaf 3.8 - Grondbeleid).

### 4.3.2. Uitzettingen korter dan één jaar

Uitzettingen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vordering op openbare lichamen	-27	1.375
Rekening courant saldi niet financiële instellingen	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0
Overige vorderingen	2.722	1.140
Overige uitzettingen	0	0
<b>Totaal</b>	<b>2.695</b>	<b>2.515</b>

Onderstaande tabel geeft het gemiddelde kwartaalsaldo van de liquide middelen ten opzichte van het drempelbedrag weer. Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury zijn risico's in sterke mate beperkt door de verankering van het schatkistbankieren in de wet fido. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Uitgezonderd hierop zijn de middelen onder het drempelbedrag. Dit betreft 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en is ingesteld om voldoende saldo aan te houden voor het dagelijks betalingsverkeer. Uit onderstaande tabel valt af te leiden dat in het boekjaar 2018 het drempelbedrag niet overschreden is.

Drempelbedrag SKB	1e kwartaal 2018	2e kwartaal 2018	3e kwartaal 2018	4e kwartaal 2018
Drempelbedrag (0,75% van begroting - minimaal € 250.000)	250	250	250	250
Gemiddeld saldo buiten's Rijks schatkist	250	250	250	250
<b>Ruimte binnen limiet (+), overschrijding (-)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Het verloop van de post overige vorderingen is als volgt:

Overige vorderingen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vordering op overige vorderingen	2.875	1.337
Voorziening oninbaarheid	153	197
<b>Saldo Overige vorderingen</b>	<b>2.722</b>	<b>1.140</b>

#### 4.3.3. Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
Kas	3	2
Bank	0	0
<b>Totaal</b>	<b>3</b>	<b>2</b>

#### 4.3.4. Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen	49	112
Nog te ontvangen bedragen	27	6
Voorziening oninbaarheid	0	0
Nog te ontvangen bedragen Nederlandse overheidslichamen	329	10
Nog te ontvangen bedragen Het Rijk	0	0
<b>Totaal</b>	<b>405</b>	<b>128</b>

Europese overheidslichamen n.v.t.

Dit is het verloop overzicht nog te ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen:

Verloop nog te ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	Boekwaarde 01-01-2018	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2018
bel.dienst afw. VPB 2016-2018	0	316	0	316
BCF re-integratie en BBZ/IOAZ 2018	0	8	0	8
BCF Re-integratie en Bbz/loaz voor 2018	5	0	0	5
Loonheffing Soza, December 2017	5	0	5	0
<b>Totaal</b>	<b>10</b>	<b>324</b>	<b>5</b>	<b>329</b>

Er is geen verloop geweest in 2018 in ontvangen bedragen van het Rijk

## PASSIVA

### 4.4. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

<b>Eigen vermogen</b>	<b>31-12-2018</b>	<b>31-12-2017</b>
Algemene reserve	5.750	8.046
Bestemmingsreserves:	0	0
- voor egalisatie van tarieven	0	0
- overige bestemmingsreserves	769	727
Gerealiseerd resultaat	1.483	3.351
<b>Totaal</b>	<b>8.002</b>	<b>12.124</b>

Voor het verloop in 2018, inclusief aard en reden van de reserves, wordt verwezen naar de bijlagen 'Overzicht van Reserves en Voorzieningen' en 'Specificatie mutaties reserves en voorzieningen' (bijlagen B en C).

### 4.5. Voorzieningen

De in de balans opgenomen post voorzieningen bestaat uit de volgende voorzieningen:

<b>Voorzieningen</b>	<b>31-12-2018</b>	<b>31-12-2017</b>
Verplichtingen, verliezen en risico's	2.488	581
Onderhoudsegalisatie	596	619
Door derden beklemde mid. met een spec. Aanwendingsricht.	299	260
<b>Totaal</b>	<b>3.383</b>	<b>1.460</b>

Voor het verloop in 2018, inclusief aard en reden van de voorzieningen, wordt verwezen naar de bijlagen '(B) Overzicht van Reserves en Voorzieningen' en '(C) Specificatie mutaties reserves en voorzieningen'. Daar de gevormde voorziening Grondbedrijf een correctie is op de waarde van de voorraad gronden wordt deze niet als afzonderlijke voorziening opgevoerd, maar in mindering gebracht op de boekwaarde van onze gronden.

#### 4.6. Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Vaste schulden	31-12-2018	31-12-2017
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	11.010	14.230
Waarborgsommen	97	115
Overige leningen met een rentetypische looptijd =>1 jaar	0	0
<b>Totaal</b>	<b>11.107</b>	<b>14.345</b>

Verloop vaste schulden	Saldo 01-01-2018	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2018
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.230	0	3.220	11.010
Waarborgsommen	115	-18	0	97
<b>Totaal</b>	<b>14.345</b>	<b>-18</b>	<b>3.220</b>	<b>11.107</b>

Voor een nadere toelichting van de vermeerderingen van de onderhandse leningen wordt verwezen naar de paragraaf 'Financiering' in het jaarverslag (paragraaf 3.5).

De totale rentelast voor het jaar 2018 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt €417.769.  
De aflossingsverplichting over 2019 bedraagt €2.270.000.

#### 4.7. Vlottende schulden

Vlottende schulden	31-12-2018	31-12-2017
Kasgeldleningen	2.000	0
Banksaldi	1.888	1.430
Overige schulden	3.065	1.900
<b>Totaal</b>	<b>6.953</b>	<b>3.330</b>

Voor een nadere toelichting van de mutaties m.b.t. de kasgeldleningen en banksaldi wordt verwezen naar de paragraaf 'Financiering' in het jaarverslag (paragraaf 3.5).

#### 4.8. Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vooruit ontvangen bedragen / vooruit gefactureerde	913	391
Nog te betalen bedragen	546	1.000
Vooruit ontvangen bedragen Nederlandse overheidslichamen	78	78
<b>Totaal</b>	<b>1.537</b>	<b>1.469</b>

Europese overheidslichamen / Het rijk n.v.t.

Verloop overzicht vooruitontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2018
Subsidie planstudie Randweg	78	0	0	78
<b>Totaal</b>	<b>78</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>78</b>

#### 4.9. Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden.

#### 4.10. Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen wordt op een aparte bijlage gespecificeerd (zie bijlage G).

#### 4.11. Langlopende financiële verplichtingen

De Gemeente Boekel is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichting. De belangrijkste zijn de verplichtingen van het leasen van I&A-producten, te weten voor vervangingen en investering voor de implementatie van nieuwe door de overheid verplichte informatie- en automatiseringstoepassingen.

De leaseverplichtingen bedragen voor de tot en met begin 2018 gesloten contracten en toekomstige verplichtingen:

Jaartal	Bedrag in €
2019	22.000
2020	14.000
2021	4.000
2022	4.000

#### 4.12. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Cf. de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (d.d. 15.11.2012) is het per verantwoordingsjaar 2013 verplicht de volgende gegevens te vermelden in de jaarrekening van de secretaris en de griffier in dienst zijnde van de gemeente Boekel (zie artikel 1.1 onderdeel b. 1°).

Naam	M.R.P. Philipse	J.G. Marcic
<b>Functiegegevens:</b>	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1-'18 / 31-12-'18	1-1-'18 / 31-12-'18
Omvang dienstverband (in FTE)	0,50	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
<b>Bezoldiging:</b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	39.015	103.792
Beloningen betaalbaar op termijn	7.113	19.762
<b>Subtotaal</b>	<b>46.128</b>	<b>123.554</b>
<b>Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum</b>	<b>94.500</b>	<b>189.000</b>
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
<b>Totale bezoldiging</b>	<b>46.128</b>	<b>123.554</b>
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n..v.t.	n..v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n..v.t.	n..v.t.
<b>Gegevens 2017</b>		
<b>Functiegegevens</b>		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1-1-'17 / 31-12-'17	1-1-'17 / 31-12-'17
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	0,50	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
<b>Bezoldiging:</b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	39.489	105.351
Beloningen betaalbaar op termijn	5.756	15.554
<b>Subtotaal</b>	<b>45.245</b>	<b>120.905</b>
<b>Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum</b>	<b>90.500</b>	<b>181.000</b>
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
<b>Totale bezoldiging 2017</b>	<b>45.245</b>	<b>120.905</b>



## Hoofdstuk 5 - Incidentele Baten & Lasten

Programma	Omschrijving	Component incidenteel
<b>SPECIFICATIE Lasten</b>		
<b>A</b>	<b>Bestuur en ondersteuning &amp; Veiligheid</b> -	<b>0</b>
<b>B</b>	<b>Verkeer en vervoer</b> -	<b>0</b>
<b>C</b>	<b>Economie &amp; VHROSV</b> Verlies Grondbedrijf Storting voorziening Grondbedrijf	<b>139.000</b> 14.000 125.000
<b>D</b>	<b>Onderwijs &amp; Sport, cultuur en recreatie</b> -	<b>0</b>
<b>E</b>	<b>Sociaal domein</b> -	<b>0</b>
<b>F</b>	<b>Volksgesondheid en milieu</b> -	<b>0</b>
	<b>Totaal incidentele lasten</b>	<u><u>139.000</u></u>

**SPECIFICATIE Baten**

<b>A</b>	<b>Bestuur en ondersteuning &amp; Veiligheid</b>	<b>347.000</b>
	Voorziening belasting debiteuren (BSOB)	31.000
	Vennootschapsbelasting	316.000
<b>B</b>	<b>Verkeer en vervoer</b>	<b>0</b>
	-	
<b>C</b>	<b>Economie &amp; VHROSV</b>	<b>490.000</b>
	Winst Grondbedrijf	155.000
	Vrijval voorziening Grondbedrijf	160.000
	Inbreng gemeentegrond	175.000
<b>D</b>	<b>Onderwijs &amp; Sport, cultuur en recreatie</b>	<b>250.400</b>
	Sociaal Domein	
	- Participatiebudget	69.700
	- Wmo	26.700
	- Jeugdzorg	154.000
<b>E</b>	<b>Sociaal domein</b>	<b>270.000</b>
	Sociaal Domein	
	- Participatiebudget	28.000
	- Wmo	89.000
	- Jeugdzorg	153.000
<b>F</b>	<b>Volksgezondheid en milieu</b>	<b>0</b>
	-	
	<b>Totaal incidentele baten</b>	<b><u>1.357.400</u></b>
	Totaal incidentele baten	1.357.400
	Totaal incidentele lasten	-139.000
	Saldo incidentele baten/lasten	<b><u>1.218.400</u></b>

## Hoofdstuk 6 - Sisa-verantwoordingsinformatie

Vanaf het jaar 2006 zijn de gemeenten verplicht om in de jaarrekening verantwoording af te leggen over de bestedingen in het kader van een aantal regelingen/specifieke uitkeringen. Door het betrekken van deze verantwoording bij de jaarrekening spreekt men over Single Information Single Audit; oftewel 1 toetsmoment en 1 verantwoordingsmoment.

De Sisa-verantwoording voor een aantal specifieke uitkeringen wordt volgens een speciaal model afgelegd. Jaarlijks maakt het ministerie van BZK bekend voor welke regelingen de gemeente verantwoording af dient te leggen. Daarbij is aandacht gevraagd voor de juistheid en volledigheid van de uitkeringen uit die specifieke uitkeringen, al dan niet via een gemeenschappelijke regeling, waarin de gemeente participeert.

De gemeente Boekel dient verantwoording af te leggen voor 3 onderdelen waarvoor Sisa geldt voor het verantwoordingsjaar 2018, te weten:

Regelingsnummer:

1. D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 – 2018;
2. G2 Gebundelde uitkering participatiewet;
3. G3 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)  Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
			€ 69.047	€ 48.845	€ 0	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid <b>Bedrag</b>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid <b>Bedrag</b>	Eindverantwoording Ja/Nee		
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09					
		060755 Gemeente Boekel	€ 0	060755 Gemeente Boekel	€ 0	Ja			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2018  Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
€ 1.099.910	€ 19.233	€ 40.595	€ 0	€ 29.026	€ 34				
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente					
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)					
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12				
€ 3.777	€ 1.984	€ 0	€ 117.674	€ 3.591	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2018  Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
			€ 7.214	€ 9.260	€ 1.270	€ 19.809	€ 1.546	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09							
€ 0	€ 0	Ja							

## Hoofdstuk 7 - Begrotingsrechtmatigheid

### Inleiding:

Op 28 februari 2019 heeft de gemeenteraad het controleprotocol 2018 vastgesteld. In dit controleprotocol zijn de reikwijdte en de kaders voor de accountantscontrole voor de jaarrekening 2018 vastgelegd.

Bij rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. De accountant hoeft niet vast te stellen of alle handelingen binnen de gemeente conform de geldende wet- en regelgeving zijn verricht. De aandacht blijft beperkt tot die handelingen waaruit financiële gevolgen voortkomen en die als baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening worden verantwoord. Het gaat dus om de financiële rechtmatigheid.

De controle op de financiële rechtmatigheid is de kern van de controle door de accountant. Bij de controle op de rechtmatigheid van niet financiële beheershandelingen kan worden volstaan met het beoordelen van het interne systeem van risicoafweging.

Het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) kent een negental toetsingscriteria die bepalen of een financiële beheershandeling al dan niet rechtmatig is uitgevoerd.

Zes criteria worden van oudsher al door de accountant in de getrouwheidscontrole getoetst: het calculatie-, het valuerings-, het leverings-, het adresserings-, het volledigheids- en het aanvaardbaarheids criterium.

Er zijn drie aanvullende criteria van belang bij de controle op een rechtmatige totstandkoming van de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties:

1. Begrotingscriterium.
2. Voorwaardencriterium.
3. M&O criterium (Misbruik en Oneigenlijk gebruik).

Hieronder wordt verantwoording afgelegd over het begrotingscriterium.

### 1. Begrotingscriterium

Op grond van de financiële verordening is bepaald dat begrotingsoverschrijdingen niet zijn toegestaan.

In onze financiële verordening is vastgelegd dat de grootste verschillen (€ 25.000 of meer), per saldo en per product of investering worden toegelicht. Deze toelichting is in deze jaarrekening per programma opgenomen.

Voor de afsluitende oordeelsvorming door de gemeenteraad is van belang of een eventuele begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn is voorbehouden aan de raad.

In het controleprotocol 2018 is opgenomen dat voor de toetsing van eventuele begrotingsafwijkingen de volgende tabel wordt gehanteerd. Zoals opgenomen in de kadernota rechtmatigheid 2018. Deze tabel gaat uit van kostenoverschrijdingen, dat wil zeggen: hoger saldo lasten en baten, uitgaande van meer lasten dan geraamd.

<b>Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:</b>		<b>Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel</b>	<b>Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel</b>
1.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend. Bijvoorbeeld: de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2.	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar er is geen voorstel tot begrotingswijziging ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3.	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	

4.	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter pas bij het opstellen van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) budgetoverschrijding.	X	
5.	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten, die achteraf gezien als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. a. geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar b. geconstateerd na het verantwoordingsjaar	X	X
7.	Kostenoverschrijding op geactiveerde investeringen, waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. a. in het jaar van investeren b. afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat er, ten opzichte van de begroting 2018 na wijziging, sprake is van begrotingsoverschrijdingen bij:

1. een aantal programma's
2. geen enkele investering.

In het vervolg van deze paragraaf worden de overschrijdingen toegelicht. Daarbij wordt tevens de relatie gelegd met de hierboven opgenomen tabel.

#### A. PROGRAMMA'S

In de hierna opgenomen overzichten wordt, voor elk programma waarbij sprake is van een overschrijding, waarbij baten en lasten gesaldeerd worden, van de na wijziging geraamde **lasten en baten**, aangegeven:

- a. het verschil tussen de begroting voor en na wijziging, de realisatie, en het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie.
- b. een analyse van de grootste verschillen (€ 25.000 of meer).
- c. het soort overschrijding zoals opgenomen in de tabel.

+ = nadeel

- = voordeel

alle bedragen zijn x € 1.000

Programma A:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2018	Vershil begroting vs realisatie 2018
Bestuur en ondersteuning & veiligheid				
Lasten	7.007	6.935	6.983	49
Het betreft een niet nader te verklaren klein verschil (< 3%).				

Programma B:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2018	Vershil begroting vs realisatie 2018
Verkeer en vervoer				
Lasten	734	804	800	-4
Er is geen sprake van hogere lasten dan was voorzien.				

<b>Programma C:</b>	<b>Begroting voor wijziging</b>	<b>Begroting na wijziging</b>	<b>Realisatie 2018</b>	<b>Vershil begroting vs realisatie 2018</b>
<b>Economie &amp; VHROSV</b>				
Lasten	3.973	5.922	14.489	8.566
Oorzaak overschrijding: Bouwgrondexploitatie. Hoger lasten Bouwgrondexploitatie.				7.008
Oorzaak overschrijding: Afkoop Tielemans (afwikkeling krediet t.l.v. algemene dienst) Hoger lasten Afkoop Tielemans , de kosten vallen binnen de kaders cf. Raadsbesluit.				1.546
<b>Saldo</b>				<b>13</b>
soort overschrijding categorie 3: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 7.008				
soort overschrijding categorie 3: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 1.546				

<b>Programma D:</b>	<b>Begroting voor wijziging</b>	<b>Begroting na wijziging</b>	<b>Realisatie 2018</b>	<b>Vershil begroting vs realisatie 2018</b>
<b>Onderwijs &amp; sport, cultuur en recreatie</b>				
Lasten	2.114	2.307	2.334	28
Het betreft een niet nader te verklaren klein verschil (< 3%).				

<b>Programma E:</b>	<b>Begroting voor wijziging</b>	<b>Begroting na wijziging</b>	<b>Realisatie 2018</b>	<b>Vershil begroting vs realisatie 2018</b>
<b>Sociaal domein</b>				
Lasten	8.127	8.084	7.892	-192
Er is geen sprake van hogere lasten dan was voorzien.				

<b>Programma F:</b>	<b>Begroting voor wijziging</b>	<b>Begroting na wijziging</b>	<b>Realisatie 2018</b>	<b>Vershil begroting vs realisatie 2018</b>
<b>Volksgezondheid en milieu</b>				
Lasten	2.069	2.123	2.453	329
Oorzaak overschrijding: Riolering - vGRP Hogere lasten Riolering - vGRP				187
Oorzaak overschrijding: Vuilinzameling en verwerking. Hogere lasten storting in de voorziening afvalstoffenheffing & bijdrage aan RMB				111
Oorzaak overschrijding: Uitvoering milieuwetgeving. Hogere lasten door werkzaamheden uitvoering milieuwetgeving.				26
<b>Saldo</b>				<b>6</b>
soort overschrijding categorie 3: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 187				
soort overschrijding categorie 3: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 111				
soort overschrijding categorie 4: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 26				

## B. INVESTERINGEN

In de jaarrekening 2018 (zie hiervoor bijlagen E) is een overzicht opgenomen waarin de afloop voor investeringen van beschikbaar gestelde kredieten is opgenomen. Uit dit overzicht blijkt dat er bij geen enkele investeringen sprake is geweest van een kredietoverschrijding.

## Bijlage A - Overzicht verloop boekwaarde Grondbedrijf 2018

Complex	Boekwaarde 1-1-2018	Over- boekingen	Grond- verwerving / Sloopkosten	Plankosten	Bouw / Woon- rijpmaken
---------	------------------------	--------------------	---------------------------------------	------------	---------------------------

### A. COMPLEXEN IN EXPLOITATIE

#### *Woningbouw*

De Donk fase 1	138	0	0	576	2.913
De Donk fase 2	416.820	0	0	8.913	114.360
De Peelhorst	1.145.297	0	19.880	1.735	4.849
De Run	3.431.553	0	166.347	14.506	331.968
Irenestraat	-77.978	0	0	1.275	25.426
De Burgt	0	0	0	54.539	0

#### *Bedrijventerein*

Bedrijventerrein De Vlonder West 3e fase	801.032	0	0	3.743	68
Bedrijventerrein Venhorst Kraaiendonk	492.748	0	0	727	251

#### *Mix*

Schutboom	1.657.657	0	0	832	0
De Driedaagse	1.699.879	0	0	4.602	41.359
Centrumontwikkeling - Zuidwand	0	0	1.605.000	204.100	0
Neerbroek Vlonder-Noord	0	0	464.589	11.263	0

<b>Totaal A</b>	<b>9.567.147</b>	<b>0</b>	<b>2.255.816</b>	<b>306.812</b>	<b>521.194</b>
-----------------	------------------	----------	------------------	----------------	----------------

### B. COMPLEXEN IN EXPLOITATIE

Woningbouw	4.915.830	0	186.227	81.544	479.516
Bedrijventerein	1.293.780	0	0	4.470	319
Mix	3.357.536	0	2.069.589	220.798	41.359

<b>Totaal B</b>	<b>9.567.147</b>	<b>0</b>	<b>2.255.816</b>	<b>306.812</b>	<b>521.194</b>
-----------------	------------------	----------	------------------	----------------	----------------

### C. AFGESLOTEN COMPLEXEN

Geen mutaties

<b>Totaal C</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
-----------------	----------	----------	----------	----------	----------

### Per saldo resultaat

\* Met het opstellen van de jaarrekening 2018 is een totale voorziening gevormd voor het te verwachten verlies op de Centrumontwikkeling - Zuidwand van € 4.100.000.



Rente	Alg dienst door-berekening	Voorziening n.t.m.kosten	Bijdragen (Baten)	Grond-verkopen	Gerealiseerd resultaat	Mutatie verlies voorziening *	Boekwaarde 31-12-2018
-------	----------------------------	--------------------------	-------------------	----------------	------------------------	-------------------------------	-----------------------

2	5.000	0	0	153.170	-14.000	0	-158.541
6.919	45.000	0	0	1.108.550	135.000	0	-381.538
19.012	5.000	0	0	343.560	0	-125.000	727.213
56.964	60.000	0	0	3.183.830	0	160.000	1.037.508
-1.294	5.000	0	0	0	0	0	-47.572
0	0	0	0	0	0	0	54.539

13.297	5.000	0	0	189.140	0	0	634.000
8.180	5.000	0	0	0	0	0	506.906

27.517	5.000	0	2.222	0	0	0	1.688.784
28.218	15.000	0	0	0	20.000	0	1.809.058
0	10.000	0	0	0	0	-1.819.100	0
0	0	0	0	0	0	0	475.852

<b>158.815</b>	<b>160.000</b>	<b>0</b>	<b>2.222</b>	<b>4.978.250</b>	<b>141.000</b>	<b>-1.784.100</b>	<b>6.346.210</b>
----------------	----------------	----------	--------------	------------------	----------------	-------------------	------------------

81.603	120.000	0	0	4.789.110	121.000	35.000	1.231.610
21.477	10.000	0	0	189.140	0	0	1.140.906
55.735	30.000	0	2.222	0	20.000	-1.819.100	3.973.695

<b>158.815</b>	<b>160.000</b>	<b>0</b>	<b>2.222</b>	<b>4.978.250</b>	<b>141.000</b>	<b>-1.784.100</b>	<b>6.346.210</b>
----------------	----------------	----------	--------------	------------------	----------------	-------------------	------------------

<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

**141.000**

## Bijlage B - Overzicht van Reserves & Voorzieningen

	Saldo 1/1	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31/12
<b>Totaal</b>	<b>16.052.020</b>	<b>8.213.371</b>	<b>10.153.261</b>	<b>14.112.131</b>
Reserves	12.123.205	3.439.162	9.043.399	6.518.967
1. Saldo van rekening	3.350.667	0	3.350.667	0
980310 Saldo van de rekening A.D.	3.350.667	0	3.350.667	0
2. Algemene reserves	8.045.611	3.350.667	5.645.935	5.750.343
980010 Vaste reserve	1.000.000	0	0	1.000.000
980011 Algemene reserve	4.971.240	3.350.667	5.645.935	2.675.972
980060 Vaste reserve grondbedrijf	401.261	0	0	401.261
980061 Algemene reserve grondbedrijf	1.673.110	0	0	1.673.110
4. Overige bestemmingsreserves	726.927	88.495	46.797	768.625
980230 Boecult	45.397	5.000	998	49.399
980231 Monumentenbeleid	37.500	0	1.350	36.150
980233 Fonds kunst & cultuur	145.831	0	10.127	135.704
980234 Fonds bovenwijkse voorzieningen	17.627	0	0	17.627
980235 Fonds groen voor rood	30.404	0	9.826	20.578
980236 Pensioen gewezen wethouder	157.861	0	13.169	144.693
980237 Vitaal Buitengebied Boekel	131.427	83.495	0	214.922
980238 Risicoafdekking BoekelNet	100.000	0	0	100.000
980239 Egalisatiereserve Stg. Speeltrein	60.879	0	11.326	49.552
980240 Budgetoverhevelingen	0	0	0	0
<b>Totaal Voorzieningen</b>	<b>3.928.816</b>	<b>4.774.209</b>	<b>1.109.862</b>	<b>7.593.163</b>
1 Voorzieningen	3.928.816	4.774.209	1.109.862	7.593.163
980410 Wegbeheer	425.848	263.000	326.160	362.688
980411 Groot onderhoud gebouwen	193.210	80.000	39.634	233.577
980412 Pensioenverplichtingen	527.516	13.830	387.492	153.854
980413 Verliesgevende complexen	2.273.000	4.225.000	160.000	6.338.000
980414 Gemeentelijk Rioleringsplan	0	0	0	0
980415 Voorziening afvalstoffenheffing	259.880	39.217	0	299.097
980416 Nog te maken kosten afgesloten complexen	52.784	0	0	52.784
980510 Voorziening dubieuze debiteuren	196.577	153.163	196.577	153.163

<b>Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen</b>												
S=structureel / I=incidenteel	Saldo	Rekening	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting
	01-01-'18	2018	01-01-'19	2019	01-01-'20	2020	01-01-'21	2021	01-01-'22	2022	01-01-'23	
<b>980310: Saldo van de rekening algemene dienst</b>	<b>3.350.667</b>	<b>-3.350.667</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Saldo Algemene Dienst 2017	3.350.667	-3.350.667	0	0		0		0		0		
<b>980010: Vaste reserve</b>	<b>1.000.000</b>	<b>0</b>	<b>1.000.000</b>	<b>0</b>	<b>1.000.000</b>	<b>0</b>	<b>1.000.000</b>	<b>0</b>	<b>1.000.000</b>	<b>0</b>	<b>1.000.000</b>	<b>0</b>
Geen mutaties												
<b>980011: Algemene reserve</b>	<b>4.971.240</b>	<b>-2.295.268</b>	<b>2.675.972</b>	<b>-306.065</b>	<b>2.369.907</b>	<b>0</b>	<b>2.369.907</b>	<b>0</b>	<b>2.369.907</b>	<b>0</b>	<b>2.369.907</b>	<b>0</b>
Overhevelen voorziening ivm Centrum ontwikkeling	I	-4.100.000		0		0		0		0		0
Voordelig saldo rekening 2017	I	3.350.667		0		0		0		0		0
Afkopen overeenkomst - IV Langstraat	I	-1.545.935		-306.065		0		0		0		0
<b>980060: Vaste reserve grondbedrijf</b>	<b>401.261</b>	<b>0</b>	<b>401.261</b>	<b>0</b>	<b>401.261</b>	<b>0</b>	<b>401.261</b>	<b>0</b>	<b>401.261</b>	<b>0</b>	<b>401.261</b>	<b>0</b>
Geen mutaties												
<b>980061: Algemene reserve grondbedrijf</b>	<b>1.673.110</b>	<b>0</b>	<b>1.673.110</b>	<b>0</b>	<b>1.673.110</b>	<b>0</b>	<b>1.673.110</b>	<b>0</b>	<b>1.673.110</b>	<b>0</b>	<b>1.673.110</b>	<b>0</b>
Geen mutaties												
<b>980230: BoeCult</b>	<b>45.397</b>	<b>4.002</b>	<b>49.399</b>	<b>5.000</b>	<b>54.399</b>	<b>5.000</b>	<b>59.399</b>	<b>5.000</b>	<b>64.399</b>	<b>5.000</b>	<b>69.399</b>	<b>5.000</b>
Van reserve Fonds kunst en cultuur	S	5.000		5.000		5.000		5.000		5.000		5.000
onttrekking reserve Boecult (nadelig Saldo)		-998		0		0		0		0		0
<b>980231: Monumentenbeleid</b>	<b>37.500</b>	<b>-1.350</b>	<b>36.150</b>	<b>0</b>	<b>36.150</b>	<b>0</b>	<b>36.150</b>	<b>0</b>	<b>36.150</b>	<b>0</b>	<b>36.150</b>	<b>0</b>
Onttrekking resultaat monumentenbeleid		-1.350		0		0		0		0		0
<b>980233: Fonds kunst en cultuur</b>	<b>145.831</b>	<b>-10.127</b>	<b>135.704</b>	<b>-10.000</b>	<b>125.704</b>	<b>-10.000</b>	<b>115.704</b>	<b>-5.000</b>	<b>110.704</b>	<b>-5.000</b>	<b>105.704</b>	<b>0</b>
Naar reserve Boecult	S	-5.000		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000
Deelname de Cultuurloper 2017-2020	I	-5.127		-5.000		-5.000		0		0		0
<b>980234: Fonds bovenwijkse voorziening</b>	<b>17.627</b>	<b>0</b>	<b>17.627</b>	<b>0</b>	<b>17.627</b>	<b>0</b>	<b>17.627</b>	<b>0</b>	<b>17.627</b>	<b>0</b>	<b>17.627</b>	<b>0</b>
Geen mutaties												
<b>980235: Fonds groen voor rood</b>	<b>30.404</b>	<b>-9.826</b>	<b>20.578</b>	<b>-5.000</b>	<b>15.578</b>	<b>0</b>	<b>15.578</b>	<b>0</b>	<b>15.578</b>	<b>0</b>	<b>15.578</b>	<b>0</b>
Plan van aanpak stimuleringskader Groen-Blauwe diensten	I	-9.826		-5.000		0		0		0		0

<b>Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen</b>												
S=structureel / I=incidenteel	Saldo	Rekening	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting
	01-01-'18	2018	01-01-'19	2019	01-01-'20	2020	01-01-'21	2021	01-01-'22	2022	01-01-'23	
<b>980236: Pensioen gewezen wethouder</b>	<b>157.861</b>	<b>-13.169</b>	<b>144.693</b>	<b>-18.281</b>	<b>126.412</b>	<b>-21.696</b>	<b>104.716</b>	<b>-21.696</b>	<b>83.020</b>	<b>-21.696</b>	<b>61.324</b>	
Uitbetaling pensioen gewezen wethouder	S	-13.169		-18.281		-21.696		-21.696		-21.696		
<b>980237: Vitaal buitengebied Boekel</b>	<b>131.427</b>	<b>83.495</b>	<b>214.922</b>	<b>-129.500</b>	<b>85.422</b>	<b>0</b>	<b>85.422</b>	<b>0</b>	<b>85.422</b>	<b>0</b>	<b>85.422</b>	
Uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel	I	0		-129.500		0		0		0		
Storting Ontwikkelingsbijdrage	I	83.495		0		0		0		0		
<b>980238: Risicoafdekking BoekelNet</b>	<b>100.000</b>	<b>0</b>	<b>100.000</b>	<b>0</b>	<b>100.000</b>	<b>0</b>	<b>100.000</b>	<b>0</b>	<b>100.000</b>	<b>0</b>	<b>100.000</b>	
Geen mutaties												
<b>980239: Egalisatiereserve Stg. Speeltrein</b>	<b>60.879</b>	<b>-11.326</b>	<b>49.552</b>	<b>0</b>	<b>49.552</b>	<b>0</b>	<b>49.552</b>	<b>0</b>	<b>49.552</b>	<b>0</b>	<b>49.552</b>	
Onttrekking saldo exploitatie 2018		-11.326		0		0		0		0		
<b>980410: Wegbeheer</b>	<b>425.848</b>	<b>-63.160</b>	<b>362.688</b>	<b>-289.350</b>	<b>73.338</b>	<b>-36.715</b>	<b>36.623</b>	<b>-10.715</b>	<b>25.908</b>	<b>-21.715</b>	<b>4.193</b>	
Storting wegbeheer		263.000		320.000		320.000		320.000		320.000		
Uitvoering wegbeheerplan		0		-582.715		-356.715		-330.715		-341.715		
Actualisatie wegbeheerplan		-18.848		0		0		0		0		
Asfaltonderhoud 2017		-44.799		0		0		0		0		
Reconstructie Vlonder Zuid		-262.513		-26.635		0		0		0		
<b>980411: Onderhoud gebouwen</b>	<b>193.210</b>	<b>40.366</b>	<b>233.577</b>	<b>46.714</b>	<b>280.291</b>	<b>-1.734</b>	<b>278.557</b>	<b>-19.587</b>	<b>258.970</b>	<b>21.395</b>	<b>280.365</b>	
Storting voorziening technisch onderhoud		80.000		80.000		80.000		80.000		80.000		
Onderhoudskosten cf. meerjarenplanning		-39.634		-33.286		-81.734		-99.587		-58.605		
<b>980412: Pensioenverplichting</b>	<b>527.516</b>	<b>-373.662</b>	<b>153.854</b>	<b>60.000</b>	<b>213.854</b>	<b>60.000</b>	<b>273.854</b>	<b>60.000</b>	<b>333.854</b>	<b>60.000</b>	<b>393.854</b>	
Storting pensioenverplichting		13.830		60.000		60.000		60.000		60.000		
Waardeoverdracht pensioenaanspraken		-387.492		0		0		0		0		
<b>980413: Verliesgevende complexen</b>	<b>2.273.000</b>	<b>4.065.000</b>	<b>6.338.000</b>	<b>0</b>	<b>6.338.000</b>	<b>0</b>	<b>6.338.000</b>	<b>0</b>	<b>6.338.000</b>	<b>0</b>	<b>6.338.000</b>	
Centrum ontwikkeling		4.100.000		0		0		0		0		
Peelhorst		125.000		0		0		0		0		
De Run		-160.000		0		0		0		0		

<b>Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen</b>	<b>Saldo</b>	<b>Rekening</b>	<b>Saldo</b>	<b>begroting</b>	<b>Saldo</b>	<b>begroting</b>	<b>Saldo</b>	<b>begroting</b>	<b>Saldo</b>	<b>begroting</b>	<b>Saldo</b>	<b>begroting</b>
<b>S=structureel / I=incidenteel</b>	<b>S/I</b>	<b>01-01-'18</b>	<b>2018</b>	<b>01-01-'19</b>	<b>2019</b>	<b>01-01-'20</b>	<b>2020</b>	<b>01-01-'21</b>	<b>2021</b>	<b>01-01-'22</b>	<b>2022</b>	<b>01-01-'23</b>
<b>980414: Gemeentelijk rioleringsplan</b>		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geen mutaties												
<b>980415: Afvalstoffenheffing</b>		259.880	39.217	299.097	0	299.097	0	299.097	0	299.097	0	299.097
Exploitatieresultaat 2018												
			39.217		0		0		0		0	
<b>980416: Nog te maken kosten afgesloten complexen</b>		52.784	0	52.784	0	52.784	0	52.784	0	52.784	0	52.784
Geen mutaties												
<b>980510: Voorziening dubieuze debiteuren</b>		196.577	-43.414	153.163	0	153.163	0	153.163	0	153.163	0	153.163
Saldo dubieuze debiteur SoZa 2017 (vrijval)												
			-146.928		0		0		0		0	
Saldo dubieuze debiteur BSOB 2017 (vrijval)												
			-49.649		0		0		0		0	
Saldo dubieuze debiteur SoZa 2018												
			134.434		0		0		0		0	
Saldo dubieuze debiteur BSOB 2018												
			18.729		0		0		0		0	
<b>Totaal mutaties reserves (exclusief voorzieningen)</b>		<b>8.772.538</b>	<b>-5.459.901</b>	<b>6.518.967</b>	<b>-722.846</b>	<b>6.055.121</b>	<b>-26.696</b>	<b>6.028.425</b>	<b>-21.696</b>	<b>6.006.729</b>	<b>-21.696</b>	<b>5.985.033</b>

## **Bijlage D - Toelichting aard en reden van reserve en voorziening**

### **ALGEMENE RESERVES**

#### **980010 Vaste reserve**

De vaste algemene reserve is bestemd voor opvang van tekorten en buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen. Cf. Nota financieel beleid 2015 (Raadsbesluit 11 december 2014) is de minimale omvang van deze reserve € 100 per inwoner.

#### **980011 Algemene reserve**

Deze reserve is vrij aanwendbaar. In de jaarrekening 2018 zijn alle claims, voor zover deze per 1 april 2019 bekend waren, geactualiseerd.

#### **980060 Vaste reserve grondbedrijf**

Het doel van deze reserve is om risico's in de grondexploitatie, die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen, op te vangen. Jaarlijks wordt een analyse van de weerstandscapaciteit in relatie tot de hoogte van de vaste reserve grondbedrijf gemaakt.

#### **980061 Algemene reserve grondbedrijf**

Deze reserve is vrij aanwendbaar in het kader van de grondexploitatie. In de jaarrekening 2018 zijn alle claims, voor zover deze per 1 april 2019 bekend waren, geactualiseerd.

### **OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES**

#### **980230 Boecult**

Dit betreft een egaliseringsreserve, jaarlijks wordt € 5.000 gestort vanuit fonds Kunst en Cultuur. Het exploitatieresultaat wordt jaarlijks via deze reserve afgewikkeld.

#### **980231 Monumentenbeleid**

In de vergadering van 20 mei 2008 heeft de raad besloten de reserve Monumentenbeleid te handhaven met een maximum van € 40.000. Doel van deze reserve is het kunnen verstrekken van bijdragen voor behoud van cultuurhistorisch waardevolle panden. Het verlenen van subsidies voor restauratie- en onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke monumenten valt hieronder.

#### **980233 Fonds kunst & cultuur**

De doelstelling van dit fonds is investeringen in andersoortige inrichtingselementen, die een extra kwalitatieve impuls betekenen voor het openbaar gebied: Beeldende Kunst en Cultuur te kunnen bekostigen. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

#### **980234 Fonds bovenwijkse voorzieningen**

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

#### **980235 Fonds groen voor rood**

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

#### **980236 Pensioen gewezen wethouder**

Het doel is de dekking van toekomstige pensioenverplichtingen van gewezen wethouder.

#### **980237 Vitaal buitengebied Boekel**

Het fonds Vitaal Buitengebied Boekel moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbetering van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die

voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit de Verordening Ruimte of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel.

#### **980238 Risicoafdekking BoekelNet**

De garantstelling kent een premieafdracht van € 38.000 per jaar. Deze premie wordt in deze reserve gestort tot een maximaal bedrag van € 100.000, cf. Raadsbesluit 20 november 2012.

#### **980239 Egalisatiereserve Stg. Speeltrein**

Dit betreft een egalisatiereserve, jaarlijks wordt een bedrag begroot in de exploitatie van € 15.000. Hiervan zullen de kosten voor onderhoud en vervangingsinvesteringen worden gedekt. De over- en onderschrijdingen zullen worden geëgaliseerd middels deze reserve, Cf. Raadsbesluit 15 december 2016.

#### **980240 Budgetoverheveling**

Ten behoeve van een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering, alsmede met het oog op de rechtmatigheidseis is het noodzakelijk dat er een mogelijkheid is om bepaalde budgetten over te hevelen naar een volgend boekjaar. Met het vaststellen van het Controle-en rapportageprotocol accountantscontrole jaarrekening 2018 van gemeente Boekel, raadsbesluit d.d. 28 februari 2019 is hierin voorzien. Met de jaarrekening 2018 is hier geen gebruik van gemaakt.

### **VOORZIENINGEN**

#### **980410 Voorziening wegbeheer**

Doel van deze voorziening is grote fluctuaties in onderhoudskosten op te vangen (egalisatie). Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheerplan, Cf. Raadsbesluit 15 december 2016. In deze laatste bijstelling is het onderhoud tot en met 2021 beschreven.

#### **980411 Voorziening onderhoud gebouwen**

De gemeente beschikt over financiële beheersplannen voor de gebouwen in eigendom van de gemeente. Om de kwaliteit van de gebouwen op het gewenste niveau te houden is het van belang dat het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met de onderliggende financiële beheersplannen.

#### **980412 Voorziening pensioenverplichtingen**

Pensioenvoorziening voor de zittende wethouders op basis van actuariële waarde berekeningen.

#### **980413 Voorziening verliesgevende complexen**

De voorziening is gevormd voor het afdekken van verliesgevende grondbedrijf complexen, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Ter zake wordt verwezen naar de bijlage A1 van de voorliggende jaarrekening 2018. Bij het vormen van de hoogte van de voorziening is uitgegaan van de notitie grondexploitatie 2016 van de commissie BBV.

#### **980414 Voorziening gemeentelijk rioleringsplan**

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor de riolering begrotingstechnisch budgettair neutraal, met uitzondering van de BTW-component, worden opgenomen. Daarop wordt het tarief rioolrecht gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van rioolrechten te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

#### **980415 Voorziening afvalstoffenheffing**

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor het inzamelen van afval begrotingstechnisch budgettair neutraal zijn, met uitzondering van de BTW-component. Daarop wordt het tarief afvalstoffenheffing gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van afvalstoffenheffing te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

#### **980416 Voorziening nog te maken kosten afgesloten complexen grondbedrijf**

Voor een aantal afgesloten grondbedrijf complexen zijn nog te maken kosten geraamd.

#### **980510 Voorziening dubieuze debiteuren**

Betreft een voorziening voor dubieuze debiteuren. Met name debiteuren inzake leenbijstand en BSOB, daar waar er een risico is dat men niet aan de betaalverplichtingen (aflossing) kan voldoen.

Bijlage E - Overzicht kredieten Rekening 2018

Interne Order	Omschrijving	Start Krediet	Krediet 01.01.2018	Jaar	Besluit	Zaak nummer	Document nummer	Datum	Uitg./Ink t/m 31.12.2017	Uitg(+)/ ink (-) totaal 2018	Restant Krediet 31.12.2018	Dekking	Opmerkingen n.a.v. Rekening 2018
<b>A. Bestuur en ondersteuning &amp; Veiligheid</b>													
2018:	Sta en zit bureau's	34.925	34.925	2018	n.v.t.				0	35.365	-440	Afschrijven in 10 jaren	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	0	34.925						0	35.365	-440		
2018:	Digitale handtekening	18.720	18.720	2018	B&W	Z/036295	BW/000678	3-4-2018	0	13.041	5.679	Afschrijven in 3 jaren	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	18.720	18.720						0	13.041	5.679		
2018:	BAG 2.0	17.000	17.000	2018	B&W	Z/036295	BW/000678	3-4-2018	0	15.017	1.983	Afschrijven in 5 jaren	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	17.000	17.000						0	15.017	1.983		
<b>B. Verkeer en vervoer</b>													
2017:	Bestemmingsplan Randweg 2015	155.579	0	2015	B&W	Z/029110	AB/017060	12-10-2015	85.498	-77.790	0	t.g.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	155.579	0						163.287	0	0		
	*Inkomsten (bijdrage Provincie)	0	0						-77.789	-77.790	0	t.g.v. exploitatie	
2017:	Kavelcoördinator Randweg 2015/2016/2017/2018	59.500	0						53.534	8.409	-8.409	t.l.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven 2015	35.000	0	2015	B&W	Z/029110	AB/017060	12-10-2015	6.505	0	0	t.l.v. exploitatie 2015	
	*Uitgaven 2016	0	0						27.717	0	0	t.l.v. exploitatie 2016	
	*Uitgaven 2017	24.500	0	2017	B&W	Z/034045	BW/000133	25-4-2017	19.312	0	0	t.l.v. exploitatie 2017	
	*Uitgaven 2018	0	0						0	8.409	-8.409	t.l.v. exploitatie 2018	
2017:	Overige kosten Randweg 2015/2016/2017/2018	10.000	0	2015	B&W	Z/029110	AB/017060	12-10-2015	73.256	41.037	-41.037	t.l.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven 2015	10.000	0						15.860	0	0	t.l.v. exploitatie 2015	
	*Uitgaven 2016	0	0						31.927	0	0	t.l.v. exploitatie 2016	
	*Uitgaven 2017	0	0						25.469	0	0	t.l.v. exploitatie 2017	
	*Uitgaven 2018	0	0						0	43.218	-43.218	t.l.v. exploitatie 2018	
	*Inkomsten 2018	0	0						0	#WAARDE!	2.181	t.l.v. exploitatie 2018	
2017:	Kabels & leidingen actualisatie beleid en beheer	0	0	2016	B&W	Z/028425	AB/016220	26-5-2015	0	0	0	t.l.v. voorziening	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	12.000	0						4.600	0	0		
	*Inkomsten (voorziening wegbeheer)	-12.000	0						-4.600	0	0		
2017:	Openbare verlichting 2017/2018	79.000	79.000	2017	Raad	Z/031141	AB/020040	10-11-2016	0	75.683	3.317	Afschrijven in 25 jaar	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven 2018	53.000	79.000						0	75.683	3.317		
2018:	Asfaltonderhoud 2018	0	0	2016	Raad	Z/032382	AB/020429	15-12-2016	0	0	0	t.l.v. voorziening	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	44.000	44.000						0	44.799	-799		
	*Inkomsten (voorziening wegbeheer)	-44.000	-44.000						0	-44.799	799		
2018:	Beleid-beheerplan wegen 2018-2022	0	12.000	2018	Raad	Z/032382	AB/020429	15-12-2016	0	0	0	t.l.v. voorziening	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	12.000	12.000						0	18.848	-6.848		
	*Inkomsten (voorziening wegbeheer)	-12.000	-12.000						0	-18.848	6.848		
2018:	Openbare ruimte ontw. Kindpark	868.000	868.000	2018	Raad	Z/038516	AB/024499	13-12-2018	0	28.900	839.100	Afschrijven in 20 jaar	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven		868.000						0	28.900	839.100		
	*Inkomsten								0	0	0		



Bijlage E - Overzicht kredieten Rekening 2018

Interne Order	Omschrijving	Start Krediet	Krediet 01.01.2018	Jaar	Besluit	Zaak nummer	Document nummer	Datum	Uitg./Ink t/m 31.12.2017	Uitg(+)/ ink (-) totaal 2018	Restant Krediet 31.12.2018	Dekking	Opmerkingen n.a.v. Rekening 2018
<b>C. Economie &amp; VHROSV</b>													
2017:	Inventarisatie gemeentegrond	0	0	2016	B&W	Z/032006	AB/020682	6-12-2016	4.712	37.855	-42.567	t.i.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	0	0						24.012	71.338	-95.350	t.i.v. exploitatie	
	*Inkomsten (verkoop gronden)	0	0						-19.300	-33.483	52.783	t.i.v. exploitatie	
2018:	Afkoop Tielemans Langstraat	0	0	2018	Raad	Z/036569	AB/023681	28-6-2018	0	0	0	t.i.v. Alg. reserve	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	1.852.000	1.852.000						0	1.545.935	306.065		
	*Inkomsten (algemene reserve)	-1.852.000	-1.852.000						0	-1.545.935	-306.065		
2018:	Anterieure overeenkomst Bedrijventerrein Zandhoek	-429.521	-429.521	2018	Raad	Z/036370	AB/023635	28-6-2018	0	-229.961	-429.521	t.g.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	162.250	162.250						0	0	162.250		
	*Inkomsten	-591.771	-591.771						0	-229.961	-591.771		
2017:	Plan van aanpak stimuleringskader Groene-Blauwe diensten	0	0	2010	Raad			8-7-2010 / 14-	0	0	0	t.i.v. fonds	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	100.000	0		B&W	Z/007028	AB/002487	3-11-2009	81.087	9.826	9.087		
	*Inkomsten (fonds groen voor rood)	-100.000	0		B&W	Z/007028	AB/004189	22-6-2010	-81.087	-9.826	-9.087		
2017:	Exploitatiebijdrage Meidoornstraat appartementen	-30.000	-30.000	2017	Raad	Z/032886	AB/022080	5-9-2017	-30.000	-30.000	0	t.g.v. exploitatie	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	0	0		B&W	Z/032886	AB/020637	6-12-2016	0	2.684	-2.684		
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	-30.000	-30.000		B&W	Z/032886	AB/020750	7-12-2016	-30.000	-32.684	2.684		
2018:	Anterieure overeenkomst (Julianastraat/ Pinksterbloem)	-195.000	-195.000	2018	B&W	Z/034253	BW/000384	10-10-2017	0	-190.256	0	t.g.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	0	0						0	4.745	0		
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	-195.000	-195.000						0	-195.000	0		
2018:	Exploitatiebijdrage Daniël de Brouwerstraat	-100.000	-100.000	2018	Overeenkomst	Z/000927	AI/055190	31-7-2013	0	-33.333	0	t.g.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	0	0						0	0	0	t.i.v. exploitatie	
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	-100.000	-100.000						0	-33.333	0	t.g.v. exploitatie	
2018:	Anterieure overeenkomst Bergstraat	-80.000	-80.000	2018	B&W	Z/032684	BW/000806	2-6-2018	0	-50.000	0	t.g.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	0	0		Overeenkomst	Z/032684	AI/086609	2-7-2018	0	0	0	t.i.v. exploitatie	
	*Inkomsten	-80.000	-80.000						0	-50.000	0	t.g.v. exploitatie	
2018:	Bouwproject Venhorst Andusta Beheer	-67.500	-67.500	2018	B&W	Z/35231	BW/000819	3-9-2018	0	-36.568	0	t.g.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	0	0		Overeenkomst	Z/35231	AI/087611	10-9-2018	0	3.433	0	t.i.v. exploitatie	
	*Inkomsten	-67.500	-67.500						0	-40.000	0	t.g.v. exploitatie	
2018:	Ruimte voor ruimte titels	0	0	2018	B&W	Z/031301	BW/000317	29-8-2017	0	-1.075.000	0	t.g.v. balans	Aanhouden met JR 2018
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	0	0						0	-1.075.000	0	t.g.v. balans	
										0			
2017:	Centrum Oost	0	0	2015	Raad	Z/029404	ABI018600	26-5-2016	-357.384	-357.182	0	t.g.v. exploitatie	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	0	0		B&W	Z/029404	AB/018601	29-3-2016	217.615	8.282	0	t.i.v. exploitatie	
	*Inkomsten	0	0						-574.999	-365.464	0	t.g.v. exploitatie	
<b>D. Onderwijs &amp; Sport, cultuur en recreatie</b>													
2017:	Vorbereidingskrediet nieuwbouw KindPark	4.990.000	4.987.432	2018	Raad	Z/034053	AB/023667	28-6-2018	0	2.489.887	2.497.545	Afschrijven in 40 jaren	Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	4.990.000	4.987.432		B&W	Z/034053	BW/000795	5-6-2018	56.827	2.489.887	2.497.545		
<b>E. Sociaal domein</b>													
2018:	Lift Nia Domo	17.500	17.500	2018	B&W	Z/037466	BW/000908	18-9-2018	0	17.500	0	Afschrijven in 20 jaren	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	17.500	17.500						0	17.500	0		

Bijlage E - Overzicht kredieten Rekening 2018

Interne Order	Omschrijving	Start Krediet	Krediet 01.01.2018	Jaar	Besluit	Zaak nummer	Document nummer	Datum	Uitg./Ink t/m 31.12.2017	Uitg(+)/ ink (-). totaal 2018	Restant Krediet 31.12.2018	Dekking	Opmerkingen n.a.v. Rekening 2018
<b>F. Volksgezondheid en milieu</b>													
	<b>2017: Opstellen regionaal onderhoudsbestek hoofdrioolgemalen</b>	<b>7.000</b>	<b>7.000</b>	<b>2016</b>	n.v.t.	Z/032447	AU/044958	18-10-2016	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>		Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	7.000	7.000						9.130	12.347	-5.347		
	*Inkomsten (div. externe partijen)	0	0						-9.130	-8.701	8.701		
	*Inkomsten (vGRP)	0	0						0	-3.646	-3.646		
	<b>2017: Reconstructie Vlonder Zuid 2017</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2017</b>	Raad	Z/033761	AB/022908	19-2-2018	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>		Aanhouden met JR 2018
	*Uitgaven	794.900	794.900		B&W	Z/033761	BW/000509	19-12-2017	30.807	737.458	57.442		
	*Inkomsten (vGRP)	-474.945	-474.945						-30.807	-474.945	0	Af schrijven in 60 jaar	
	*Inkomsten (Voorziening Wegbeheer)	-319.955	-319.955						0	-262.513	-57.442	t.l.v. voorziening	
	<b>2017: Wateroverlast Bovenstehuis</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2017</b>	Raad	Z/030221	AB/021900	12-10-2017	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>		Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	185.000	0		B&W	Z/030221	BW/000332	5-9-2017	175.750	9.250	-9.250		
	*Inkomsten (vGRP)	-110.000	0		B&W	Z/030221	BW/000266	11-7-2017	-100.750	-9.250	9.250		
	*Afrekening (Algemene Reserve)	-75.000	0						-75.000	0	0		
	<b>2017: Saldo voorziening GRP</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2017</b>	Raad	Z/031955	AB/021438	1-6-2017	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	t.l.v exploitatie	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	0	0						45.218	0	0		
	*Inkomsten	0	0						-45.218	0	0		
	<b>2018: Reconstructie Vlonder Zuid 2018</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2018</b>	Raad	Z/031955	AB/024115	4-10-2018	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	Af schrijven in 60 jaren	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	474.945	474.945						0	474.945	-474.945		
	*Inkomsten (Voorziening GRP)	-474.945	-474.945						0	-474.945	474.945		
	<b>2018: Saldo voorziening GRP 2018</b>	<b>0</b>	<b>0</b>						<b>0</b>	<b>108.127</b>	<b>-108.127</b>	t.l.v Balans	Afsluiten met JR 2018
	*Uitgaven	0	0						0	108.127	-108.127		

## **Bijlage F - Toelichting overzicht kredieten en restant d.d. 31.12.2018**

In bijlage E treft u aan de stand van zaken met betrekking tot de kredieten. Hier zijn alle investeringen verwerkt welke betrekking hebben op de periode tot en met d.d. 31.12.2018, exclusief het Grondbedrijf. Daar waar opmerkelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen kredieten worden deze hier beschreven.

Met de jaarrekening 2018 zijn de volgende kredieten afgesloten.

- PA - 2018: Sta en Zit bureau's
- PA - 2018: Digitale Handtekening
- PB - 2017: Kabels & Leidingen actualisatie beleid en beheer
- PB - 2017: Openbare verlichting 2017/ 2018
- PB - 2018: Asfaltonderhoud 2018
- PB - 2018: Beleid beheerplan wegen 2018 - 2022
- PC - 2017: Exploitatiebijdrage Meidoornstraat appartementen
- PE - 2018: Lift Nia Domo
- PF - 2017: Opstellen regionaal onderhoudsbestek hoofdrioolgemalen
- PF - 2017: Wateroverlast Bovenstehuis
- PF - 2017: Saldo voorziening GRP
- PF - 2018 Reconstructie Vlonder Zuid 2018
- PF - 2018: Saldo voorziening GRP 2018

Er zijn geen noemenswaardige kredietoverschrijdingen op de afgesloten kredieten voor jaarrekening 2018 geconstateerd.

## Bijlage G - Overzicht van (gewaarborgde) geldleningen & garantstellingen

Num-mer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Kredietverstrekker	Gevalen van gemeenschap-pelijke waarborging van de geldleningen		Rente-perc.	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar 2018		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gemeente buitengew. aflossing	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar 2018	
					namen van de andere borgen	grondslag of percentage v/h deel v/d geldlening dat door de gemeente wordt ge-waarborgd		totaal	waarvan door gemeente gewaarborgd			totaal (10+12-13)	waarvan door de gemeente gewaarborgd
1	401.142		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.0076099.01	WSW	50,00%	3,500%	311.526	155.763	0	8.496	303.030	151.515
2	499.158		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.79823.02	WSW	50,00%	2,500%	409.143	204.572	0	11.361	397.782	198.891
3	544.536		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.79822.02	WSW	50,00%	2,500%	446.338	223.169	0	12.394	433.944	216.972
4	2.722.681		Stg. Peelrand Wonen	rabobank 7476	WSW	50,00%	5,720%	2.722.681	1.361.341	0	2.722.681	0	0
5	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.0099658	WSW	50,00%	4,405%	1.500.000	750.000	0	0	1.500.000	750.000
6	1.100.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.100827	WSW	50,00%	3,840%	1.100.000	550.000	0	0	1.100.000	550.000
7	1.100.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.100828	WSW	50,00%	3,790%	798.459	399.230	0	31.739	766.720	383.360
8	1.200.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.100883	WSW	50,00%	3,769%	672.000	336.000	0	48.000	624.000	312.000
9	4.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.102597	WSW	50,00%	4,320%	4.000.000	2.000.000	0	0	4.000.000	2.000.000
10	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.103147	WSW	50,00%	4,759%	1.500.000	750.000	0	0	1.500.000	750.000
12	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.105948	WSW	50,00%	3,575%	1.500.000	750.000	0	0	1.500.000	750.000
13	2.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.106939	WSW	50,00%	3,050%	2.000.000	1.000.000	0	0	2.000.000	1.000.000
14	2.700.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.108601	WSW	50,00%	2,930%	2.700.000	1.350.000	0	0	2.700.000	1.350.000
15	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.109140	WSW	50,00%	2,600%	1.290.312	645.156	0	63.488	1.226.824	613.412
16	2.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.110880	WSW	50,00%	1,650%	2.000.000	1.000.000	0	0	2.000.000	1.000.000
17	2.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.111937	WSW	50,00%	1,185%	0	0	2.000.000	0	2.000.000	1.000.000
								<b>22.950.459</b>	<b>11.475.230</b>	<b>2.000.000</b>	<b>2.898.159</b>	<b>22.052.300</b>	<b>11.026.150</b>

## Bijlage G - Overzicht van (gewaarborgde) geldleningen & garantstellingen

Num- mer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Kredietverstrekker	n.v.t.		Rente- perc.	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar 2018		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gemeente buitengew. aflossing	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar 2018	
								totaal	waarvan door gemeente verstrekt			totaal (10+12-13)	waarvan door de gemeente verstrekt
1	n.v.t.		Startersleningen	gemeente Boekel			4,100%	154.337	154.337		37.623	116.714	116.714
								<b>154.337</b>	<b>154.337</b>	<b>0</b>	<b>37.623</b>	<b>116.714</b>	<b>116.714</b>

Num- mer	Oorspronkelijk bedrag van de garantstelling	Doel van de garantstelling	Naam van de geldnemer	Kredietverstrekker	n.v.t.		Rente- perc.	Restantbedrag van de garantstelling aan het begin van het dienstjaar 2018		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde garantstelling	Totaalbedrag van de vermindering	Restantbedrag van de garantstelling aan het einde van het dienstjaar 2018	
								totaal	waarvan door gemeente gewaarborgd			totaal (10+12-13)	waarvan door de gemeente garantstelling afgegeven
1	1.000.000	Lokaal glasvezel- netwerk	E-fiber Boekel bv	Abn-Amro bank			3,800%	766.000	766.000	0	234.000	532.000	532.000
2	20.000	Oprichting tennisclub Venhorst	Tennisclub Venhorst	Rabobank			0,000%	20.000	20.000		0	20.000	20.000
								<b>766.000</b>	<b>766.000</b>	<b>0</b>	<b>234.000</b>	<b>532.000</b>	<b>532.000</b>

**Bijlage H - Overzicht van baten en lasten per taakveld**

Omschrijving programma	Primitieve begroting 2018			Begroting 2018 (na wijziging)			Rekening 2018			Verschil rek.begr. na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01 Bestuur	767.000	0	767.000	806.000	0	806.000	2.204.000	-8.000	2.196.000	-1.397.000	8.000	-1.389.000
02 Burgerzaken	359.000	-189.000	169.000	364.000	-196.000	168.000	365.000	-200.000	165.000	0	4.000	3.000
04 Overhead	3.306.000	-11.000	3.295.000	3.439.000	-41.000	3.398.000	3.427.000	-82.000	3.345.000	12.000	40.000	53.000
05 Treasury	1.050.000	-1.049.000	1.000	995.000	-1.061.000	-67.000	14.000	-14.000	1.000	980.000	-1.048.000	-67.000
061 OZB woningen	0	-1.500.000	-1.500.000	0	-1.500.000	-1.500.000	0	-1.503.000	-1.503.000	0	3.000	3.000
062 OZB niet-woningen	0	-941.000	-941.000	0	-941.000	-941.000	0	-965.000	-965.000	0	24.000	24.000
064 Belastingen overig	153.000	-16.000	137.000	132.000	-18.000	114.000	134.000	-18.000	115.000	-2.000	1.000	-1.000
07 Alg.uitk. en ov. uitk.gem.fds	0	-12.508.000	-12.508.000	0	-12.768.000	-12.768.000	0	-12.956.000	-12.956.000	0	189.000	189.000
08 Overige baten en lasten	605.000	0	605.000	165.000	0	165.000	134.000	-5.000	129.000	31.000	6.000	39.000
09 VPB (vennootschapsbel.)	55.000	0	55.000	310.000	0	310.000	0	-6.000	-6.000	310.000	6.000	316.000
10 Mutaties reserves	5.000	-23.000	-18.000	88.000	-23.000	65.000	88.000	-5.693.000	-5.604.000	0	5.670.000	5.670.000
11 Crisisbeheersing en brandweer	609.000	-14.000	595.000	613.000	-23.000	590.000	608.000	-20.000	588.000	6.000	-4.000	2.000
12 Openbare orde en veiligheid	103.000	-1.000	102.000	109.000	-1.000	108.000	104.000	-4.000	100.000	5.000	3.000	8.000
21 Verkeer en vervoer	733.000	-39.000	694.000	803.000	-57.000	746.000	799.000	-57.000	742.000	4.000	0	4.000
22 Parkeren	1.000	0	1.000	1.000	0	1.000	1.000	0	1.000	0	0	0
31 Economische ontwikkeling	0	0	0	40.000	0	40.000	41.000	0	41.000	-1.000	0	-1.000
32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	693.000	-698.000	-6.000	844.000	-565.000	279.000	2.125.000	-483.000	1.643.000	-1.281.000	-82.000	-1.364.000
33 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	5.000	-73.000	-68.000	13.000	-76.000	-63.000	13.000	-76.000	-63.000	0	0	0
34 Economische promotie	17.000	-40.000	-23.000	17.000	-30.000	-13.000	17.000	-23.000	-6.000	0	-7.000	-7.000
42 Onderwijshuisvesting	326.000	-1.000	325.000	360.000	-1.000	359.000	341.000	-2.000	339.000	19.000	1.000	20.000
43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	353.000	-18.000	335.000	475.000	-131.000	344.000	488.000	-128.000	359.000	-13.000	-2.000	-16.000
51 Sportbeleid en activering	73.000	0	73.000	71.000	0	71.000	64.000	0	64.000	6.000	0	6.000
52 Sportaccommodaties	459.000	-122.000	337.000	463.000	-104.000	358.000	465.000	-111.000	354.000	-2.000	6.000	4.000
53 Cultuurpresentatie,productie en particip	76.000	-5.000	71.000	75.000	-5.000	70.000	72.000	-5.000	67.000	2.000	0	2.000
54 Musea	16.000	-1.000	14.000	16.000	-1.000	15.000	14.000	-1.000	13.000	2.000	0	2.000
55 Cultureel erfgoed	6.000	-4.000	2.000	5.000	-4.000	1.000	14.000	-14.000	0	-9.000	10.000	1.000
56 Media	190.000	0	190.000	181.000	0	181.000	177.000	0	177.000	4.000	0	4.000
57 Openbaar groen en (openl.) recreatie	615.000	-154.000	460.000	663.000	-158.000	505.000	699.000	-166.000	533.000	-36.000	8.000	-28.000
61 Samenkracht en burgerparticipatie	625.000	-288.000	337.000	647.000	-304.000	343.000	668.000	-329.000	339.000	-21.000	25.000	4.000
62 Wijkteams	861.000	-7.000	854.000	926.000	-7.000	919.000	920.000	-7.000	913.000	6.000	0	6.000
63 Inkomensregelingen	1.831.000	-1.291.000	540.000	1.978.000	-1.329.000	649.000	1.924.000	-1.341.000	583.000	54.000	12.000	66.000
64 Begeleide participatie	1.264.000	0	1.264.000	1.299.000	-4.000	1.295.000	1.298.000	-4.000	1.294.000	0	0	0
65 Arbeidsparticipatie	211.000	0	211.000	199.000	0	199.000	205.000	-8.000	197.000	-5.000	8.000	2.000
66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	151.000	0	151.000	136.000	0	137.000	121.000	0	121.000	15.000	0	15.000
671 Maatwerkdienstverlening 18+	1.388.000	-100.000	1.288.000	1.206.000	-75.000	1.131.000	1.141.000	-84.000	1.057.000	65.000	9.000	74.000
672 Maatwerkdienstverlening 18-	1.636.000	0	1.636.000	1.479.000	-1.000	1.478.000	1.395.000	-75.000	1.320.000	84.000	74.000	158.000
682 Geëscaleerde zorg 18-	155.000	0	155.000	209.000	0	209.000	215.000	0	215.000	-6.000	0	-6.000
71 Volksgezondheid	329.000	-3.000	327.000	331.000	-15.000	317.000	324.000	-15.000	309.000	6.000	1.000	7.000
72 Riolering	663.000	-860.000	-197.000	660.000	-860.000	-200.000	847.000	-1.102.000	-255.000	-187.000	242.000	55.000
73 Afval	712.000	-849.000	-137.000	709.000	-849.000	-140.000	820.000	-974.000	-154.000	-111.000	125.000	14.000
74 Milieubeheer	289.000	0	290.000	337.000	0	337.000	362.000	-13.000	349.000	-26.000	13.000	-13.000
75 Begraafplaatsen en crematoria	76.000	-102.000	-25.000	87.000	-102.000	-15.000	99.000	-94.000	5.000	-11.000	-8.000	-19.000
81 Ruimtelijke ordening	215.000	-65.000	150.000	236.000	-165.000	71.000	259.000	-165.000	93.000	-22.000	0	-22.000
82 Grondexploit.(niet-bedrijventerrein)	2.811.000	-2.759.000	53.000	4.464.000	-4.391.000	73.000	11.742.000	-7.806.000	3.936.000	-7.278.000	3.415.000	-3.863.000
83 Wonen en bouwen	233.000	-294.000	-61.000	225.000	-370.000	-145.000	210.000	-401.000	-191.000	14.000	31.000	45.000

## Bijlage I - Overzicht taakveld / programma

Progr.	Taakveld	Omschrijving
--------	----------	--------------

### Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

A	0.	<i>Bestuur en ondersteuning</i>
A	0.1	Bestuur
A	0.2	Burgerzaken
A	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
A	0.4	Overhead
A	0.5	Treasury
A	0.61	OZB woningen
A	0.62	OZB niet-woningen
A	0.63	Parkeerbelasting
A	0.64	Belastingen overig
A	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
A	0.8	Overige baten en lasten
A	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)
A	0.10	Mutaties reserves
A	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten
A	1.	<i>Veiligheid</i>
A	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
A	1.2	Openbare orde en veiligheid

### Programma B - Verkeer en vervoer

B	2.	<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>
B	2.1	Verkeer en vervoer
B	2.2	Parkeren
B	2.3	Recreatieve havens
B	2.4	Economische havens en waterwegen
B	2.5	Openbaar vervoer

### Programma C - Economie & VHROSV

C	3.	<i>Economie</i>
C	3.1	Economische ontwikkeling
C	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
C	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
C	3.4	Economische promotie
C	8.	<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>
C	8.1	Ruimtelijke ordening
C	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
C	8.3	Wonen en bouwen

### Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

D	4.	<i>Onderwijs</i>
D	4.1	Openbaar basisonderwijs
D	4.2	Onderwijshuisvesting
D	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
D	5.	<i>Sport, cultuur en recreatie</i>
D	5.1	Sportbeleid en activering
D	5.2	Sportaccommodaties
D	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
D	5.4	Musea
D	5.5	Cultureel erfgoed
D	5.6	Media
D	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Progr.	Taakveld	Omschrijving
--------	----------	--------------

Programma E - Sociaal domein		
------------------------------	--	--

<i>E</i>	<i>6.</i>	<i>Sociaal domein</i>
E	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
E	6.2	Wijkteams
E	6.3	Inkomensregelingen
E	6.4	Begeleide participatie
E	6.5	Arbeidsparticipatie
E	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
E	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
E	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
E	6.81	Geëscaleerde zorg 18+
E	6.82	Geëscaleerde zorg 18-

Programma F - Volksgezondheid en milieu		
---	--	--

<i>F</i>	<i>7.</i>	<i>Volksgezondheid en milieu</i>
F	7.1	Volksgezondheid
F	7.2	Riolering
F	7.3	Afval
F	7.4	Milieubeheer
F	7.5	Begraafplaatsen en crematoria



## Bijlage J - Jaarrekening 2018 en Begrotingsgegevens EMU 2019-2022

Gemeenten zijn met ingang van de begroting 2006 verplicht om het EMU-saldo over jaar T-1, T en T+1 in de begroting op te nemen, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in het EMU-saldo.

Onderstaande standaardtabel is hiertoe uitgeleverd. Conform artikel 71 van het BBV (informatie voor derden) dienen de EMU-gegevens vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

In de notitie geprognosticeerde balans en EMU-saldo van november 2018 wordt gesteld dat het EMU saldo ook meerjarig in de jaarrekening wordt gepresenteerd

Bedragen x € 1.000		2017 (T-1)	2018 (T)	2019 (T+1)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves zie BBV, art 17c)	3.195	-149	-4
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.444	1.082	898
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1092	549	453
- 4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-1366	664	4.353
+ 5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
+ 6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
- 7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
+ 8	Baten bouwgrondexploitatie, voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord			
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen, voorzover deze transacties met derden betreffen	2147	1.110	367
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
- 11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
<b>Berekend EMU-saldo</b>		<b>4.949</b>	<b>-292</b>	<b>-3.373</b>